اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

شنبه • ۲۹ مهر ۱۴۰۲ •۵ربیع الثانی ۱۴۴۵ • ۲۱ اکتبر ۲۰۲۳ • سال ششم • شماره ۱۱۷۳ • ۸صفحه • قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

۹۳ درصد از اکتشافات معدنی بلاتکلیف رها شده است

محمدرضا پور ابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مولدسازی دارایی‌های دولت را راهکار مناسبی برای تامین منابع درآمدی بودجه سالیانه قلمداد کرد و گفت: در فاز جدید مولد سازی باید به سمت بهره مندی از امکانات دولت در حوزه ذخایر نفت و گاز کشور که در برنامه هفتم توسعه منعکس شده است، برویم.

۲

گل گهر، رشد را در «تولید اقتصادی» و «محصول صادرات محور» پیگیری کند

محمدرضا موثقی نیا، رئیس هیات عامل ایمیدرو با اعلام اینکه پیشگامی شرکت سنگ آهن گل گهر برای توسعه زنجیره فولاد، جای خرسندی دارد، تاکید کرد: گل گهر مسیر رشد را در «تولید اقتصادی» و «محصول صادرات محور» پیگیری کند. همچنین از تیم یکپارچه، مصمم و جدی در گل گهر به دلیل رویکرد توسعه ای و اجرای طرح های مختلف در زنجیره فولاد تشکر می کنم.

۶

روزگار معدن؛ حضور واسطه گران و دلالان در صنعت فولاد را بررسی کرد

نا محسوس و تاثیرگذار

۳

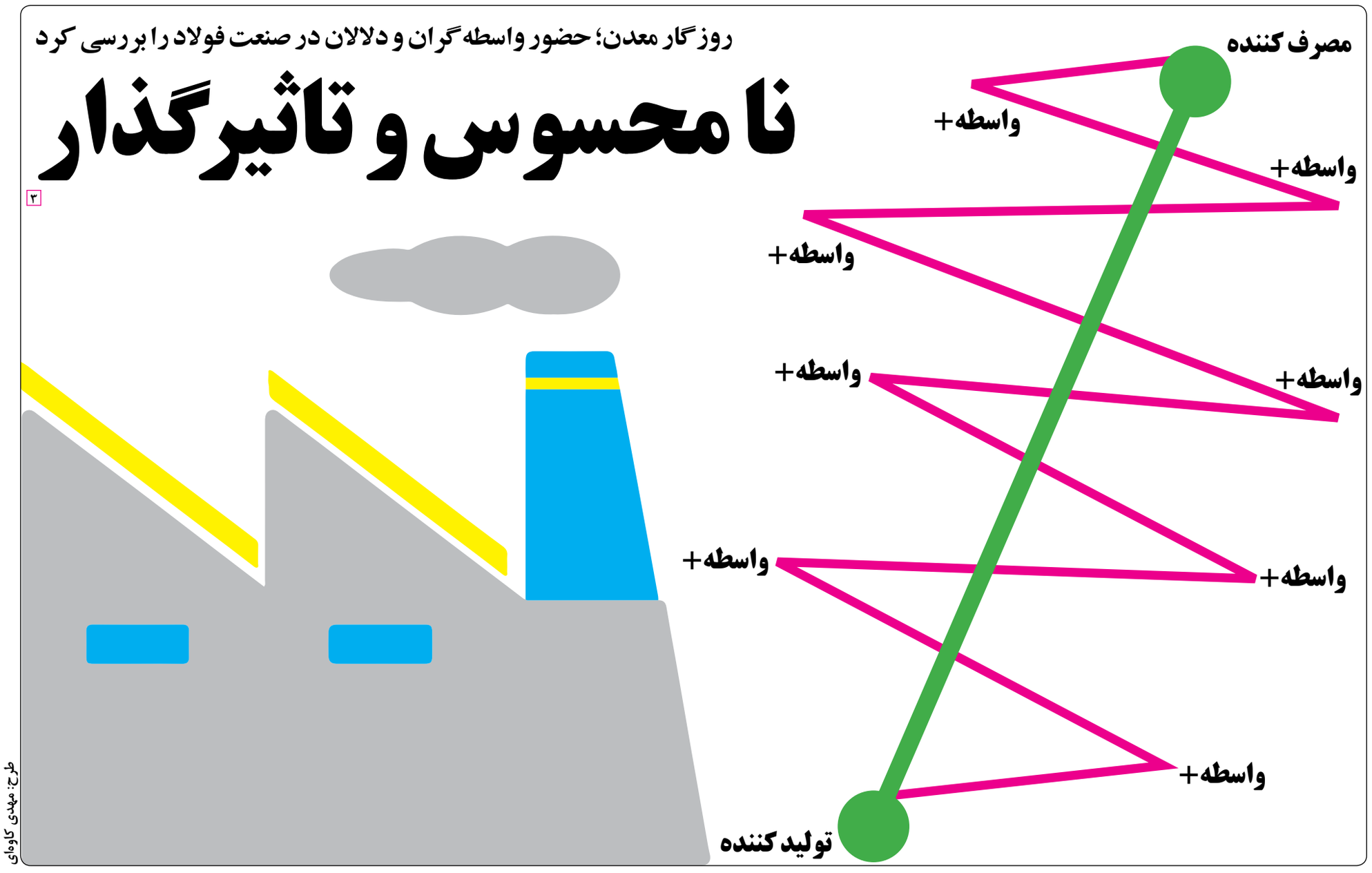

طرح: مهدی کاوه‌ای

یادداشت‌ها

عمل گرایی راه پایداری ۲

حمایت در راستای توسعه زنجیره ارزش ۳

هدررفت سرمایه گذاری ۴

یک ماموریت معدنی ۵

ابزارهای نوین در صنعت نفت ۷

شفافیت در بورس کالا ۸

تیترهای روز

شرکت‌های بزرگ برای خرید محصولات سبز به صف شدند

تحقق جهان پاک ۵

سهم استان‌ها از حقوق دولتی معادن بررسی شد:

مفقوده و ناچیز ۶

روزگار معدن
شنبه
• ۲۹ مهر ۱۴۰۲ • ۵ربیع الثانی ۱۴۴۵ • ۲۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۷۳

یادداشت

عمل‌گرایی راه پایداری

مهدی نجفی
مدیرمسئول

یکی از شاخص های اقتصادی و معیارهای توسعه یافتگـی، میزان انطباق برنامه های اجرایی با مبانی و مطالعات جامع آمایش سرزمین است.

اگـر برنامه های اجرایی و عملیاتی سازمان‌هـا بر اساس مولفه‌های آمایش سرزمین تنظیم شده باشد. جهت گیـری پیشرفت و توسعه را نیز به دنبال دارد.

به عبارتی بهتر می‌توان آمایش سرزمین را توزیع جغرافیایی بهینه منابع، بهـره‌وری و اشتغالزایی بومی با رویکرد مدیریت عقلایی دانست.

بی شک غایت اصلی تمام برنامه‌ریزی‌ها رسیدن به توسعه پایـدار، تعادل‌منطقه‌ای، توزیع مناسب فعالیت‌ها و استفاده حداکثر از قابلیت های محیطی در فرآیند توسعه مناطق است. آمایش سرزمیـن، ارزیابی نظام‌مند عوامل طبیعی، اجتماعی، اقتصـادی، فرهنگی و... به‌منظور یافتن راهی برای تشـویق و کمـک به جامعه بهره‌بـرداران در انتخاب گزینه‌هایی مناسب بـرای افزایـش و پایداری تـوان سرزمینی در جهـت برآورد نیازهای جامعه است.

به بیانی دیگـر توزیع متوازن و هماهنـگ جغرافیای کلیه فعالیت‌هـای اقتصادی-اجتماعـی در پهنه سرزمین نسـبت بـه قابلیت‌ها و منابع طبیعـی و انسـانی را آمایش سرزمین می‌گویند.

از مهم‌ترین خصوصیات برنامه آمایش سرزمین جامع‌نگری، کیفیت و سازماندهی جغرافیایی آن است.

پایدارترین آرایشی که به سه مؤلفه مهم جمعیت، سرمایه و منابع طبیعی و محیطی یک منطقه یا سرزمین ختم می‌شود برنامه آمایش سرزمین نامیده می‌شود.

آمایـش سرزمیـن سندی است که باتوجه به اکوسیسـتم داخلی و بیرونی زمیـن و براساس میزان تاثیر و نقش‌آفرینی عوامـل متعدد بـرای زندگی بهتر و تعامل بیشـتر با طبیعت تنظیم می‌شود.

در تدویـن ایـن سنـد عوامـل نقش‌آفریـن می‌تواننـد زمین‌شناختـی، آب و هوایـی و قابلیت‌هـای اقلیمی منطقه باشند که شناخت و منظور کردن آنها در برنامه‌ها می‌تواند در میزان تعامل جمعیت‌های انسـانی با محیط در جهت برآورده کردن نیازهای حیاتی چون آب، هوا، غذا و نیازهای امنیتی و تاب‌آوری انسان در مقابل حوادث طبیعی موثر باشد.

آمایش سرزمین در سیسـتم حرفه‌ای امروزی و دانشگاهی ایـران تنهـا بـه برنامه‌ریـزی جغرافیایی در مقیـاس ملی و منطقه‌ای اطلاق می‌شود، این در حالی است که در سیسـتم حرفه‌ای جهانی، بخشـی از مفهوم کلی برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای به‌حساب می‌آید.

آمایـش سرزمین از نیمه دهه ۴۰ شمسـی در ایران مطرح شد. در دهه ۸۰ اقدامات متعددی مانند تصویب قانون اجرای اصـل ۴۸ قانون اساسی، تصویب ضوابط ملی آمایش سرزمین و نظریه پایه توسعه ملی و ابلاغ سیاست‌های کلی نظام درباره آمایش سرزمین در کشور انجام شد.

سازمان برنامه و بودجه نیز اقدامات زیادی درباره تهیه سند آمایش سرزمیـن انجام داد؛ لازم به ذکر است جایگاه موضوع آمایـش سرزمین در خـود سازمان برنامـه و بودجه تغییرات زیادی داشت و مبهم باقی ماند.

به‌دنبـال ایجاد ایـن ابهام نتایـج اقدامات انجـام شده در برنامه‌های توسعه پنجساله ظهور و بروز نیافت؛ به‌عنوان نمونه در برنامه چهارم توسعه پیش‌بینی شده بود سند آمایش ملی، مجموعـه اسناد آمایش استانی، برنامه توسعه استانی و برنامه توسعه‌بخشـی آماده شود تـا از تلفیق این مـوارد در اهداف پیش‌بینـی شده، توسعه و توازن منطقه‌ای حاصل شود که در عمل نتیجه‌ای در بر نداشت.

همچنین در چند سال گذشته مجموعه‌ای از اسناد آمایش استانی تهیـه شده و در ماده ۲۶ قانون برنامه ششـم توسعه دولـت موظف شـد تا پایان سال اول برنامـه سندهای ملی و استانی آمایش سرزمیـن را تهیه کند. درحال‌حاضر سندهای استانی توسـط سازمان برنامه و بودجه تهیه شده و ایده‌هایی درباره نحوه تلفیق این سندها و تولید سند ملی آمایش در این سازمان در حال پیگیری است.

نکته مهم سطح تفاهم درباره روش و نتایج اسناد تهیه شده در زمینه آمایش سرزمین است.

واقعیت آن است که چـون درباره موضوعاتی مانند عدالت، توسعه منطقه‌ای و همچنین صلاحیت‌های ارکان تصمیم‌گیری مانند دولت و مجلس درباره این موضوعات تفاهمی بین برخی ارکان تصمیم‌گیری وجود ندارد، به‌نظر نمی‌رسد صرف تهیه و حتی تلفیق موفق این اسناد مشکلی را حل کند.

در این بین شاید وقت بررسی کارشناسانه این اسناد رسیده تا نقشـه توسعه‌ای کشـور باتوجه به آمایش سرزمین و محور توسعه بخش خصوصی ترسیم و اجرایی شود. در همین راستا الگوهـای آمایش سرزمین باید در برنامـه هفتم توسعه مورد توجه و استفاده قرار گیرد.

اکنون که کشـور و نظام برنامه‌ریزی در آستانه تهیه برنامه هفتم توسعه می‌باشـد آرزوی دیرینه قرارگیـری برنامه‌های میان‌مـدت توسعه بر مدار آمایش سرزمیـن مهیا شده است. لیکن چند سؤال جدی مطرح است که لازم است این فرصت را غنیمت دانسـته و بسیار دقیق و هوشمندانه این مهم برای نخسـتین بار در تاریـخ نظام برنامه‌ریزی کشـور به سرانجام برسد.

چقدر مجلسی که در سال پایانی خود قرار دارد، برای تهیه برنامه هفتم توسعه جدی است و شاید مصلحت می‌داند برای عقیم نبودن برنامه، تهیه برنامه هفتم توسعه را به مجلس بعد که مجری برنامه هم خواهد بود، بسپارد؟

چقدر سند ملـی آمایش سرزمین، ظرفیـت و توان لازم و کافـی را به عنوان ریـل بلندمدت بـرای برنامه‌های هفتم تا یازدهم توسعه دارد؟

چقدر دست‌اندرکاران تهیـه برنامه هفتم توسعه به آمایش سرزمین اعتقاد دارند و برنامه هفتم را بر ریل سند ملی آمایش قرار خواهند داد؟ یا آن‌که همچون گذشته فضای برنامه توسعه و خصوصاً بودجه‌های سنواتی را بر بده بسـتان‌های سیاسی، چانه‌زنی‌های منطقه‌ای و مسائل کوتاه مدت قرار می‌دهند؟

در هـر صورت فرصت خوبی برای دستیابی به نظام راهبری و مدیریت توسعه سرزمین در کشـور فراهم شده و امید است با قوت بخشـیدن به مفاد اسناد ملی و استانی آمایش، تمامی سیاستگذاری‌هـا، تصمیم‌گیری‌هـا و برنامه‌ریزی‌های توسعه کشـور از جمله برنامه‌های پنج ساله توسعه و بودجه سنواتی کشور بر ریل و مدار آمایش سرزمین قرار گیرد.

معادن گامی روشن برای توسعه شاخص‌های اقتصادی

سـید محمد اسـماعیل فاطمی در دیدار با رئیس سـازمان نظام مهندسی معدن استان خراسان جنوبی که در زمینه همکاری‌های مشترک و استفاده از ظرفیت معادن غنی استان برگزار شـد، اظهار داشـت: خراسـان جنوبی در یک دهه اخیر با داشتن هفت معدن طلا و ذخیره قطعی ۶۴ میلیون تن و اسـتخراج اسمی سه میلیون تن به عنوان استان طلایی در سطح کشور مطرح شده است.

وی گفت: زغال‌سـنگ، خاک‌های صنعتی، سنگ‌های تزئینی، بنتونیت، کرومیت، سنگ آهن، دولومیت، آندالوزیت، مرمریت، بازالت، مس، سیلیس، فلورین، پتاس و سرب و روی از مهمترین مواد معدنی در این استان کویری است. مدیرعامل سازمان همیاری شهرداری‌های خراسـان جنوبی بیان کرد: بر اساس اسناد بالادستی و سندهای توسعه‌ای، معدن و صنایع معدنی یکی از مهمترین محورها و پیشران‌های اقتصادی و توسعه‌ای خراسان جنوبی تعیین شـده است. فاطمی تصریح کرد: معادن به عنوان یکی از ارکان توسعه استان در کنار دیگر بخش‌ها همچون صنعت، کشاورزی و گردشگری است که در جهت توسعه اقتصادی می‌توانند نقش مهمی ایفا کنند. وی با تاکید بر لزوم برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری مناسب از پتانسیل بالای اقتصادی حوزه معدنی برای درآمدزایی و کمک به اقتصاد شـهرداری‌ها، عنوان کرد: باید به ظرفیت‌های معدنی در شهرستان‌ها و استان در راستای اهداف و رسالت‌های سازمان در حوزه کمک و توانمندسازی اقتصادی استان و شهرداری‌ها همگام و همراه خواهیم بود. مدیرعامل سـازمان همیاری شهرداری‌های خراسان جنوبی با اشاره به ظرفیت‌های سازمان همیاری در حوزه‌های مختلف، تصریح کرد: با توجه به گستردگی موضوعات و فعالیت‌های سازمان، سازمان همیاری شهرداری و شرکت معدن زیرمجموعه سازمان این آمادگی را دارد تا در حوزه‌های ممکن همکاری سـازنده‌ای را داشـته باشیم. فاطمی ابراز امیدواری کرد: با همدلی و همکاری بین سـازمان نظام مهندسی معدن و سازمان همیاری شهرداری‌ها قطعا در آینده شـاهد رشـد و توسعه شـاخص‌های موجود در بخش معدن خواهیم بود. مرتضی جلالی‌فرد، رئیس سـازمان نظام مهندسی معدن استان خراسـان جنوبی نیز در این دیدار ضمن تبریک در زمینه ورود سـازمان همیاری شـهرداری‌های استان به حوزه فعالیت‌های معدنی و تشـکیل شـرکت معدن ابراز امیدواری کرد: با توجه به ظرفیت‌های این نهاد قطعا می‌توان در آینده شـاهد طرح‌ها و برنامه‌های مشارکتی و همکاری دوجانبه خوبی در حوزه اقتصاد معدنی باشـیم. وی با ابراز خرسـندی از آغاز تعاملات و برگزاری جلسـات مشترک بین سـازمان و نظام مهندسـی اسـتان تاکید کرد: با بهره‌گیری از پتانسیل‌های تخصصی سـازمان نظام مهندسـی معدن و توان اقتصادی و تجهیزاتی سـازمان همیاری می‌توان در حوزه مشارکت و سرمایه‌گذاری در استان برنامه‌ها و طرح‌های سازنده را مورد توجه قرار داد.

تبدیل تهدید به فرصت در معادن

گروه خبر

معـادن بـه عنـوان بخـش زیربنایـی اقتصاد و تامین‌کننـده مواد اولیـه صنایع معدنـی، نیازمند عارضه‌یابی هستند، چراکه با این مهم می‌توانیم به فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن پی ببریم و به دنبال افزایش درآمد ارزی در کشور باشیم.

در ایـن بین گاهی مسـوولان خـود به تهدیدی برای توسـعه سرمایه‌گذاری در بخش معدن تبدیل شده‌اند که با انواع بخشـنامه و دستورالعمل شاهد آن هسـتیم. به طور مثال بحث کمبود انرژی برق و گاز و آب، عوارض ۴۰۰ درصدی، مالیات ۲ درصدی و... از جمله تصمیماتی هسـتند که هزینه زیادی را بـر دوش بخش معـدن تحمیـل و فرصت‌ها را تبدیل به تهدید کرده اسـت. تاجایی که بسیاری از معدنکاران معتقدند دیگر معدنکاری در ایران صرفه اقتصادی ندارد و سرمایه‌شان را باید در جای دیگری صرف یا از ایران خارج کنند. اما می‌شود تهدیدات را تبدیل به فرصت کرد و دست به تحولات اساسی زد. به طور مثال بسـیاری از منابعی که در حال حاضر اکتشـاف کامل را تجربه نکرده‌اند، می‌توانند تبدیل به فرصت شـوند و با بهره از تکنولوژی و دانش روز دسـت به توسـعه معدنکاری زد. کارشناسـان باور دارند با اینکه دانش ما در این زمینه کم نیست، اما مساله بر سر تامین ماشین‌آلات، تجهیزات، مدیریت داده‌هـا و هوش مصنوعی و تکنولوژی اسـت که به تسـهیل معدنکاری کمک می‌کند و باعث می‌شود بخش معدن به فرصتی برای سرمایه‌گذاری تبدیل شود. موضوع دیگر بحث بازسازی و نوسازی معادن و صنایع معدنی اسـت که با این مهم خطوط تولید و تجهیزات فرآوری و اسـتخراج معادن به بهره‌وری می‌رسـند. به ایـن ترتیب معادنی کـه خط تولید قدیمـی دارنـد را باید به‌روزرسـانی کـرد تا بتوان سرمایه‌گذاری مطمئن روی آنها داشت.

بحث دیگر اهمیـت ورود سـرمایه‌گذار خارجی اسـت که بـرای آن مهم بایـد تناقـض قوانین در حوزه سـرمایه‌گذاری حل شود. این در حالی است کـه به دلیل اینکـه قوانین در برخی دسـتگاه‌ها با هـم همخوانـی ندارند، معدنی‌ها گاهـی برای آغاز فعالیت خـود نیازمنـد دریافت مجـوز از چندین دسـتگاه اجرایی می‌شـوند. در حالی که مسوولان باید نسـبت به تسهیل فرآیند صدور مجوزها و رفع تعارضات اقدام کنند تا دریافت مجوزهای لازم زمان کمتری را از سـرمایه‌گذار بگیـرد. با توجه به اینکه سرمایه‌گذاری در بخش معدن بسیار دیربازده بوده بنابراین این مهم بر دوش مسوولان است که شرایط را برای توسـعه معدنکاری و سرمایه‌گذاری در این عرصه فراهم کنند.

در ایـن خصـوص عضـو هیات‌مدیـره اتحادیه حفاران غیرنفتی با اشـاره به اهمیت سرمایه‌گذاری برون‌مرزی به «جهان‌صنعت» گفت: در حال حاضر فرصت‌های سرمایه‌گذاری برون‌مرزی در کشورهای همسایه و آسیای میانه وجود دارد که شرایط بسیار خوبی برای توسعه بخش معدن است. به طور مثال مـواد معدنی همچـون ذخایر روی، کـروم، باریت و... در کشـورهایی همچون افغانستان، عربستان، آذربایجـان، عمان می‌توانند فرصت مناسـبی برای سرمایه‌گذاری ایرانی‌ها باشند.

سیدسـهراب حسـینی سـپس بـا بیـان اینکه سـرمایه‌گذاری در داخل مرزهای کشور نیز بسیار مهم اسـت، خاطرنشـان کرد: همیـن وضعیت در مورد ایران هم وجود دارد، چراکه در کشور ما هنوز ذخایر اکتشاف‌نشده زیادی و همچنین محدوده‌های ثبت‌شـده‌ای وجود دارند که بـه دلایل مختلفی از ادامـه کار باز مانده‌انـد. بنابراین بهترین فرصت در بخش سـرمایه‌گذاری معدن در ایران این است که محدوده‌ها و معادنی که تا به امروز نتوانسـته‌اند به اکتشاف کامل برسند، از سوی مسوولان مانع‌تراشی شـوند و مورد توجه قرار گیرنـد. به این صورت که دولت مشـکلات بومی، منطقه‌ای و زیست‌محیطی را حـل و از معدنـکار حمایـت کنـد تـا بتوانـد سرمایه‌گذاری را در این بخش رونق دهد.

دو زاویه بررسی مشکل

عضـو هیات‌مدیـره اتحادیه حفـاران غیرنفتی با بیان اینکه عموما بـه فرصت‌ها می‌توان از دو زاویه نگریسـت، اظهار کرد: نخسـتین مرحله شناسایی فرصت‌های مختلف اسـت که می‌تواند به توسـعه بخش معدن کمک کند. مورد دیگر تبدیل تهدیدها به فرصت است. در این زمینه باید گفت که بسیاری از منابـع در حال حاضر اکتشـاف کامـل را تجربه نکرده‌اند و می‌توانند نوعی تهدید باشند، اما می‌توان آنهـا را به فرصت تبدیل کرد و بـا ورود تکنولوژی و دانـش روز بـه توسـعه معدنـکاری در کشـور پرداخت. حسینی با بیان اینکه متخصصان سازمان زمین‌شناسـی افراد کاردانی هسـتند، ادامه داد: ما علوم و فنـون و دانش زمین‌شناسـی و معدنکاری قوی در کشور داریم و افرادی که در این بخش کار می‌کنند از علم بالایی برخوردار هسـتند، اما بحث بر سـر ماشـین‌آلات و تجهیزات و مدیریت داده‌ها و هوش مصنوعی اسـت که به تسـهیل معدنکاری برمی‌گردد. او تاکید کرد: اسـتفاده از علوم و فنون جدید در بحـث معدنکاری خود نوعی فرصت برای سرمایه‌گذاری است و می‌توان از آن استفاده کرد. در ادامه با ساخت کارخانه‌ها و مطابق با ظرفیت تولید و اسـتخراج می‌توانیم این بحث را گسـترش دهیم و موقعیت‌هایی مثل سرمایه‌گذاری را فراهم کنیم. او تصریح کرد: سـرمایه‌گذاری در بحث اکتشاف و فـرآوری مـواد معدنی مثل کبالـت و پلاتین هنوز در کشـور انجام نشـده که می‌تواند اقتصادی باشد و آینده و چشم‌انداز خوبی در مبحث سرمایه‌گذاری فراهم کند. موضوع دیگر بحث بازسـازی و نوسازی معادن و صنایع معدنی است که با این مهم خطوط تولیـد و تجهیـزات فرآوری و اسـتخراج معادن به بهره‌وری می‌رسـند. به این ترتیب معادنی که خط تولید قدیمی دارند را باید به‌روزرسانی کرد تا بتوان سرمایه‌گذاری مطمئن روی آنها داشت.

بلای سوءمدیریت

عضـو هیات‌مدیـره اتحادیه حفـاران غیرنفتی با بیـان اینکه یکی از حوزه‌هـای بااهمیت در اقتصاد کشـور بخش معدن است، اظهار کرد: صنایع کشور و علی‌الخصـوص صنایع معدنی به دلایل مختلف از جمله سوءمدیریت یا اتخاذ تصمیم‌های نادرست در عرصه سیاسـتگذاری منجر به کاهش رشد اقتصاد داخلی شـده و همچنین تحریم‌هـای بین‌المللی با مشکلات متعددی روبه‌رو هستند. در اثر تحریم‌ها، بازگشـت ارز حاصل از صادرات بسیار دشوار شده و ریسـک صادرات افزایش یافته است. از سوی دیگر حـذف ارز دولتی هزینـه تولیـد را افزایش داده و امکان رقابت در بازارهای جهانی از بین رفته است.

او تصریـح کرد: در حالی که قـرار بود معادن به توسـعه اقتصادی کمک کنند و ضرورت جایگزینی درآمدهای بخش معدنی به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی برای درآمدهای نفتی کشـور مطـرح بود امـا فعالیت در حوزه معادن با مشـقت و دشـواری روبه‌رو اسـت. همچنین لغـو تحریم‌ها و احیـای برجام، بـه تنهایی اقتصاد کشـور را پویا نمی‌کند زیرا اگر با سـازوکارهای گذشـته از جمله در بخش معدنی بخواهیم پیش رویم، هیچ توفیقی حاصل نخواهد شد.

لزوم رفع کمبود نقدینگی

حسـینی با اشـاره به کاهش ارزش ریال و بحث کمبود نقدینگی در کشـور گفت: کمبود نقدینگی یکـی از موانع جدی نه‌تنهـا در حوزه‌های صنعتی، تولیـدی، اقتصـادی بلکه در صنعت معـدن نیز به شـمار می‌رود که باید برای رفع آن چاره‌اندیشـی شـود. عمده ماشـین‌آلات بخش معدن، مستهلک و فرسـوده اسـت و به علت نبود دانش فنی کافی، اکتشـاف نیز به صورت کاملا اسـتاندارد در معادن کشور انجام نمی‌شـود. واردات ماشین‌آلات معدنی چندین سال اسـت که دچار مشکل شده و معادن برای ثبت سـفارش با مشکل روبه‌رو هستند. هزینه خرید ماشین‌آلات معدنی با توجه به نرخ ارز بسیار سنگین بوده و از توان عمده معدنکاران خارج است.

او تاکیـد کـرد: محدودیت‌های مالـی در نهایت می‌تواند منجر به تعطیلی عمده معادن کشـور شود و در نتیجـه باعـث تعدیل نیـروی کار و همچنین کاهـش تولید خواهد شـد. در صورتـی که معادن با معضـل کمبود نقدینگی روبه‌رو شـوند، شـاهد کاهـش قدرت رقابت‌پذیـری در بازارهای جهانی و افـت تولید خواهیم شـد. در ادامه کمبود نقدینگی سـبب کاهش بهره‌وری، ایمنـی و همچنین تحت تاثیر قرار گرفتن امر نوسازی در فعالیت معدنکاران می‌شود. عضو هیات‌مدیره اتحادیه حفاران غیرنفتی خاطرنشـان کرد: از جمله مشکلات دیگر موجود در بحث اقتصاد کشـور وجود تورم بوده که این امر نیاز صنایـع معدنی به نقدینگـی را افزایش می‌دهد. به بیـان دیگر هر چه قدرت خرید واحدهای صنعتی و معدنـی تحت تاثیر تورم و افزایش قیمت مواد اولیه کاهش یابد، واحدهای مذکور به نقدینگی بیشـتری بـرای جبران این کاهش قدرت خرید نیاز دارند. در این بین به راه‌حل‌هایی نظیر کاهش تورم، کمک به افزایـش ارزش ریال در قیاس با نرخ دلار، همچنین نقـش صندوق بیمه در جهت سـرمایه‌گذاری برای فعالیت‌های معدنی و امکان صدور ضمانتنامه شرایط خوبـی برای اعطای تسـهیلات در بخـش معادن و صنایع معدنی کشـور می‌توان اشاره کرد. او با اشاره به مقوله ورود سرمایه‌گذار خارجی و حمایت بیشتر مسـوولان برای رفع نیازها گفت: تناقض قوانین در حوزه سـرمایه‌گذاری از جمله مشکلات اساسی در بخش معدن بوده اسـت. معدنی‌ها گاهی برای آغاز فعالیت خود نیازمند دریافت مجوز از چندین دستگاه اجرایی هستند اما قوانین در برخی دستگاه‌ها با هم همخوانی ندارد، در حالی که مسوولان باید نسبت به تسهیل فرآیند صدور مجوزها و رفع تعارضات اقدام کنند تا دریافت مجوزهـای لازم زمان کمتری را از سرمایه‌گذار بگیرد.

مقصر حادثه دردناک معدن طرزه دامغان معرفی شد

رئیـس کل دادگسـتری اسـتان سـمنان از معرفی مقصر حادثـه معدن رزمجاه طزره دامغان بـه زندان و صدور احکام بازنشستگی برای ۴ نفر از جان‌باختگان خبر داد.

محمـد جعفـر عبدالهی، رئیس کل دادگسـتری اسـتان سـمنان ۲۷ مهرماه با اشـاره به حضور خود در جمع خانواده جانباختـگان حادثه معدن رزمجاه طـزره دامغان اظهارکرد: دسـتگاه قضایی اسـتان سمنان با حساسـیت نسبت به این رویـداد تلخ، تلاش کرده علاوه بـر تعیین مقصران و پیگیری درخواست خانواده‌های جانباختگان، ابعاد این موضوع بررسی و اطلاع‌رسانی شود.

رئیس کل دادگستری استان سمنان با اشاره به ارائه گزارش اولیه کمیته حقیقت‌یاب و نظریه هیئت بازرسـان حوادث کار به خانواده جان‌باختگان افزود: نشستی برای جمع‌بندی نظریه تکمیلی دو کارگروه تشـکیل شـده برای بررسی این حادثه برگزار می‌شود؛ چنانچه فرد یا افراد احتمالی دیگری در نظریه تکمیلی این دو کارگروه معرفی شوند، برابر با موازین قانونی با آن‌ها برخورد قانونی می‌شود.

عبدالهی با اشـاره به اتهام مقصر حادثه معدن طزره دامغان گفت: سرپرست آن معدن به اتهام ۶ فقره قتل غیرعمد ناشی از بی‌احتیاطـی در حیـن کار به‌لحاظ عجـز از تودیع تامین مناسب کیفری، بازداشت و روانه زندان شده است.

وی اظهار کرد: احکام بازنشستگی ۴ نفر جان‌باخته صادر و ۲ نفر دیگر در حال پیگیری برای رفع موانع از سوی وزارتخانه مربوطه است و پیگیری قانونی دستگاه قضایی همچنان ادامه دارد.

رئیس کل دادگسـتری استان سمنان با اشـاره به مطالبه تامین ایمنی فـردی و محیطی در معدن طزره دامغان گفت: دسـتور داده شـد معاونت امور و صنایع معدنی وزارت صمت هیاتـی را تعییـن کرده و ظـرف مهلـت ۱۰ روز اظهار نظر کارشناسی را ارائه کند.

عبدالهی افـزود: هفته آتی بـه اتفاق مدیـران مربوطه در معـدن طزره نشسـتی با کارگـران برگزار می‌شـود و ضمن شنیدن مطالبات، پیگیری افزایش ایمنی محل کار و دستمزد به‌صورت جدی بررسی می‌شود.

در این نشست مدیران استانی کار و رفاه اجتماعی، صنعت، معدن و تجـارت، تامین اجتماعی و مدیران قضایی و اجرایی شهرسـتانی و مطالبه گران اجتماعی هسـته معدن بسـیج دانشجویی نیز حضور داشتند.

۹۳ درصد از اکتشافات معدنی بلاتکلیف رها شده است

رئیـس کمیسـیون اقتصـادی مجلس شـورای اسـلامی مولدسـازی دارایی‌های دولت را راهکار مناسـبی برای تامین منابـع درآمدی بودجه سـالیانه قلمداد کـرد و گفت: در فاز جدید مولد سازی باید به سمت بهره مندی از امکانات دولت در حوزه ذخایر نفت و گاز کشـور که در برنامه هفتم توسـعه منعکس شده است، برویم.

محمدرضا پور ابراهیمی، با اشـاره به منابع جدید درآمدی بودجه سـالیانه گفت: روی این موضوع مباحث زیادی صورت گرفته و در برنامه هفتم توسـعه هم موضوعاتی در این بخش مد نظر بوده است.

وی بـا بیـان اینکه یکـی از راه‌هـای تامین منابـع، مولد سازی دارایی‌های دولت اسـت، ادامه داد: همواره مولدسازی دارایی‌های دولت در سـال‌های گذشـته در سـرفصل بودجه سـالیانه بوده، امـا تحقق پیدا نکرده اسـت؛ بنابراین موضوع مولدسـازی همه سـاله در بودجه وجود داشـته، اما براساس پیش بینی‌هـای صورت گرفته تنها به صـورت میانگین ۱۰ درصد محقق شده است.

اعداد منابع درآمدی از طریق مولدسازی افزایش پیدا کند این نماینده مجلس شـورای اسـلامی با بیان اینکه ما باید اعداد و منابع درآمدی در مولد سـازی را افزایش دهیم تاکید کرد:همچنین باید میزان تحقق مولد سازی دارایی‌های دولت افزایـش پیدا کند؛ یعنی تحقق ۱۰ درصـدی باید حداقل به ۹۰ درصد برسد.

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره بـه روش تامین مالی از محل بهبود عملکرد پیرو اسـتفاده از دارایی‌هـای دولت، بیان کرد: این مسـئله در فاز جدید مولد سـازی تعریف می‌شـود که این موضوع دیگر از محل املاک و مسـتغلات نیست به عنوان مثال در این بخش، مولد سازی امکانات دولت در حوزه ذخایر نفت و گاز کشور مطرح می‌شود که در برنامه هفتم توسعه منعکس شده است.

مولد سازی روی میادین مشترک

این نماینده مجلس شـورای اسـلامی بیان کـرد: در حال حاضر ما حجم عظیمی از دارایی‌های دولت را به عنوان نفت و گاز در اختیار داریم که این موارد حتی با کشورهای همسایه ما و در یک نمونه با کشـور قطر مشـترک و بـه عنوان یک میدان گازی محسـوب می‌شـود بنابراین ما اگر از این میدان مشـترک برداشـت نکنیم طرف قطری تمام ذخایر گازی را برداشت خواهد کرد.

اشتغال زایی معدن آنومالی شمالی با راه اندازی کارخانه خردایش و پرعیارسازی

معاون برنامه ریزی و توسعه ایمپاسکو گفت: ایجاد صدها فرصت شغلی مسـتقیم و غیرمستقیم از مهمترین دستاوردهای کارخانه خردایش و پرعیارسازی معدن سنگ آهن آنومالی شمالی است که هفته گذشته افتتاح شد.

محمدرضا کریمی معاون برنامه ریزی و توسـعه شـرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایـران در این باره توضیـح داد: پروژه عظیم ملی خردایش و پرعیارسـازی معدن سـنگ آهن آنومالی شمالی با سـرمایه‌گذاری ۳ هزار میلیارد ریالی بخش خصوصی در استان یزد و شهرسـتان بافق، افتتاح و آماده بهره‌برداری شـد. وی افزود: محصـول نهایی کارخانه خردایش و پرعیارسـازی معدن آنومالی شمالی، سنگ آهن پرعیار شده با میانگین ۴۰ درصد است. کریمی تصریح کرد: ایـن معدن در مجموعه معادن مجتمع سـنگ آهن فـلات مرکزی با مالکیت ایمیدرو و مدیریت شـرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران قرار دارد. وی ادامه داد: سـایر معادن این مجتمع نیز در مراحل مختلف اکتشـاف، اسـتخراج و فرآوری قرار داشته و محصـولات تولیدی ایـن معادن از طریق بـورس کالا به فروش می‌رسد. معاون برنامه ریزی و توسعه ایمپاسکو عنوان کرد: خوراک ورودی این پروژه که با صد در صد ماشـین آلات داخلی و به صورت اختصاصی طراحی شـده، در چهار خـط مجزای یک میلیون تنی با مجمـوع ظرفیت ۴ میلیون تن از معدن آنومالی شـمالی تامین می‌شـود. وی در پایان خاطرنشـان کرد: معدن آنومالی شمالی در فاصله ۲۵ کیلومتری شهرسـتان بافق قـرار دارد که مطابق پروانه بهره‌برداری، ذخیره قطعی آهن محاسـبه شده برابر ۲۳۵ میلیون تن با عیار متوسط ۲۸ درصد است.

ساخت نیروگاه خورشیدی با حضور معاون وزیر صمت در یزد

سـاخت نیروگاه خورشـیدی ۱۰۰ مگاواتی یک شرکت بزرگ معدنی و صنعتی، روز چهارشـنبه در مراسـمی با حضور معاون وزیـر صمت و رییـس هیات عامل ایمیـدور در منطقه خضرآباد شهرستان اشکذر یزد آغاز شد.

این نیروگاه که نخستین نیروگاه ۱۰۰ مگاواتی استان یزد است در زمینی به مسـاحت ۱۵۰ هکتار ساخته می شود و میزان تولید انرژی آن بیش از ۱۹۰ میلیون کیلووات سـاعت اعلام شده است. این نیروگاه خورشـیدی، علاوه بر این موجـب افزایش پایداری شبکه در سـال های آتی می شود همچنین با افتتاح این نیروگاه بیش از ۵۵ میلیون متر مکعب در سـال در مصرف سـوخت های فسـیلی کشور صرفه جویی می شـود. صرفه جویی ۴۵ هزار متر مکعبی آب از دیگر مزایای این نیروگاه اسـت ضمن آنکه عملکرد آن در سـال های آتی به جلوگیری از تولید گاز های گلخانه ای به میزان ۱۱۵ هزار تن در سـال منجر خواهد بود که این مهم علاوه بر اثر بالقوه در کاهش سـطح آلایندگی، امکان ایجاد زیرساخت های مناسـب و اخـذ مجوزهای لازم به منظـور تولید و صادرات فولاد سبز را در مجموعه چادرملو فراهم می نماید. میزان سرمایه گـذاری این طرح در حدود ۶۰ میلیون یورو و دوره اجرای آن ۲۴ ماه اسـت و برای ۴۰۰ نفر به صورت مستقیم و ۲۵۰ نفر به صورت غیر مسـتقیم اشـتغال زایی می کند. بخش بزرگی از تجهیزات نیروگاه از تولیدات سـاخت داخـل تامین می گردد و این نیروگاه در حال حاضر بزرگترین نیروگاه خورشـیدی در استان یزد است. اسـتان یزد از لحاظ ظرفیت نیروگاه‌های خورشیدی در رتبه برتر کشوری قرار دارد.

روزگار معدن
شنبه
• ۲۹ مهر ۱۴۰۲ • ۵ربیع الثانی ۱۴۴۵ • ۲۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۷۳

تعهد فولادسازان برای عرضه ۸۰۰ هزار تن آهن اسفنجی

یک فعال فولادی گفت: با توجه به آمار، می‌توان گفت در تابستان بیشتر از تعهد مشخص شده، عرضه داشتیم و در بهار نیز به جز فروردین ماه، تقریبا به میزان تعهدات دست پیدا کردیم.

حسین بختیاری مطرح کرد: طبق آمار منتشرشده، عرضه آهن اسفنجی و بریکت در ۳ ماه اول سال به ترتیب ۵۴۳ هزار تن، ۷۹۵ هزار تن و ۶۶۴ هزار تن بود و قیمت میانگین آنها نیز به ترتیب ۱۰ هزار و ۹۹۹ تومان در فروردین ماه، ۱۲ هزار و ۸۳۳ تومان در اردیبهشت ماه و در خرداد ماه ۱۳ هزار و ۲۴ تومان به صبت رسیده است.

وی در ادامه اضافه کرد: از سوی دیگر، در ۳ ماهه تابستان عرضه آهن اسفنجی افزایش یافت، نه به دلیل اینکه تعهد عرضه بیشتر بود؛ بلکه به خاطر این بود که اغلب فولادسازان به دلیل کمبود برق و محدودیت‌های ناشی از آن، تا حدودی تولید خود را متوقف کردند و بر همین اساس، مازاد آهن اسفنجی به وجود آمد.

فعال صنعت فولاد تصریح کرد: از طرفی، عرضه آهن اسفنجی در تابستان به ترتیب ۹۱۸ هزار تن، یک میلیون و ۱۶۵ هزار تن و یک میلیون و ۹۳ هزار تن بوده است که قیمت آنها ۱۲ هزار و ۳۲۹ تومان در تیرماه، ۱۲ هزار و ۶۴ تومان در مردادماه و در شهریور ۱۲ هزار و ۴۶۷ تومان به ثبت رسیده است.

به گفته بختیاری، در مهرماه نیز تا امروز ۵۳۲ هزار تن عرضه شده و قیمت میانگین آن ۱۲ هزار و ۵۹۶ تومان است.

وی افزود: همچنین قیمت میانگین موزون در مهرماه نسبت به شهریورماه تقریبا نزدیک به ۱۰۰ تا ۱۳۰ تومان افزایش پیدا کرده و نسبت به مردادماه نیز حدود ۶۰۰ تومان افزایش قیمت داشته است.

این فعال فولادی با اشاره به اینکه عرضه‌ها تقریبا به طور کامل انجام شده است، گفت: در واقع تعهد عرضه برای فولادسازان هفته‌ای ۱۹۸ هزار تن بوده که هر ماه حدود ۸۰۰ هزار تن می‌شود. با توجه به آمار، می‌توان گفت در تابستان بیشتر از تعهد مشخص شده، عرضه داشتیم و در بهار نیز به جز فروردین ماه، تقریبا به میزان تعهدات دست پیدا کردیم. بختیاری اظهارداشت: البته ناگفته نماند در شهریورماه محدودیت‌هایی مانند مصرف برق به انتها رسید که بر همین اساس، در مهرماه محدودیتی نداشتیم و به همین دلیل فولادسازان تلاش کردند با ظرفیت کامل کار کنند. این اقدام باعث شد بخش زیادی از آهن اسفنجی تولیدشده به مصرف خود فولادی‌ها برسد و مازاد آن در بازار عرضه شود. بنابراین می‌توان گفت افزایش قیمت زیادی برای این محصول رخ نداده و عرضه به میزان کافی انجام شده است.

روزگار معدن؛ حضور واسطه‌گران و دلالان در صنعت فولاد را بررسی کرد

نامحسوس و تاثیرگذار

شهریار خادمی

ایران دهمین تولیدکننده بزرگ فولاد دنیا و اولین تولیدکننده آهن اسفنجی بر پایه گاز در جهان است. در حال حاضر، زنجیره ارزش فولاد حدود ۱۲ درصد ارزش صادرات غیرنفتی کشور را به خود اختصاص داده است به طوری که علاوه بر تأمین نیاز داخل کشور به محصولات زنجیره فولاد، امکان توسعه بازارهای صادراتی نیز به وجود آمده است. این در حالی است که در دهه ۸۰ شمسی، ایران یکی از واردکنندگان شمش فولاد و محصولات فولادی نظیر میلگرد ساختمانی بود. دسترسی به گاز طبیعی و انرژی برق با نرخ‌های یارانه‌ای، همواره یکی از مشوق‌های سرمایه گذاری در بخش فولاد کشور بوده است اما نکته این است که مشوق‌های سرمایه گذاری در هیچ بخشی از اقتصاد نمی‌تواند بدون محدودیت زمانی و همیشگی باشد زیرا موجب افت پیوسته بهره وری و در نتیجه کاهش رقابت پذیری در سطح بین المللی می‌شود. با توجه به گذار بخش فولاد کشور از دوره رشد و نمو اولیه و دستیابی به بلوغ صنعتی و مدیریتی، انتظار می‌رود استمرار توسعه و تداوم تولید در این بخش بدون نیاز به مشوق‌ها و حمایت‌های دولتی نیز امکان پذیر باشد.

اما در چند سال اخیر، دلالی به آفتی برای صنعت و تولید کشور تبدیل شده است و در این میان صنعت فولاد بیش سایر صنایع کشور درگیر این معضل است و تمام زنجیره و چرخه صنعت فولاد از سنگ آهن تا ورق فولادی درگیر معضل دلالان شده است. از یک سو شاهدیم که دلالان از چند سال گذشته تاکنون بارها با دور زدن بورس کالا و با استفاده از قیمت‌های دستوری، تلاش کردند مابه‌التفاوت قیمت‌های دستوری و قیمت واقعی بازار محصولات فولادی را نصیب خود سازند و متاسفانه با همراهی دولت و وزارت صنعت، در این کار موفق بوده‌اند. از سوی دیگر صنعت فولاد در بخش خرید هم گرفتار معضل دلالی شده است.

در سال‌های اخیر و با گسترش معضل خام‌فروشی و صادرات مواد خام معدنی ، کشور با کسری شدید کنسانتره و گندله مواجه شده است و عرصه در این بخش نیز برای دلالان گشوده شد. در حال حاضر صنعت فولاد با معضل دو سویه دلالی مواجه است. تولید کنندگان فولاد هم در تامین مواد اولیه باید با دلالان درگیر باشند تا سود قابل توجهی نصیب دلالان شود و هم در بخش فروش محصولات فولادی با توجه به قیمت گذاری دستوری، سود کلانی را به جیب دلالان واریز کنند. در واقع در حال حاضر فولادسازان هم به هنگام خرید و هم به هنگام فروش باید منافع رانت‌خواران را تامین کنند تا امکان فعالیت و ادامه تولید را پیدا کنند.

واسطه‌گری یا دلالی جنبه‌های مثبت و منفی دارد. اما در کشور ما اغلب فعالیت‌های واسطه‌گری زمینه بر هم خوردن بازار و بروز التهابات قیمتی را فراهم می‌کند. بخش مهمی از این چالش‌ها درنتیجه نبود ثبات در اقتصاد کشور و تغییر مرتب شاخص‌های کلانی مانند نرخ ارز و ارزش پول ملی رقم می‌خورد. چنین فضای متشنجی زمینه حضور فرصت‌طلبان و کسب سودهای غیرمتعارف را فراهم می‌کند. حال برای بررسی تاثیر این دست اقدامات سودجویانه بر بازار فولاد و همچنین عملکرد تولیدکنندگان این صنعت با فعالان صنعت فولاد کشور گفت‌وگو کرده‌ایم.

▣ دلال‌ها سبب التهاب قیمت

رامین ملاقدیمی فعال صنعت فولاد فعالیت‌های دلالی در حوزه تامین مواد اولیه صنایع پایین‌دستی زنجیره فولاد را زمینه‌ساز بروز التهاب‌های قیمتی دانست و افزود: واسطه‌گری یا دلالی در اقتصاد کشور ما جنبه‌های مثبت و منفی مختلفی دارد. به‌عنوان مثال، با توجه به شرایط تحریمی، حضور و نقش شرکت‌های بازرگانی قوی و آشنا به مسائل حوزه تجارت خارجی که فعالیت‌های واسطه‌ای در بخش‌ها مختلفی مانند واردات مواد اولیه، تامین قطعات و تجهیزات مورد نیاز تولید و نیز صادرات محصولات تولیدکنندگان را بر عهده دارند، به‌شدت مثبت ارزیابی می‌شود. تا جایی‌که این رویکرد باید مورد تقویت و توسعه قرار گیرد.

وی افزود: در همین راستا، کسب‌وکارهایی نیز وجود دارند که باتوجه به ساختارهای مشکل‌دار مالی بنگاه‌های اقتصادی و صنعتی، تامین منابع مالی مرتبط را به شکل قانونی انجام می‌دهند. یا در بخش‌های مرتبط با اخذ تسهیلات مالی از نظام بانکی، با ارائه تجربیات و مشورت‌های تخصصی و همچنین هماهنگی در راستای ارائه وثایق مورد نیاز، سبب تسهیل در فرآیند اخذ تسهیلات و نیز تهیه مدارکی مانند ضمانتنامه‌های مرتبط از نظام بانکی و... می‌شوند.

عضو سابق اتاق بازرگانی در ادامه گفت: اما آنچه در اذهان عموم از دلالی یا واسطه‌گری نقش بسته، حرکت در مسیر رویکردهای سودجویانه غیرمتعارف و فرصت‌طلبانه است که نمونه‌های متعددی از آن در بازارهای کالایی کشور وجود داشته و دارد. این موضوع در اقتصادهایی که متغیرهای اساسی مانند نرخ ارز و ثبات ارزش پول ملی و در نهایت سیاست‌های کلان اقتصادی به‌دلایل گوناگون دستخوش تغییرات شدید است، ظهور و توسعه بیشتری دارد، زیرا دلال نه تولیدکننده است و نه خریدار نهایی. دلال تنها منفعت بالایی را از طریق خرید کالا با قیمت پایین و فروش با افزایش قیمت نامتعارف کسب می‌کند. درنتیجه موجب می‌شود قیمت تمام‌شده تولید افزایش یابد و مصرف‌کننده نهایی هزینه بیشتری را بپردازد.

وی افزود: در واقع این نوع از دلالی یا واسطه‌گری به ۲ دلیل اصلی رخ می‌دهد که عبارتند از نبود قوانین و عدم‌اجرای درست قوانین در نظام تولید و توزیع. همه موارد یادشده زمینه ایجاد رانت را به‌دلیل اشکالات ساختاری قوانین، مصوبات و بخشنامه‌های گوناگون فراهم می‌کند. افزایش موانع تولید و مشکلات بنیادین تولیدکنندگان در نهایت سبب ورود دلالان و سودجویی‌های مرتبط می‌شود.

این فعالی صنعت فولاد گفت: چنانچه قانونی که براساس مطالعات کارشناسی وضع شده، دست‌وپاگیر نباشد، اجرای درستی دارد و همچنین از نظرات و ضمانت اجرایی مناسبی برخوردار است. بنابراین سبب عدم‌پیدایش نظام دلالی در اقتصاد کشور می‌شود و در نهایت از اختلال در اقتصاد جلوگیری می‌کند.

▣ رواج واسطه‌گری در تامین مواد اولیه

ملاقدیمی گفت: حوزه تامین مواد اولیه صنایع پایین‌دستی زنجیره فولاد، یکی از بخش‌هایی است که سال‌هاست جولانگاه دلالان شده است و متاسفانه این موضوع در این بخش‌ها به‌شدت رواج دارد. ابلاغ بخشنامه‌های غیرکارشناسی و وضع قوانین دست‌وپاگیر با بروکراسی فراوان، به‌علاوه وضعیت نامناسب سرمایه در گردش تولیدکنندگان و در نهایت رانت‌ها و ارتباطات مافیایی، سبب می‌شود نظام تولید و توزیع مواد اولیه از طریق دلالان با نابسامانی فراوان مواجه شود و با موج‌سواری به‌وسیله نوسانات نرخ ارز، التهابات فراوانی در بازار مرتبط ایجاد کنند.

وی افزود: در واقع یک تولیدکننده وظیفه تولید و ارائه محصول واسطه‌ای را به تولیدکننده صنایع پایین‌دست خود بر عهده دارد. اگر تولیدکننده نیاز داخلی را تامین کند، می‌تواند مازاد تولید خود را به بازارهای جهانی صادر کند. حال چنانچه شکافی میان عرضه و تقاضا وجود داشته باشد با استفاده از روش‌های مناسب وارداتی و با نظارت‌های قانونی مسئولان مرتبط، باید این شکاف‌پر شود. اما زمانی که یک تولیدکننده انحصاری باشد، تامین داخلی را به‌طور کامل انجام نمی‌دهد. درنتیجه تولیدات آن در بازارهای آزاد داخلی با قیمت‌های بالاتر از نرخ جهانی به‌دست تولیدکننده پایین‌دست می‌رسد. همین موضوع نیز خود نشان از ناسالم بودن سیستم موجود دارد که راهکار نهایی آن فقط مبارزه جدی و عملی با فساد مرتبط است.

ملاقدیمی در پایان گفت: شناسایی نظام‌مند تولیدکننده واقعی و دستیابی به میزان تقاضای واقعی ماده اولیه مورد نیاز از طریق سیستم اصلاح‌شده بهین‌یاب، تسهیل در شرایط پرداخت‌ها به شکل اعتباری در راستای کمک به ساختار مالی تولیدکننده پایین‌دست، رهگیری واردات انجام‌شده از حوزه مبدا به مقصد و نظارت بر قیمت‌های عرضه و بهره‌گیری از ظرفیت‌های قضایی برای مبارزه با دلالان و... خود به خود سبب تنگ‌تر شدن دایره فعالیت دلالان و در نهایت حذف آنها از چرخه اقتصادی کشور می‌شود.

▣ بورس کالا بر قسمت آخر زنجیره فولاد نظارت ندارد

عماد هاشمی‌زاده فعال صنعت فولاد در خصوص قیمت‌گذاری زنجیره فولاد اظهار داشت: دولت از طریق وزارت صنعت و معدن قیمت‌های دستوری را مدنظر قرار داده است و به صورت دستوری قیمت‌گذاری می‌کند. قیمت‌ها در بعضی از قسمت‌های زنجیره کارشناسی نشده‌اند، یعنی هزینه‌ها بالاتر از قیمت‌گذاری انجام شده که منجر به متضرر شدن بخشی از زنجیره شده است.

وی افزود: یک قسمت از زنجیره فولاد بخش نورد است که در قسمت‌های کلان آن هیچ رسیدگی انجام نمی‌شود. به عنوان مثال، شرکت‌ها در قسمت آهن اسفنجی و مواد اولیه سود زیادی می‌کنند از جمله قیمت گندله ۴ هزار و ۸۰۰ تومانی به یک باره ۱۳ هزار و ۵۰۰ تومان می‌شود که منطقی نیست.

این فعال صنعت فولادی تصریح کرد: ارگان مربوطه سود نورد را ۱۱ درصد مدنظر قرار می‌دهد که ۴ درصد آن مربوط به حمل و نقل بوده که به عهده تولیدکننده است. ۲ تا ۳ درصد آهن هم مربوط به سود کوره‌ها است که تبدیل به اکسید شده و کیلویی بیشتر از هزار تا دو هزار تومان به فروش نمی‌رسد. همچنین از این ۱۱ درصد یک درصد ارزش افزوده پرداخت می‌کنیم و سود ۲۲ هزار تومانی را تبدیل به ۲۵ هزار تومانی کرده و در آخر یک درصد صرف ضایعات می‌شود. به این ترتیب وقتی هزینه‌های خود را در کارخانه محاسبه می‌کنیم ۷۰۰ تا هزار تومان متحمل ضرر می‌شویم.

هاشمی‌زاده اضافه کرد: کارخانه‌های نوردی که در مرکز ایران هستند و مواد اولیه مثل شمش دور از این مناطق یا به تعداد کم وجود دارد نسبت به کارخانه‌هایی که در نزدیکی استان تولیدکننده مواد اولیه مانند یزد هستند هزینه حمل و نقل بالاتری را متحمل می‌شوند و در واقع شمش را باید به قیمت بالاتری خریداری کنند.

به گفته وی، به مدت چند سال در بورس عرضه میلگرد صورت گرفت و تا به حال کسی ندیده است که یک مصرف کننده واقعی از آن خرید کرده باشد. اکثر خریداران دلال هستند و برای بنگاه‌های شهر خود میلگرد می‌خرند و در همان شهر خود به قیمت بالاتری می‌فروشند.

وی عنوان کرد: اصلا سازمان حمایتی مانند وزارت صمت یا بورس کالا بر قسمت آخر زنجیره فولاد نظارت ندارد. بنابراین به دلیل همین عدم نظارت و رسیدگی، تولیدکننده ضرر و دلال سود می‌کند. این در حالی است که دولت تمام تلاش خود را می‌کند محصول را از تولیدکننده به دست دلال برساند و دلال به هر قیمت که خواست بفروشد. بنابراین راهکار مقابله با دخالت دلال‌ها در فروش محصولات فولادی استفاده از تعزیرات توسط خود دولت است.

هاشمی زاده در پاسخ به این سؤالی در رابطه با وجود ثبات در بازار آهن و میزان تقاضای آن در این روزها، بیان کرد: تقاضا را بازار تشخیص می‌دهد و از اختیار ما خارج است و نمی‌توانیم روی تقاضا صحبت اساسی کنیم. اما دلیل اصلی ثبات در قیمت آهن در این روزها بازارهای جهانی و فصلی و قیمت دلار است، از طرف دیگر طبق یک سنت قدیمی همیشه در مقطعی از سال یعنی خرداد ماه و بخشی از تابستان وضعیت بازار آهن آرام است.

وی در پایان در رابطه با وضعیت صنعت فولاد ایران در بازارهای جهانی گفت: در بازارهای جهانی تولیدکننده چینی محصول خود را با قیمت پایین‌تری عرضه می‌کند در حالی که تولیدکننده ایرانی به دلیل مشکلاتی از قبیل کمبود برق و واقعی نبودن قیمت دلار نمی‌تواند کالای خود را عرضه کند در نتیجه دچار ضرر شده، آسیب می‌بینند.

▣ فولاد به کالایی سرمایه‌ای تبدیل شده است

محمد افشاری، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با روزگار معدن خاطرنشان کرد: در دوره‌های زمانی که قیمت ارز افزایش می‌یابد، بخشی از نقدینگی موجود در جامعه به سمت بازارهای گوناگون سرازیر می‌شود و افراد تلاش می‌کنند نقدینگی خود را به ارز، خودرو، مسکن و... تبدیل کنند. در ادامه این نقدینگی به سمت بازارهایی می‌رود که احساس می‌شود هنوز متناسب با رشد ارز، افزایش قیمت نداشته‌اند، یعنی همچنان امکان رشد قیمت آنها وجود دارد.

وی در ادامه افزود: درحال‌حاضر عده‌ای که حتی وابسته به صنف آهن و فولاد نیستند، تنها با رانت اطلاعاتی وارد بازار خرید و فروش این محصولات می‌شوند. این افراد از رشد قیمت‌ها در هفته‌ها و ماه‌های آینده مطلع هستند و با هدف بهره‌گیری از این رشد قیمتی اقدام به واسطه‌گری در این بازار می‌کنند. گفتنی است حجم بالای نقدینگی از عوامل رونق گرفتن این دست فعالیت‌های واسطه‌گری است.

هجوم واسطه‌ها به بازار برای خرید آهن و فولاد، فعالان این صنف را نسبت به داغ شدن این بازار در آینده نزدیک آگاه می‌کند. به همین دلیل با رشد تقاضا برای خرید آهن‌آلات، روند قیمت‌ها صعودی می‌شود.

این کارشناس اقتصاد گفت: در چنین شرایطی، فولاد به کالایی سرمایه‌ای تبدیل می‌شود. با اینکه تاکید داریم، آهن کالایی مصرفی است و نه سرمایه‌ای. وقتی سرمایه وارد بخش فولاد می‌شود، تقاضا افزایش می‌یابد. درحالی‌که این تقاضا منطقی و واقعی نیست. در چنین شرایطی، مصرف‌کننده‌ای که برای یک سال آینده به فولاد و محصولات فولادی نیاز دارد، با توجه به روند رو به رشد قیمت‌ها، خرید خود را جلو می‌اندازد. یعنی ترس از افزایش قیمت، بر روند رو به رشد قیمت‌ها می‌افزاید. واسطه‌ها بین کارخانه و خرده‌فروش هستند و خرید خود را به‌طور عمده انجام می‌دهند اما مصرف‌کننده واقعی محصول مورد نظر خود را از بازار آهن و فولاد تهیه می‌کند.

▣ تاثیر واسطه‌گری بر بازار فولاد

وی در پاسخ به سوالی مبنی بر تاثیر عملکرد این دست واسطه‌ها بر بازار آهن‌آلات گفت: هجوم تقاضا برای یک کالا، زمینه رشد قیمت را فراهم می‌کند. در چنین شرایطی، مصرف‌کننده واقعی نیز ناچار است همین محصولات را با قیمت بالا خریداری کند. سال گذشته شاهد بودیم که یک‌سری شرکت‌ها، براساس جواز و تقاضای مشتری، آهن‌آلات در اختیار آنها قرار می‌دادند؛ یعنی به‌نوعی واسطه کنار گذاشته شد.

اما در شرایطی که امکان ورود تقاضای خرد به بورس کالا فراهم است، هر کسی به خودش اجازه می‌دهد با ورود به معاملات بورس کالا بدون ارائه هیچ سند و مدرکی از این بازار خرید کند. در چنین شرایطی، واسطه از آهن‌فروش یا مصرف‌کننده واقعی قابل تشخیص نیست. درواقع بدون هیچ ضابطه‌ای هر شخص حقیقی و حقوقی امکان ورود به بورس کالا را دارد. همین‌جا نخستین چراغ سبز به‌واسطه‌ها برای حضور در بازار فولاد داده شد.

افشاری گفت: انحصار خوب نیست اما انحصار منظم مزیت‌هایی به‌دنبال دارد. به‌عنوان مثال، چند شرکت مشخص آهن‌آلات را خریداری می‌کردند و به سیستم توزیع پاسخگو بودند. بدون تردید بهتر از آن است که در یک رینگ ۵۰ نفر خریدار باشند و هیچ‌کس هم پاسخگو نباشد. در چنین وضعیتی، امکان بررسی شرایط وجود داشت و خریداران نسبت به شرایط باید جوابگو می‌بودند. ما با انحصار موافق نیستیم اما شاید در زمان‌هایی، همین انحصار به مدیریت بازار کمک کند.

اما متاسفانه شاهد هستیم که هر فردی آهن‌آلات را با هر قیمتی که بخواهد به فروش می‌رساند. یعنی نظم و سامان از این بازار رخت بر بسته است. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که منظور از انحصار ایجاد شرایط تبعیض‌آمیز و رانتی نیست، بلکه انحصار پاسخگویی باید مورد توجه قرار گیرد.

▣ ضربه اصلی دلالی به تولیدکنندگان

وی در تشریح آثار مخرب این دست واسطه‌گری‌ها بر عملکرد تولیدکنندگان گفت: حضور واسطه‌ها در یک بازار دائمی نیست. این واسطه‌ها هرکجا منفعت داشته باشند، حضور می‌یابند و اگر به هر دلیلی بازار دلار آرام شود، این واسطه‌ها از بازار خارج می‌شوند.

در چنین شرایطی، واحدهای تولیدی از روند حضور واسطه‌ها متضرر می‌شوند، چراکه با رشد قیمت‌ها، گردش کار تولیدکننده‌ها کاهش می‌یابد. شاید حجم فروش کارخانه‌ای که روزانه ۱۰۰ تریلر میلگرد می‌فروخت، امروز که قیمت‌ها تا دوبرابر افزایش داشته، به ۲۰ تریلر کاهش یافته است. به همین دلیل گردش کار و فعالیت آن کم شده است.

افشاری افزود: البته بخشی از این کاهش فروش به‌دلیل تمایل تولیدکنندگان به صادرات است، چراکه دلار آن را در ماه‌های آینده دریافت و با توجه به روند رو به رشد دلار، منفعت قابل‌توجهی را از آن خود می‌کنند. اما در بلندمدت، واسطه‌ها اثرات منفی را بر بازار فولاد دارند؛ یعنی اگر بازار توقف کرد، واسطه هرچه سریع‌تر می‌خواهد مال را بفروشد. در چنین شرایطی تعدد خریدار موجب می‌شود قیمت کالا بسیار نامنظم شود. ما در موارد متعددی مشاهده کردیم در دوره‌هایی که واسطه‌ها به نقدینگی احتیاج دارند، بازار آشفته شده و ضربه اصلی را تولیدکننده متحمل می‌شود.

وی در پاسخ به سوالی مبنی بر نقش دولت در کنترل این شرایط گفت: دولت باید پاسخگویان را محدود کند. بدون تردید در انحصار پاسخگو بسیاری از مشکلات برطرف می‌شود. محصولات فولادی برای توزیع در اختیار افراد معدود و مشخصی قرار گیرد و همین افراد نیز در مقابل بازار مسئول و پاسخگو باشند. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که درحال‌حاضر سیل نقدینگی بازار فولاد را هدف گرفته است. چنانچه هرچه سریع‌تر این بازار کنترل نشود، مشکلات این بخش هر روز بیشتر می‌شود.

▣ کلام آخر

فساد اقتصادی آثار مخرب فراوانی بر بخش‌های مختلف اقتصادی ازجمله صنعت فولاد دارد. صنعت فولاد به واسطه ارزش‌افزوده بالا و ارتباط گسترده با دیگر صنایع، از فساد اقتصادی در امان نیست. زنجیره ارزش این محصول، یکی از مهم‌ترین زنجیره‌های ارزش صنعتی در کشور است که عواید مالی بسیاری را برای اقتصاد داخلی به دنبال دارد.

توجه به اهمیت بخش صنعت فولاد در کشور و جایگاه ایران از منظر بین‌المللی در این بخش، دولت در سال‌های گذشته تلاش کرده است از طریق برخی سیاستگذاری‌ها، نسبت به کنترل بازار داخلی آن اقدام نماید اما در عمل در برخی موارد، مشکلات قابل توجهی برای این بخش از جمله خام‌فروشی، احتکار و انحصار که درنتیجه سیاست‌های نادرست یا شیوه نادرست اجرای آنها به وجود آمده است. این مشکلات، باعث شده است تا بخش‌های مختلف زنجیره ارزش این صنعت آن طور که شایسته است، توسعه نیابد و برنامه‌ریزی‌های آتی برای توسعه و پیشرفت این صنعت، محقق نگردد و چالش‌های مهمی ازجمله مفاسد اقتصادی در بازار این محصول ایجاد شود. متاسفانه پدیده شوم فساد اقتصادی می‌تواند مراحل مختلف زنجیره تولید و تامین فولاد و عرضه داخلی و خارجی آن را درگیر کند. یکی از راه‌های شناسایی گلوگاه‌های شکل‌گیری فساد در یک بخش، تمرکز بر علل مشکلات آن بخش است؛ زیرا عمدتا فساد در مراحلی از یک فرآیند شکل می‌گیرد که نوعی خلأ و ناکارآمدی در آن مراحل وجود داشته باشد.

یادداشت

حمایت در راستای توسعه زنجیره ارزش

علی صالحی
کارشناس اقتصاد

عدم‌توسعه در زنجیره ارزش و رکود در فروش مواد اولیه صنعتی، بخش صنعت در ایران را با چالش‌های مهمی مواجه کرده است. اما اجرای سیستم مشروط اعطای حمایت مانند مدل جدید اعطای مشروط مالیاتی می‌تواند راه‌حلی برای این مشکلات باشد. با تشویق صنایع به سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، دولت می‌تواند از تکمیل زنجیره ارزش و تولید کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر حمایت کند. این رویکرد، نه‌تنها از طریق افزایش رقابت‌پذیری و سودآوری صنایع به نفع آنهاست، بلکه درآمدهای مالیاتی و درآمدهای ارزی را نیز برای دولت فراهم می‌کند.عدم‌توسعه در زنجیره ارزش و رکود در فروش مواد خام صنعتی به‌عنوان چالش‌های اساسی در بسیاری از کشورها از جمله ایران مطرح شده است. این موضوع را می‌توان ناشی از سرمایه‌گذاری ناکافی و نبود رویکرد جامع برای تکمیل زنجیره ارزش دانست. با این حال، یک راه‌حل بالقوه در هدایت منابع به سمت شکل‌گیری و تشویق صنایع به سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه (R&D) نهفته است. با اجرای سیستم مشروط اعطای حمایت، هم صنایع و هم دولت می‌توانند از این بازی دوطرفه بهره‌مند شوند. اعطای مشروط حمایت به یک رویکرد استراتژیک اشاره دارد که در آن صنایع براساس پایبندی‌شان به شرایط خاص، مانند سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحقیق و توسعه، مشوق‌هایی ارائه می‌کنند. درباره ایران، دولت و مجلس شورای اسلامی در راستای اجرای الگوی جدید مشروط مشوق‌های مالیاتی در قالب برنامه هفتم توسعه گام برداشته‌اند. براساس این مدل، صنایع بزرگ واجد شرایط دریافت اعتبار مالیاتی برای سرمایه‌گذاری‌های خود در تحقیق و توسعه خواهند بود.

با تعدیل هدفمند مشوق‌های مالیاتی، دولت نه‌تنها می‌تواند از تولید حمایت کند، بلکه می‌تواند تکمیل زنجیره ارزش را نیز ارتقا دهد. اجرای مدل جدید اعطای مشوق‌های مالیاتی مشروط، صنایع به‌ویژه بخش نفت و گاز را به سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه تشویق می‌کند. این امر به‌نوبه خود منجر به توسعه یک زنجیره ارزش قوی و تولید کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر خواهد شد. اعطای مشروط مالیاتی مزایای بی‌شماری برای صنایع خواهد داشت. اولا مشوق‌های مالی برای شرکت‌ها برای تخصیص منابع به فعالیت‌های تحقیق و توسعه ایجاد می‌کند. این امر توانایی و رقابت آنها را در بازارهای داخلی و بین‌المللی افزایش می‌دهد. علاوه بر این، اعتبارات مالیاتی دریافتی از سوی صنایع برای سرمایه‌گذاری‌هایشان در تحقیق و توسعه به‌عنوان بازگشت سرمایه اولیه آنها عمل می‌کند و آن را به ترتیبی سودمند برای صنایع و دولت تبدیل می‌کند. علاوه بر این، توسعه زنجیره ارزش باعث تقویت نوآوری در صنایع می‌شود. شرکت‌ها برای توسعه فناوری‌های جدید، بهبود فرآیندهای تولید و ایجاد محصولات جدید با ارزش بالاتر انگیزه خواهند داشت. این امر نه‌تنها منجر به افزایش سودآوری می‌شود، بلکه به ایجاد شغل و رشد اقتصادی نیز کمک می‌کند. دولت همچنین از اعطای مشروط مشوق‌های مالیاتی سود قابل‌توجهی خواهد داشت. همان‌طور که صنایع در تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری می‌کنند و زنجیره ارزش را توسعه می‌دهند، سود بیشتری از تولید کالاهایی با ارزش‌افزوده ایجاد می‌کنند. این به‌نوبه خود منجر به افزایش درآمد مشمول مالیات برای دولت خواهد شد. سپس دولت می‌تواند درآمد مالیاتی بیشتری را از طریق مالیات بر عملکرد جمع‌آوری کند و درنتیجه وجوه اضافی را که می‌توان به پروژه‌های توسعه‌ای مختلف تخصیص داد. توسعه زنجیره ارزش و تولید کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر به درآمد ارزی کشور کمک می‌کند. با رقابتی شدن صنایع در بازار جهانی، می‌توانند خریداران بین‌المللی را جذب کرده و صادرات محصولات با ارزش را افزایش دهند. این امر به تقویت اقتصاد کشور و کاهش اتکای آن به واردات کمک می‌کند و منجر به مدل رشد اقتصادی پایدارتر می‌شود.عدم‌توسعه در زنجیره ارزش و رکود در فروش مواد اولیه صنعتی، بخش صنعت در ایران را با چالش‌های مهمی مواجه کرده است، اما اجرای سیستم مشروط اعطای حمایت مانند مدل جدید اعطای مشروط مالیاتی می‌تواند راه‌حلی برای این مشکلات باشد. با تشویق صنایع به سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، دولت می‌تواند از تکمیل زنجیره ارزش و تولید کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر حمایت کند. این رویکرد نه‌تنها از طریق افزایش رقابت‌پذیری و سودآوری صنایع به نفع آنهاست، بلکه درآمدهای مالیاتی و درآمدهای ارزی را نیز برای دولت فراهم می‌کند. به‌طورکلی، توسعه زنجیره ارزش به رشد پایدار بخش صنعت و اقتصاد به‌عنوان یک کل کمک خواهد کرد.

موج معدن

افزایش صادرات سنگ آهن برزیل و استرالیا پس از هفته کاهشی

حجم کل محموله های سنگ آهن ارسال شده به مقاصد جهانی از ۱۹ بندر، ۱۶ شرکت معدنی در استرالیا و برزیل تحت بررسی منظم Mysteel از رکود هفته قبل بهبود یافت و ۱،۹ میلیون تن معادل ۸ درصد در هفته افزایش یافت و به ۲۵،۶ میلیون تن در ماه اکتبر رسید. بررسی ها نشان داد که این افزایش عمدتاً توسط معدنچیان برزیلی ثبت شده است.

در آخرین دوره بررسی، سنگ آهن برزیل ارسال شده از ۹ بندر این کشور در سراسر جهان با جهش ۱،۹ میلیون تنی یا ۳۷ درصدی در هفته به ۷،۱ میلیون تن پس از سقوط در هفته گذشته رسید.

در همین حال، محموله‌های صادر شده سنگ آهن از ۱۰ بندر استرالیا برای دومین هفته متوالی کاهش یافت و به ۱۸،۵ میلیون تن در مدت مشابه رسید. حجم ارسال شده به بزرگترین مصرف کننده سنگ آهن یعنی چین نسبت به کاهش هفته قبل تغییر روند داد و ۶۰۳۰۰۰ تن یا ۴ درصد در هفته افزایش یافت و به ۱۵،۵ میلیون تن رسید.

نظرسنجی Mysteel نشان داد که در بین سه معدن‌کار برتر استرالیا، BHP و Fortescue Metals Group هفته گذشته محموله‌های سنگ آهن خود را به چین رساندند. به طور خاص، حجم BHP ۸۸۱،۰۰۰ تن یا ۲۱،۳ درصد در هفته افزایش یافت و به ۵ میلیون تن پس از سقوط در هفته قبل رسید، در حالی که تناژ FMG برای سومین هفته متوالی ۴۸۳،۰۰۰ تن یا ۱۲،۹ درصد در هفته افزایش یافت و به ۴ / ۱۲ میلیون تن در هفته رسید.

روزگار معدن
شنبه
۲۹ مهر ۱۴۰۲ • ۵ربیع الثانی ۱۴۴۵ • ۲۱ اکتبر ۲۰۲۳
سال ششم • شماره ۱۱۷۳

یادداشت

هدررفت سرمایه‌گذاری

مسعود محجل امامی
صنعت لوله و پروفیل فولادی

با توجه به هدف‌گذاری تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴، یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند زمینه تحقق چنین مهمی را فراهم کند، توسعه سرمایه‌گذاری در سراسر زنجیره فولاد اعم از صنایع بالادستی مانند گندله و کنسانتره تا صنایع پایین‌دستی همچون لوله و پروفیل فولادی است. در حال حاضر با توجه به عدم تامین ورق مورد نیاز تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی از یک سو و ظرفیت‌سازی مازاد نیاز داخل لوله و پروفیل از سوی دیگر، بسیاری از واحدهای کوچک‌مقیاس فعال در این صنعت در مرز تعطیلی و یا ورشکستگی قرار گرفته‌اند. همچنین تمایل شرکت‌های بزرگ فولادی به سرمایه‌گذاری در تولید گندله، کنسانتره و آهن اسفنجی، بسیار بیشتر از تولید لوله و پروفیل است و بر همین اساس شاهد هدررفت سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در صنعت لوله و پروفیل هستیم؛ این در حالی است که دولت می‌تواند ضمن همکاری متقابل و سازنده با فعالان بخش خصوصی، زمینه سرمایه‌گذاری و تولید محصولات جدید و خاص فولادی را فراهم و از واردات نمونه مشابه خارجی آن‌ها و همچنین خروج ارز از کشور جلوگیری کند که متاسفانه آن طور که باید به این مسئله طی سالیان اخیر توجه نشده است.

واقعیت امر این است که علی‌رغم تولید محدود لوله و پروفیل فولادی در کشور، فعالان این صنعت باز هم با معضل تامین مواد اولیه مواجهند زیرا به دلیل نوسان نرخ ارز و شرایط دشوار واردات، هیچ توجیه اقتصادی‌ای برای واردات ورق گرم وجود ندارد و عملا ارز کافی نیز به واردات مواد اولیه تخصیص نمی‌یابد. تامین ورق گرم در داخل، محدود به سه شرکت فولاد مبارکه اصفهان، فولاد گیلان و نورد و لوله اهواز شده است که ورق تولیدی فولاد مبارکه در تناژ بالا، در تالار صنعتی بورس عرضه می‌شود و ورق تولیدی شرکت‌های نورد و لوله اهواز و فولاد گیلان در تناژ کم، در بازار آزاد به فروش می‌رسد.

عرضه مواد اولیه در بورس کالای ایران، همواره با مشکلاتی برای تامین‌کنندگان و تولیدکنندگان همراه بوده است که از جمله آن‌ها می‌توان به عدم مهندسی قیمت، قیمت‌گذاری غیرکارشناسانه و همچنین ایجاد رقابت بالای ۵۰ درصد که منجر به افزایش قیمت نهایی مواد اولیه می‌شود، اشاره کرد. ما مدت‌های طولانی است که پیگیر خروج عرضه ورق از بورس کالای ایران و خرید مستقیم از شرکت فولاد مبارکه مطابق سالیان قبل هستیم اما متاسفانه هنوز به نتیجه مطلوب دست پیدا نکرده‌ایم و بعید است که سیاست‌گذار با این درخواست موافقت کند.

شرایط صنعت لوله و پروفیل فولادی را می‌توان به باتلاق تشبیه کرد؛ گویی که اگر از دور نگاه کنیم، همه چیز مناسب و وفق مراد به نظر می‌رسد اما زمانی که به آن نزدیک شده و خود را درگیر آن می‌کنیم، متوجه عمق فاجعه که ریشه در تصدی‌گری دولت دارد، می‌شویم. طبق آمار تا سال ۱۴۰۰، ظرفیت تولید لوله و پروفیل در کشور دو میلیون تن برآورده شده؛ در حالی که ظرفیت‌سازی آن تا سال ۱۴۰۰ حدود پنج میلیون تن بوده است. هم‌اکنون حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ شرکت در زمینه تولید لوله و پروفیل فولادی مشغول فعالیت‌اند که با توجه به میزان نیاز به این محصولات، رقم بسیار بالایی محسوب می‌شود.

در حال حاضر حدود ۹۹ درصد تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی را فعالان بخش خصوصی تشکیل می‌دهند. رانتی که دولت به اشتباه در برخی صنایع طی یک بازه زمانی کوتاه‌مدت ایجاد می‌کند، باعث ایجاد جذابیت مقطعی شده و سرمایه‌گذاران تصور می‌کنند که این جذابیت دائمی و در بلندمدت برقرار خواهد بود؛ در حالی که تجربه ثابت کرده که واقعیت چیزی غیر از این است.

از طرفی، هزینه‌های مرتبط با ساخت‌وساز به قدری طی سالیان اخیر افزایش یافته است که استفاده از در و پنجره آهنی مقرون به صرف نیست؛ ضمن اینکه متاسفانه فرهنگ‌سازی لازم در زمینه مصرف انواع محصولات به ویژه لوله و پروفیل صورت نپذیرفته است. همچنین میزان مصرف لوله و پروفیل در کشور به دلیل صنعتی نشدن برخی از ساخت‌وسازها و توقف فعالیت‌های عمرانی در کشور کاهش یافته است. برای مثال، صادرات لوله و پروفیل ساخت داخل به کشور قطر در راستای ساخت و بهره‌برداری از ورزشگاه‌های جدید در زمان برگزاری جام جهانی فوتبال افزایش یافت. حال این سوال مطرح است که آیا ورزشگاه جدیدی طی چند سال اخیر در کشور ما به بهره‌برداری رسیده است؟ آیا فرودگاه جدیدی در سطح کشور تجهیز شده و یا راه‌اندازی شده است؟

در حالت کلی باید اظهار داشت که شرکت‌های بزرگ و قدیمی که از تجربه، دانش و تکنولوژی لازم و کافی در این صنعت برخوردارند، به درستی مسیر خود را طی کرده و در حال فعالیت هستند اما شرکت‌های جدید که حداقل به یک بازه زمانی سه تا چهار ساله برای ثبات در بازار نیازمندند، نه تنها طی این مدت به سودآوری دست پیدا نمی‌کنند بلکه عملکرد شرکت‌های قدیمی را هم تحت تاثیر قرار داده و در نهایت تعطیل و یا ورشکسته می‌شوند.

متاسفانه این دوره تسلسل دائما در حال تکرار است و هیچ گوشی هم شنوای این معضلات نبوده و سرمایه‌گذاری‌های جدید در این عرصه نیز هدر می‌رود؛ این در حالی است که صنایع جدید و نوپای فراوانی در کشور وجود دارد که می‌توان نسبت به سرمایه‌گذاری در آن‌ها و ایجاد ارزش افزوده و جلوگیری از واردات نمونه مشابه خارجی و در نهایت خروج ارز از کشور اقدام کرد. ریل آسانسور و لوله و پروفیل استیل، از جمله محصولاتی هستند که می‌توان سرمایه‌گذاری‌های لازم جهت تولید آن‌ها در داخل را انجام داد که متاسفانه هنوز اقدامات کارشناسانه در این زمینه انجام نشده و زمینه سرمایه‌گذاری آن توسط سیاست‌گذار که همان دولت است، فراهم نشده است.

لازم به ذکر است اگر تغییرات بنیادین و اساسی در فرهنگ مصرف و همچنین به‌کارگیری دانش و تکنولوژی روز تولید ایجاد نشود، شرکت‌های کوچک‌مقیاس در آینده نزدیک از عرصه رقابت خارج خواهند شد و عملا تولید لوله و پروفیل فولادی محدود به چند شرکت بزرگ می‌شود. از طرفی، این شرکت‌ها بیشتر به دنبال سرمایه‌گذاری در سایر بخش‌های زنجیره اعم از گندله، کنسانتره و نورد گرم هستند و بر همین اساس نمی‌توان آینده روشنی برای صنعت لوله و پروفیل فولادی متصور شد.

فولاد جهان در معرض خطر

انجمن جهانی فولاد پیش بینی خود از رشد تقاضای فولاد در سال ۲۰۲۳ را ۰.۵ درصد کاهش داد و به ۱.۸ درصد رساند و اظهار داشت که چشم انداز اقتصاد جهانی بدتر شده است، اما پیش بینی خود را برای سال ۲۰۲۴ با ۰.۲ واحد بهبود نسبت به قبل به ۱.۹ درصد افزایش داد.

پیش بینی شده تقاضای جهانی فولاد در سال ۲۰۲۳ به ۱.۸۱ میلیارد تن و در سال ۲۰۲۴ به ۱.۸۵ میلیارد تن خواهد رسید. ورلد استیل به دلیل تأثیرات تورمی، پیش بینی رشد امسال را کاهش داد. اگرچه تورم اخیراً شروع به تعدیل کرده است و این روند ممکن است چرخه انقباض پولی را در سال آینده به پایان برساند، اما چالش های تورمی تمام نشده و ممکن است تحت تأثیر عواملی مانند رکود بازار کار و افزایش قیمت نفت شدت گیرد.

از نیمه دوم سال ۲۰۲۲، فعالیت‌های بخش‌های مصرف کننده فولاد به دلیل کاهش سرمایه‌گذاری و مصرف به شدت کاهش یافته که تا سال ۲۰۲۳ ادامه یافت و به ویژه در اتحادیه اروپا و امریکا نمایان تر بود. با در نظر گرفتن اثر تاخیری سیاست پولی انقباضی، سال ۲۰۲۴ شاهد بهبود آهسته تقاضای فولاد در اقتصادهای پیشرفته خواهد بود و انتظار می‌رود اقتصادهای نوظهور سریع‌تر رشد کنند، اما عملکرد آنها با انعطاف‌پذیری بیشتری که در آسیا مشاهده می‌شود، همچنان متفاوت است..

همچنین درگیری‌ها و ناآرامی‌های منطقه‌ای مانند جنگ بین روسیه و اوکراین، و بحران غزه چشم‌انداز کوتاه‌مدت را مبهم کرده است. از طرفی سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها در بسیاری از مناطق، حتی در اقتصادهای پیشرفته، حرکات مثبتی را نشان می‌دهد، که منعکس‌کننده اثر تلاش‌های کربن‌زدایی است، و تا حدودی تأثیر منفی هزینه‌های بالای زندگی و تولید را کاهش می‌دهد.

رکود در بازار املاک چین تا سال ۲۰۲۳ ادامه یافته و شاخص‌های کلیدی املاک و مستغلات مانند فروش زمین، فروش مسکن و شروع ساخت‌وساز جدید روند نزولی خود را حفظ کرده‌اند. دولت چین از ماه جولای اقداماتی را برای تقویت ساخت و ساز انجام داده و سرمایه گذاری زیرساختی بیشترین سود را داشته است. این محرک ممکن است بازار املاک چین را در مقطعی از سال جاری تثبیت کند و به تقاضای فولاد این کشور کمک کند تا رشد متوسط حداکثر ۲ درصد را ثبت کند. به گفته ورلد استیل، چشم انداز سال ۲۰۲۴ نامشخص باقی مانده، زیرا بازار املاک و مستغلات و کاهش صادرات چین همچنان به اعمال فشار ادامه خواهند داد، به خصوص اگر با تلاش های بیشتر دولت چین جبران نشود.

سیاه و سفید معدنکاری زغال‌سنگ

مهدی نجفی

ایران از نظر ذخایر زغال سنگ در حد متوسط جهانی است ذخایر زمین شناسی این کانی سیاه در ایران حدود ۱۴ میلیارد تن و ذخایر قطعی حدود ۱.۲ میلیارد تن برآورد شده است.

به گزارش روزگار معدن به نقل از صمت، درحال‌حاضر تنها خریدار عمده زغال سنگ داخل کشور شرکت ذوب آهن اصفهان است و میزان مصرف سایر واحدهای صنعتی در مقایسه با آن چندان زیاد نیست.

از آنجایی که انرژی در عصر جدید به اندازه غذا اهمیت دارد کشورها سعی می‌کنند که سبدی از انرژی را برای تامین نیازهای خود ساماندهی کنند. به عبارت دیگر تمام منابع انرژی خود را منحصر و محدود به یک منبع نکنند. مثلا یک بخش را به گاز اختصاص می‌دهند، یک بخش را به زغال سنگ، انرژی‌های پاک و زیستی و...درحال‌حاضر و با وجود تفاهمنامه‌های کاهش کربن، نزدیک ۵۰ درصد از انرژی جهان از طریق زغال‌سنگ تامین می‌شود و به دلیل اینکه سوختی به نسبت ارزان است و نرخ پایینی دارد. همین‌طور ۶۰ درصد برق دنیا از طریق این سوخت تامین می‌شود. اما در کشور ما، به ویژه از بعد از انقلاب، تمام برنامه‌ریزی انرژی روی گاز قرار گرفته و جایی برای زغال‌سنگ دیده نشده است. از سوی دیگر میزان بالای واردات زغال‌سنگ به کشور هم مزید بر علت شده و معدنکاری زغال‌سنگ را از مدار سود آوری خارج کرده است.

جبران زیان انباشته ذوب آهن

مدیر سبد سهام شرکت صدرتامین گفت: شرکت ذوب آهن اصفهان نیز به عنوان نخستین و بزرگ‌ترین تولیدکننده محصولات فولادی کشور، دچار زیان انباشته است و قسمت اعظمی از این موضوع مربوط به واردات زغال سنگ مورد نیاز شرکت است که با ایجاد طرح‌های توسعه در شرکت زغال‌سنگ پروده طبس علاوه بر تامین نیاز داخلی کشور، تکمیل زنجیره، بهبود قسمتی از ناترازی انرژی به خصوص حوزه گازی، به سودآوری شرکت ذوب آهن اصفهان نیز کمک شایانی می‌کند.به گزارش معدن ۲۴ محسن بهزادی با اشاره جایگاه ویژه زغال‌سنگ در دنیا گفت: زغال‌سنگ در دنیا جایگاه ویژه‌ای در تولید محصولات و تامین انرژی دارد. وی افزود: نقش قابل توجه این نوع سوخت در جهان به گونه‌ای است که از ۴ میلیارد تن سیمان تولید شده دنیا حدودا ۹۰ درصد آنها در کارخانه‌های سیمان با پایه زغال تولید می‌شود. وی افزود: بیش از ۵۰ درصد پتروشیمی‌های چین نیز بر پایه زغال‌سنگ تولید می‌شود و بیش از نیمی از نیروگاه‌های دنیا هنوز به این محصول متکی است. و این نشان‌دهنده اهمیت روزافزون صنعت زغال‌سنگ است.

بی‌توجهی تاریخی

وی تشریح کرد: باتوجه به وجود ذخایر ارزشمند گاز در کشور، به صنعت زغال‌سنگ کمتر توجه شده است به طوریکه حتی نیاز مصرفی کشور درحال‌حاضر تولید نمی‌شود و متاسفانه شاهدیم ۴ مجموعه تولید کک‌سازی کشور زیر ظرفیت در حال فعالیت است و از طرفی طی چندین سال اخیر هیچ توسعه‌ای از این منظر وجود نداشته است. مکانیزه نبودن معادن (به غیر از شرکت زغال‌سنگ پروده طبس) بهره‌وری این صنعت را متاثر کرده و قیمت‌گذاری دستوری، پیچیدگی و عدم دسترسی به تکنولوژی و عدم امکان صادرات، سرمایه‌گذاری در این حوزه را با ریسک بالا همراه کرده است.

بهزادی بیان کرد: باتوجه به ناترازی گازی کشور و زیان قابل توجه از این منظر و از طرفی مسئله قطعی برق یا محدودیت‌های اعمال شده، صنعت کشور را با مشکل مواجه ساخته است. در چنین شرایطی، ایران با داشتن ذخایر با اهمیت و استراتژیک زغال‌سنگ، می‌تواند بخشی از این ناترازی را در حوزه گاز بهبود بخشد. البته زغال‌سنگ آلایندگی بالایی دارد اما بدون شک، در مقابل سایر سوخت‌های فسیلی مثل مازوت، از آلایندگی کمتر یا حداقل برابری برخوردار است. علاوه بر این از خاکستر ناشی از سوخت زغال‌سنگ در نیروگاه‌ها، عناصر نادر نیز قابل استحصال است که باتوجه به روند جهانی، ایران نیز ناگزیر به این حوزه ورود جدی خواهد داشت. پس زغال‌سنگ و توسعه مصرف آن در صنایع مختلف راه‌حلی برای تامین پایدار انرژی محسوب می‌شود.

محسن بهزادی ادامه داد: شرکت ذوب آهن اصفهان نیز به عنوان نخستین و بزرگ‌ترین تولیدکننده محصولات فولادی کشور، دچار زیان انباشته است و قسمت شایانی از این موضوع مربوط به واردات زغال‌سنگ مورد نیاز شرکت است که با ایجاد طرح‌های توسعه در شرکت زغال‌سنگ پروده طبس علاوه بر تامین نیاز داخلی کشور، تکمیل زنجیره، بهبود قسمتی از ناترازی انرژی به خصوص حوزه گازی، به سودآوری شرکت ذوب آهن اصفهان نیز کمک شایانی می‌شود. وی گفت: به طورکلی، زغال‌سنگ می‌تواند نقش بارزی در تامین انرژی و همچنین بهبود ناترازی گازی ایفا کند و زنگ خطر صنعت زغال‌سنگ به صدا درآمد.

تولید زغال‌سنگ برای ذوب‌آهن

مدیرعامل ذوب آهن اصفهان هم گفت: ذوب آهن اصفهان سالانه به یک میلیون و ۸۵۰ هزار تن به زغال‌سنگ نیاز داریم. چراکه کوره بلندها در همه دنیا عمده از زغال استفاده می‌کنند. تولید کنونی کشور درحال‌حاضر کمتر از یک میلیون است، لذا ۸۵۰ هزار تن کسری داریم. به گزارش معدن‌نیوز مهدی کوهی اظهارکرد: ذوب آهن اصفهان سالانه به یک میلیون و ۸۵۰ هزار تن به زغال‌سنگ نیاز داریم. زیرا کوره بلندها در همه دنیا عمده از زغال استفاده می‌کنند. تولید کنونی کشور درحال‌حاضر کمتر از یک میلیون است، لذا ۸۵۰ هزار تن کسری داریم. وی عنوان کرد: از تولیدکنندگان زغال‌سنگ کشور تقاضا داریم تولید را با طرح‌های توسعه جدید به میزانی برساند که بتوانیم از تمام ظرفیت آن استفاده کنیم. کوهی با اشاره به حمایت ذوب آهن اصفهان از تولیدکنندگان داخلی زغال‌سنگ گفت: برای حمایت از تولید داخل و به حداکثر رساندن ظرفیت تولید دست تولید به سوی همه همکاران‌مان در صنعت زغال دراز می‌کنم.وی تاکید کرد: ذوب آهن اصفهان آمادگی عقد قرارداد ۱۰، ۲۰ و ۳۰ ساله در زمینه تامین زغال‌سنگ دارد. بدین معنا که برای طرح توسعه‌های آینده و برای افزایش تولید، معادن زغال‌سنگ آمادگی کامل را داشته باشند. به گفته کوهی ذوب آهن اصفهان بازار آینده تولید زغال‌سنگ را تضمین می‌کند. امیدواریم بتوانیم در جهت تامین زغال‌سنگ از واردات بی‌نیاز شویم.

کلام آخر

با این حال به نظر می‌رسد آینده روی چندان خوشی به معدنکاری زغال نشان نخواهد داد. نتایج یک تحقیق نشان داده است که صنعت جهانی زغال‌سنگ ممکن است تا سال ۲۰۵۰، حدود یک میلیون شغل را حذف کند زیرا کشورها، منابع انرژی کم‌کربن را جایگزین زغال‌سنگ خواهند کرد. اندیشکده امریکایی گلوبال انرژی مونیتور هشدار داده است که بیشتر معادنی که احتمالا بسته می‌شوند، هیچ برنامه‌ای برای گسترش عمر فعالیت خود یا مدیریت‌گذار به سوی یک اقتصاد پسا زغال‌سنگ ندارند.دوروتی می، مدیر پروژه رصد معدن زغال‌سنگ جهانی این اندیشکده بیان کرد: دولت‌ها باید برنامه‌هایی برای تضمین عدم آسیب کارگران ازگذار انرژی تهیه کنند. تعطیلی معادن زغال‌سنگ اجتناب‌ناپذیر است اما مشقت اقتصادی و مشکلات اجتماعی کارگران نه. گلوبال انرژی مونیتور همچنین به بررسی چهار هزار و ۳۰۰ معدن فعال و پروژه معدن زغال‌سنگ در سراسر جهان پرداخته است که مجموعا دو میلیون و ۷۰۰ هزار کارگر را پوشش می‌دهند. طبق یافته‌های این اندیشکده، بیش از چهار هزار کارگر در معادنی مشغول به کار هستند که قرار است فعالیت آنها را پیش از سال ۲۰۳۵ متوقف کنند.طبق برآورد این اندیشکده، اگر قرار باشد حذف زغال‌سنگ برای محدود کردن گرمایش جهانی اجرایی شود، تنها ۲۵۰ هزار معدنچی معادل کمتر از ۱۰ درصد نیروی کار فعلی در سطح جهانی ضروری خواهند بود. صنعت زغال‌سنگ چین که بزرگ‌ترین صنعت جهان است، درحال‌حاضر بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار نیروی کار را به خدمت گرفته است. از یک میلیون شغل زغال‌سنگ که پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۵۰ در سطح جهانی حذف شود، بیش از ۲۵۰ هزار شغل در استان شانکسی چین خواهد بود. بر اساس گزارش رویترز، بخش زغال‌سنگ چین در دهه‌های اخیر چند دوره تغییرات اساسی را پشت سر گذاشته است و بسیاری از مناطق معدنی در شمال و شمال شرقی این کشور پس از تعطیلی معادن روباز، برای یافتن منابع جایگزین رشد و اشتغال به سختی تلاش می‌کنند.

آهنگ کند حرکت ایران به سمت فولاد سبز

یکی از چالش‌های بزرگی که امروزه پیش‌روی صنایع بزرگ ایران است و امید می‌رود با میان‌داری شرکت‌های دانش‌بنیان رفع شود، روند کند حرکت این صنایع به سمت ارتقای بازدهی، صرفه‌جویی در حوزه انرژی و تولید محصول به روش‌هایی است که در آن آلودگی‌های زیست‌محیطی کمتری تولید می‌شود.

از جمله صنایع بزرگی که در ایران بیشترین میزان مصرف انرژی و در عین حال بیشترین میزان تولید دی‌اکسید کربن را دارند، باید به صنایع فولادی اشاره کرد؛ صنایعی که با مصرف ۶۶۰تن معادل نفت خام به ازای هر تن فولاد، ایران را از این حیث به دومین کشور پرمصرف دنیا تبدیل کرده‌اند و از بسیاری از کشورهای جهان مانند ترکیه، ایتالیا و مکزیک چند برابر انرژی بیشتری مصرف می‌کنند.

کیومرث سهیلی، عضو هیات‌علمی دانشگاه رازی کرمانشاه، در مقاله‌ای با عنوان «بررسی تاثیر افزایش راندمان و بهبود تکنولوژی صنایع فولادی ایران بر آلاینده‌های زیست‌محیطی» نوشت: ۳۱درصد کل انرژی کشور توسط صنایع فولادی مصرف می‌شود و این در حالی است که متخصصان عقیده دارند در صورت ارتقای سطح فناوری تولید در صنایع آهن و فولاد کشور و حرکت به سمت تولید فولاد سبز، امکان کاهش میزان مصرف انرژی این صنایع تا ۴۵درصد وجود دارد.

در خصوص مصرف زیاد انرژی در صنایع فولادی ایران پیش‌تر اردشیر سعدمحمدی، مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، در روزنامه «دنیای‌اقتصاد»، نوشته بود: در زنجیره تولید فولاد برای هر تن کنسانتره بین ۲۲ تا ۴۰کیلووات ساعت، برای هر تن گندله بین ۲۶ تا ۵۵کیلووات ساعت، برای هر تن آهن اسفنجی بین ۱۱۰ تا ۱۳۰کیلووات ساعت و برای هر تن فولاد ۷۰۰ تا ۹۰۰کیلووات ساعت برق مصرف می‌شود.

این در حالی است که استاندارد مصرف برق برای تولید هر تن فولاد حدود ۴۵۰کیلووات ساعت است و این در حالی است که در ایران برای تولید هر تن فولاد دوبرابر استاندارد جهانی برق مصرف می‌کنیم.

مصرف زیاد انرژی در صنایع فولادی ایران برای تولید محصول در حالی است که در بسیاری از کشورهای جهان مانند کشورهایی اروپایی، صنایع فولادی با مصرف انرژی به مراتب کمتری اقدام به تولید محصول می‌کنند و در سال‌های اخیر نیز به‌واسطه ایجاد بحران انرژی اقدامات ویژه‌تری را برای افزایش بازدهی تولید و کاهش مصرف انرژی در دستور کار قرار داده‌اند.

به‌عنوان نمونه کنکاش در مستندات و مقالات علمی مانند مقاله «Gajdzik Bożena» و همکاران با عنوان «بررسی میزان انرژی برق، مورد صنایع فولادی با تاکید بر فناوری‌های نسل چهارم صنعت» نشان می‌دهد، میزان وابستگی صنایع فولادی کشورهای توسعه‌یافته به حامل‌های انرژی به طور مستمر روندی کاهشی داشته و به صورت مشخص در کشور لهستان با وجود توسعه قابل‌توجه صنایع فولادی بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۰ میلادی، نرخ رشد مصرف انرژی این صنعت در لهستان در این بازه زمانی تنها ۷درصد بوده است.

کارشناسان حوزه انرژی لهستان عقیده دارند در صورت ارتقای سطح تکنولوژی در صنایع فولادی این کشور همچنین امکان صرفه‌جویی در حوزه انرژی تا ۱۰درصد دیگر نیز وجود خواهد داشت که می‌تواند معادل ۱۳میلیون بشکه نفت در بخش آهن و ۴۵میلیون بشکه نفت در بخش فولاد برای این کشور صرفه‌جویی به همراه داشته باشد.

عدم نظارت بر عرضه مهندسی شده آهن اسفنجی در بازار

یک فعال صنعتی در حوزه تولید فولاد القایی گفت: امروز قیمت شمش ۱۸ هزار و ۵۰۰ تومان بود و ۵۰ درصد آن ۹ هزار و ۲۵۰ هزار تومان است و این درحالیست که در بورس کالا با قیمت حدود ۱۲ هزار تومان بدون هیچ مبنایی معامله می‌شود.

مصطفی علینقیان در خصوص فروش بدون نظارت آهن اسفنجی در بازار آزاد تصریح کرد: عمده تولیدکنندگان آهن اسفنجی تحت نظر دولت و در واقع شرکت ایمیدرو هستند و وزارت صمت هیچ دخالتی در شرکت زیر مجموعه خود انجام نمی‌دهد؛ همچنین در بورس کالا قیمت‌گذاری آهن اسفنجی هیچ مبنایی ندارد و طبق آخرین مصوبه منتشرشده، قیمت آهن اسفنجی باید ۵۰ درصد قیمت شمش باشد.

وی ادامه داد: امروز قیمت شمش ۱۸ هزار و ۵۰۰ تومان بود و ۵۰ درصد آن ۹ هزار و ۲۵۰ هزار تومان است و این درحالیست که در بورس کالا با قیمت حدود ۱۲ هزار تومان بدون هیچ مبنایی معامله می‌شود. وضعیت به گونه‌ای است که حتی وزیر و یا بورس کالا هیچ توضیحی درباره اینکه چرا نرخ آهن اسفنجی از ۵۰ درصد قیمت شمش به ۶۰ درصد افزایش پیدا کرده، ندارند.

فعال صنعتی در حوزه تولید فولاد القایی با اشاره به مهندسی عرضه تصریح کرد: یک شرکت فولادی روزانه ۱۰ هزار تا ۱۵ هزار تن تولید دارد، در حالی که شاید هفته‌ای ۱۵ هزار تن عرضه کند و هیچکس به عرضه کم آن کاری ندارد؛ چرا که بهانه آنها این است که عرضه پریمیوم گذاشته‌اند. از طرفی، این نوع شرکت‌ها کارهایی در بورس کالا انجام می‌دهند و چون بورس کالا تحت نظر خصولتی‌ها است، کسی نمی‌تواند از آنها ایراد بگیرد.

علینقیان با بیان اینکه در کشور گندله مازاد وجود دارد؛ اما آهن اسفنجی کم عرضه می‌شود، گفت: هفته گذشته آهن اسفنجی عرضه شده کمتر از ۱۰۰ هزار تن بود، در حالی که هنوز گاز صنایع قطع نشده و کمبود مواد اولیه نیز نداریم. در بحث صادرات آهن اسفنجی نیز آمارها اعلام می شود؛ اما کسی جلوی آن را نمی‌گیرد. در ۶ ماهه امسال ۸۸۰ هزار تن آهن اسفنجی صادر شد؛ در صورتی که این ماده درخواست داخلی دارد و در زمان عرضه، به صورت صد درصدی به فروش می‌رود.

وی اظهارداشت: از سوی دیگر، طبق مصوباتی که بورس کالا اعلام کرد، شرکت‌هایی می‌توانند آهن اسفنجی یا مواد اولیه خود را در بورس بخرند که محصول خود را در بورس کالا عرضه کرده‌اند. در این راستا، شرکت‌های زیادی هستند که بین آنها خصولتی نیز وجود دارد و این شرکت‌ها عرضه‌ای در بورس ندارند؛ اما آهن اسفنجی خود را از بورس کالا می‌خرند.

این فعال صنعتی معتقد است، برای شمش به دلیل رقابت بالا، محدودیت‌هایی اعمال می‌شود که در واقع می‌توان گفت بورس کالا با این روش، مهندسی عرضه را کنترل می‌کند؛ بنابراین علت نبود نظارت بر عرضه آهن اسفنجی دخالت دولت است. علینقیان با اشاره به اینکه قیمت آهن اسفنجی ۷۵ درصد افزایش پیدا کرده است، افزود: از طرفی، محصول میلگرد قیمت بالایی دارد؛ چرا که گندله در کشور ۴ هزار و ۶۰۰ تومان عرضه می‌شود. در این راستا، اگر قرار بر نظارت است زنجیره فولاد باید از بالادست به سمت پایین دست قیمت‌گذاری شود. ناگفته نماند در کشور حدود ۱۵۰ شرکت القایی داریم که تمام تولید شمش کشور تقریبا ۱۰ میلیون تن است. از این مقدار، ۵ میلیون تن توسط خصولتی‌ها تولید می‌شود که خود تامین آهن اسفنجی دارند.

دریافت عوارض صادراتی از مواد معدنی متوقف شد

مدیرکل صنایع معدنی وزارت صمت گفت: دیوان عدالت اداری عوارض صادرات مواد معدنی را که نیم درصد بود متوقف کرد و ما هم در تلاشیم تا در این شرایط نامناسب بازار، عوارضی گرفته نشود.

سیف‌الله امیری مدیرکل صنایع معدنی وزارت صنعت معدن و تجارت در مصاحبه رادیویی درباره اقدامات وزارتخانه برای کاهش خام فروشی اظهار کرد: خام فروشی در مورد کالاهایی که در داخل کشور به آنها نیاز داریم و تکمیل زنجیره آن‌ها باید در جهت حمایت از واحدهای داخلی تکمیل شود، بی معنا و اشتباه محض است. وی افزود: خام فروشی در مورد برخی کالاها مانند سنگ آهن که تکنولوژی تبدیل آن را نداریم مشکلی نیست چون اگر این مواد را صادر نکنیم حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ معدن در کشور تعطیل می‌شوند و لذا برای حمایت از این معادن، باید خام فروشی کنیم. مدیرکل صنایع معدنی وزارت صنعت معدن و تجارت یادآور شد: ما در سال ۱۳۹۴ حدود ۱۵ تا ۲۰ میلیون تن سنگ آهن صادر می‌کردیم که الان به حدود ۵.۱ میلیون تن رسیده است. امیری با اشاره به اینکه برنامه وزارت صمت، حمایت از تولید داخلی و جلوگیری از خام فروشی به هر طریقی است، گفت: اگر ما تکنولوژی تبدیل سنگ آهن را داشتیم و آن وقت خام فروشی کردیم می‌توان به آن ایراد گرفت. این مقام مسئول در مورد گلایه مندی صادرکنندگان از عوارض صادراتی برای مواد معدنی اظهار کرد: دیوان عدالت اداری عوارض صادرات مواد معدنی را که نیم درصد بود متوقف کرد و ما هم در تلاشیم که در این شرایط نامناسب بازار، عوارضی گرفته نشود. مدیرکل صنایع معدنی وزارت صنعت معدن و تجارت همچنین در مورد واردات ماشین آلات گفت: در خصوص ماشین آلات مشکلی خاصی نداشتیم اما اخیراً بانک مرکزی تصمیمی گرفته که در این کار خدشه ایجاد شده و به همین دلیل هم نشست‌هایی را برای حل کردن این مسئله برگزار کردیم.

کاهش تب و تاب فولاد در اروپا

اتحادیه فولاد اروپا، EUROFER، پیش بینی خود را برای کاهش تقاضا در سال ۲۰۲۳ به ۳ درصد از ۱ درصد قبلی کاهش داده است.

این تجدیدنظر بر اساس داده هایی است که مصرف ظاهری فولاد در سه ماهه اول (سه ماهه اول) ژانویه تا مارس ۲۰۲۳ روند نزولی ۱۱,۷ درصدی با حجم ۳۴,۵۰ میلیون تنی را نشان می دهد. در حالی که این اعداد و ارقام نشان دهنده بهبودی نسبت به کاهش ۱۹,۳ درصدی مشاهده شده در سه ماهه آخر سال ۲۰۲۲ است. البته که آخرین داده ها همچنان عملکرد ضعیف را در مقایسه با سال های ۲۰۲۱-۲۰۲۲ نشان می دهد. در نتیجه، مصرف ظاهری فولاد برای کل سال ۲۰۲۳ بیشتر کاهش یافته است.

تأثیر طولانی مدت چندین عامل نزولی به شدت بر مصرف ظاهری فولاد در سال ۲۰۲۲ تأثیر گذاشت. این عوامل شامل قیمت های بالای انرژی، اختلالات مربوط به جنگ و در نتیجه چشم انداز کند تقاضا بود.

این عوامل همچنان عدم اطمینان ایجاد می کند و چشم انداز بازار فولاد برای سال ۲۰۲۳ را تحت فشار قرار می دهد و منجر به رکود عمیق تر از حد انتظار ۳ درصدی می شود.

تحویل های داخلی همان مسیر نزولی را دنبال کردند و در سه ماهه اول ۶,۲ درصد کاهش یافتند که چهارمین افت درسه ماهه متوالی بود، اگرچه با سرعت کمتری نسبت به سه ماهه قبل به کاهش ادامه داده است.

با توجه به وخامت مستمر و سریع تقاضای فولاد، واردات به اتحادیه اروپا - از جمله محصولات نیمه تمام - نیز در سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ به شدت کاهش یافت. به طور کلی، کل واردات از کشورهای ثالث در سال ۲۰۲۲، ۶,۷ درصد کاهش یافت. با این حال، شایان ذکر است که کاهش واردات در سه فصل گذشته اساساً منعکس کننده شرایط ضعیف تقاضا است.اما سهم واردات از مصرف ظاهری از نظر تاریخی حتی در سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ به میزان ۲۲ درصد بالا باقی مانده است. با توجه به تقاضای بسیار ضعیف تر از سه ماهه اول سال ۲۰۲۲، حجم واردات در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ و تا سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ کاهش یافته است، هرچند که همچنان نوساناتی را نشان می دهد.صادراتدر سه ماهه اول ۲۰۲۳، کل صادرات فولاد اتحادیه اروپا به کشورهای ثالث ۸ درصد کاهش یافت. صادرات محصولات فولادی تمام شده ۱۰درصد کاهش یافت و هر دو محصول تخت و بلند به ترتیب ۱۲و ۶ درصد کاهش یافتند. طی چهار ماه اول سال ۲۰۲۳، کل صادرات ۹ درصد و محصولات نهایی ۱۱درصد کاهش یافت.

شرکت‌های بزرگ برای خرید محصولات سبز به صف شدند

تحقق جهان پاک

مهدی نجفی

برخی شرکت‌های بزرگ از جمله شرکت «IKEA group»، با پیروی از اقدام بعضی خودروسازان در خرید سهام تامین‌کنندگان مواد اولیه و انرژی، به دنبال کنترل بیشتر بر ظرفیت تولید خود در راستای رسیدن به اهداف مبتنی بر کاهش کربن منتشر شده و محدود کردن اختلالات در روند عرضه هستند.

پس از اینکه زنجیره‌های تامین جهانی به دلایلی مانند همه‌گیری ویروس کرونا و جنگ در اوکراین با چالش مواجه شدند، طیف گسترده‌ای از شرکت‌ها تصمیم به خرید سهام یا ادغام با شرکت‌های دیگری همچون تامین‌کنندگان انرژی‌های تجدیدپذیر، فلزات و محصولات کشاورزی گرفتند. داده‌های شرکت «Climate Tech VC» نشان می‌دهد در ۶ ماه گذشته، بیش از چهار میلیارد دلار توسط برخی شرکت‌ها به منظور سرمایه‌گذاری در زنجیره‌های تامین خود در صنایعی همچون غذا، باتری، مواد شیمیایی، خودرو، معدن، قراضه و بازیافت هزینه شده است.

به دنبال بازیابی شبکه‌های عرضه جهانی پس از اختلال ایجاد شده ناشی از شیوع ویروس کرونا، سازمان‌های نظارتی بر آن شدند استانداردهای سازگار با محیط زیست سختگیرانه‌تری را برای شرکت‌های تولیدکننده تعیین کنند تا از این طریق شرکت‌ها را به سرمایه‌گذاری در فناوری‌های جدید برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای خود و تامین‌کنندگان ترغیب کنند.

آندریاس فولر، مدیر بخش تولید محصولات زیست‌پایشی در شرکت اسکانیا بیان کرد: صنایع به سرعت در حال گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر هستند و افزایش سرعت گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر، پیام روشنی برای سرمایه‌گذاران مبنی بر حمایت از آن‌ها در این صنایع خواهد بود.

وی افزود: در بخش باتری، فولاد، آلومینیوم و چدن تا سال ۲۰۳۰، شرکت اسکانیا فقط از مواد اولیه و فناوری‌های سبز استفاده خواهد کرد. به گفته فولر، تلاش‌ها برای کاهش وابستگی به چین و روسیه همچنان ادامه دارد و حتی سرمایه‌گذاری برخی شرکت‌ها در زنجیره‌های تامین که اقدامی بسیار مثبت تلقی می‌شود، هزینه‌بر بوده و فرجامی نامشخص دارد.

مدیر بخش تولید محصولات زیست‌پایشی در شرکت اسکانیا تصریح کرد: شرکت‌ها از رویدادهای سه سال گذشته در رابطه با اختلال در زنجیره تامین و تاثیر آن بر کسب‌وکارها تجربه‌های زیادی اندوخته‌اند.

ربکا کمپبل، یکی از شرکای شرکت حقوقی «White & Case» که به شرکت‌ها در مورد انجام چنین معاملاتی مشاوره می‌دهد، عنوان کرد: فرایند ادغام و اکتساب شرکت‌ها، اولین و مهم‌ترین استراتژی است که به واسطه آن خطر اختلالات در روند عرضه و زنجیره تامین به حداقل می‌رسد.

اخیرا دولت چین تصمیم گرفت صادرات برخی مواد اولیه حیاتی مانند گالیوم و ژرمانیوم را محدود کند. به گفته منابع آگاه، اجرای این محدودیت‌های صادراتی از ماه آگوست ۲۰۲۳ آغاز خواهد شد. گفتنی است که از گالیوم و ژرمانیوم، در صنایعی چون صنعت نیمه‌هادی و صنعت دفاعی استفاده می‌شود.

این اقدام چین، برخی مصرف‌کنندگان نهایی در بخش‌های مختلف صنایع را غافلگیر کرد. برخی دیگر نیز نگرانی خود مبنی بر احتمال اعمال محدودیت‌های بیشتر از سوی بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد اولیه در جهان را ابراز کردند.

▣ تلاش خرده‌فروشان برای سرمایه‌گذاری در زنجیره تامین

اقدام جهت کنترل و مالکیت بخش‌های مهم تولید از زمان شیوع همه‌گیری در سال ۲۰۲۰ دوباره افزایش یافت و موضوع جدیدی محسوب نمی‌شود. برخی خودروسازان از جمله شرکت‌های «GM» و «Stellantis»، تحت فشار مضاعفی برای گذار سریع‌تر به فرایند الکتریکی‌سازی، سرمایه‌گذاری در بخش معادن لیتیوم، مس و نیکل را در اولویت خود قرار دادند.

بخش‌های دیگر بازار همچون خرده‌فروشان نیز به دنبال سرمایه‌گذاری در زنجیره تامین هستند.

در همین رابطه، شرکت «IMAS» به عنوان زیرمجموعه شرکت «IKEA»، بیش از یک میلیارد یورو (یک میلیارد و ۱۲۰ میلیون دلار) برای دارایی‌ها و استراتژی‌های کربن‌زدایی از جمله خرید سهام شرکت «Green Steel H۲» و شرکت تولیدکننده باتری «Northvolt» سرمایه‌گذاری کرد.

شرکت «IMAS» به خبرگزاری رویترز گفت: قصد دارد سرمایه‌گذاری‌های بیشتری را در شرکت‌های تولیدکننده فولاد، مصالح ساختمان و آلومینیوم سبز تولیدشده با انرژی برق‌آبی یا مواد بازیافتی انجام دهد؛ باید توجه داشت که در زمان فرایند جهانی‌زدایی و افزایش خطرات ژئوپلیتیکی، تامین امنیت فرایند عرضه اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

لازم به ذکر است شرکت «Green Steel H۲» در حال ساخت تاسیسات هیدروژنی مبتنی بر انرژی تجدیدپذیر است که به همراه شرکت تولیدکننده باتری «Northvolt» در کشور سوئد مستقر هستند.

فولر همچنین خاطرنشان کرد: شرکت سوئدی اسکانیا که یکی از سرمایه‌گذاران در شرکت‌های «Green Steel H۲» و «Northvolt» نیز محسوب می‌شود، به منظور کاهش انتشار کربن خود به دنبال سرمایه‌گذاری در شرکت‌های مستقر در کشور سوئد است.

مدیر بخش تولید محصولات زیست‌پایشی در شرکت اسکانیا مطرح کرد: پس از سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیون یورویی (۱۱/۱۵ میلیون دلار) خود در شرکت «Green Steel H۲» در سال ۲۰۲۱، یک قرارداد تامین فولاد نیز منعقد کرده است که از سال ۲۰۲۷، عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد.

در صنعت هوانوردی، شرکت‌های هواپیمایی با ابراز نگرانی نسبت به عرضه ناکافی سوخت‌های زیستی (پاک)، اقدام به سرمایه‌گذاری در تولید سوخت کرده‌اند. در همین رابطه، چندین کشور از جمله نروژ، آلمان، اندونزی و بریتانیا به دنبال سرمایه‌گذاری در بخش تولید سوخت جت ترکیبی هستند.

▣ ریسک سرمایه‌گذاری برخی شرکت‌ها در زنجیره تامین

شرکت هواپیمایی «United Airlines» در ماه مارس ۲۰۲۳، در یک شرکت تولیدکننده سوخت مبتنی بر جلبک سرمایه‌گذاری کرد. همچنین شرکت هواپیمایی «Jet۲» در یک واحد تولید تبدیل زباله‌های مدفون شده به سوخت سرمایه‌گذاری خود را انجام داد. در عین حال شرکت مجارستانی «Wizz Air» در یک شرکت مستقر در شهر بریستول انگلستان که لجن فاضلاب را به سوخت تبدیل می‌کند، سرمایه‌گذاری کرد.

میبل صالح، مدیرعامل بخش هوانوردی اروپا، خاورمیانه و آفریقا در شرکت خدمات مالی «Citi» اظهار داشت: هنوز هم برخی شرکت‌ها در زمینه روند عرضه در تجارتی که در آن تخصصی ندارد، ریسک می‌کنند.

حسابرسان و وکلایی که به شرکت‌ها در چنین معاملاتی کمک می‌کنند، معتقدند که سرمایه‌گذاری در زنجیره تامین تا حدی به دلیل ماهیت دورانی بازار کالاها ذاتا مخاطره‌آمیز بوده و ممکن است فقط به طور موقت در رفع برخی چالش‌ها و صدور مجوزهای زیست‌محیطی موثر باشد.

کمپبل همچنین یادآور شد: در آینده حاشیه‌های سود تولیدکنندگان افزایش می‌یابد و نوسان قیمت‌ها نیز با کاهش روبه‌رو خواهد شد.

همچنین سرمایه‌گذاری‌های سهامی دارایی این شرکت که در ماه ژوئن ۲۰۲۳ انجام شد، به نظر منطقی می‌رسید اما ممکن است در ترازنامه این شرکت طی ۱۲ ماه آینده، اقدامی غیرمعقول به نظر برسد.

جان چادویک، مدیر گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر جهانی در شرکت «PricewaterhouseCoopers» تصریح کرد: شرکت‌ها در کوتاه‌مدت تا میان‌مدت بر روی تامین‌کنندگان خود سرمایه‌گذاری خواهند کرد و بازار در نهایت به اشباع خواهد رسید.

کاهش ظرفیت استفاده از کوره بلند چین

نرخ بهره‌برداری از ظرفیت کوره بلند (BF) در میان ۲۴۷ کارخانه فولاد چینی تحت بررسی Mysteel برای سومین هفته متوالی با ۱,۳۳ درصد دیگر کاهش به ۸۹,۸۲ درصد در طول ۲۱ تا ۲۷ ژوئیه رسیده است، زیرا خروجی تولیدکنندگان فولاد در سراسر به درخواست مقامات محلی کشور بیشتر کاهش یافته‌اند.

در طول دوره مورد بررسی، تولید روزانه فلز داغ این ۲۴۷ کارخانه نیز با ۳۵۸۰۰ تن در روز کاهش یافت و در مجموع به ۲,۴۱ میلیون تن در روز رسید، نرخ عملیاتی BF آنها با ۱,۴۶ درصد کاهش در هفته به ۸۲,۱۴ درصد تا ۲۷ جولای رسید.

یک ناظر بازار مستقر در شانگهای مشاهده کرد: «برخی از فولادسازان در مناطق شمالی چین در پاسخ به درخواست دولت‌های محلی مبنی بر محدودیت‌های تولید برای بهبود کیفیت هوا برای هفته‌ها، تعمیر و نگهداری تاسیسات فولادسازی خود را آغاز کردند.

علاوه بر این، برخی کارخانه‌های فولادی دیگر در شمال و شرق چین تأیید کردند که درخواست‌های شفاهی از مقامات دریافت کرده‌اند تا اطمینان حاصل کنند که تولید فولاد خام آنها برای سال ۲۰۲۳ در همان سطح سال گذشته باقی می‌ماند. ناظر بازار اظهار داشت: این امر باعث می‌شود فولادسازان در تولید کلی خود در هفته‌های آینده محتاط‌تر شوند. در این سناریو، مصرف روزانه سنگ آهن وارداتی در بین این ۲۴۷ فولادساز با ۳۴۰۰۰ تن در روز کاهش طی هفته ۲۱ تا ۲۷ ژوئیه به ۲,۹۴ میلیون تن در روز کاهش یافت.

با این وجود، ذخایر سنگ‌آهن وارداتی در این کارخانه‌ها در همان دوره کاهش یافت، زیرا فولادسازان موضع محتاطانه‌ای را در قبال خرید سنگ آهن به دلیل محدودیت‌های احتمالی تولید و خارج از فصل فعلی مصرف فولاد حفظ کردند.

حجم کل موجودی سنگ‌های وارداتی کارخانه‌ها در همه اشکال در کارخانه‌های فولادسازی، انبارهای بندری و روی آب با ۵۷۴۴۰۰ تن کاهش در هفته به ۸۳,۴۵ میلیون تن تا ۲۷ جولای رسید.

هند سلطان قراضه‌ها جهان

واردات قراضه به هند در جایگاه دومین تولیدکننده بزرگ فولاد جهان در نیم سال نخست سال ۲۰۲۳ میلادی ۱۵۸ درصد بیشتر از سال گذشته بود. ۱۰ کشور که نام آن‌ها در اینفوگرافی آمده است اصلی‌ترین مبادی واردات قراضه به هند هستند حجم واردات قراضه از تمام این کشورها به جز یک مورد در شش ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش داشته است.

واردات قراضه به هند در شش ماه نخست سال جاری میلادی نسبت به مدت مشابه سال گذشته دو برابر شده است. این کشور در جایگاه دومین تولیدکننده بزرگ فولاد جهان در نیمه اول سال ۲۰۲۳، ۵.۲۵ میلیون تن قراضه وارد کرد، این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۵۸ درصد رشد داشت.

همچنین بنا بر داده‌ها افزایش حجم واردات قراضه از مبادی یادشده به مقصد هند در شش ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته به شرح زیر بوده است:

واردات قراضه از امریکا به هند با ۸۴۹ درصد افزایش به ۱.۱۶ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از انگلیس به هند با ۷۸۱ درصد افزایش به ۰.۸۳میلیون تن رسید.

واردات قراضه از اتحادیه اروپا به هند با ۳۵۶ درصد افزایش به ۰.۵۶ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از کانادا به هند با ۱۸۷ درصد افزایش به ۰.۱۹ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از آفریقای جنوبی به هند با ۱۹ درصد افزایش به ۰.۱۸ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از یمن به هند با ۴۲ درصد افزایش به ۰.۱۶ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از برزیل به هند با ۲۹۸ درصد افزایش به ۰.۱۶ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از کویت به هند با ۱۴۱ درصد افزایش به ۰.۱۵ میلیون تن رسید.

واردات قراضه از مالزی به هند با ۲۳۰ درصد افزایش به ۰.۱۵ میلیون تن رسید.

نوسان نرخ ارز عامل تغییرات بازار جهانی فولاد

در ماه جولای محصولات فولادی صادراتی کلیدی در بازار جهانی فولاد شرایط متفاوتی را تجربه کردند و دو بازار چین و هند بهبودهایی جزیی در قیمت‌های پیشنهادی نسبت به ماه قبل داشتند.

در بازار ورق گرم، محصول چین بیشترین رشد را داشته با ۱.۶ درصد بهبود نسبت به ژوئن ۵۶۳ دلار هر تن فوب چین شد. ورق گرم هند هم رشد ناچیزی داشته از ۵۶۸ دلاربه ۵۷۰ دلار هرتن فوب رسید. محصول ژاپن کمتر از یک درصد افت داشته ۵۷۵ دلار هر تن فوب شنیده شد و ورق گرم روسیه با ۱.۲ درصد افت ماهانه از ۵۸۲ دلار به ۵۷۵ دلار هر تن فوب رسید.

در بازار مقاطع و بیلت، میلگرد صادراتی ترکیه ۵ درصد افت ماهانه داشته از ۶۳۰ دلار به ۵۹۷ دلار هر تن فوب رسید و بیلت دریای سیاه ۸ درصد ارزانتر شده ۴۷۴ دلار هر تن فوب شد در حالی که در ژوئن ۵۱۶ دلار بود.

در این بین از جمله علل تاثیر گذار بر بازارهای جهانی فولاد در ماه جولای می‌توان به افزایش قیمت‌ها در چین و ویتنام با پیش بینی بهبود تقاضا، کاهش سهیمه صادرات فولاد در هند، افت ارزش روبل روسیه و چالش‌های ترکیه در رابطه با افت ارزش لیر و رکود تقاضا اشاره کرد.

به طور کلی بازار جهانی مقاطع ماه‌های آتی تغییر جدی را تجربه نخواهند کرد چرا که برای تغییر نیاز به تحولات بنیادی دارند. مشکلات مالی به دلیل افزایش نرخ بهره همراه با کاهش تقاضا ممکن است باعث شود ترکیه در ماه آگوست تولید فولاد را کاهش دهد. سقوط روبل ممکن است همچنان قیمت‌های روسیه را تحت کنترل نگه دارد.

تغییرات قیمت بازارهای ورق به سیاست‌های چین بستگی دارد. صادرات هند به اروپا احتمالا کمتر می‌شود و تقاضای سایر کشورها نیز چیزی برای گفتن ندارد. از این رو قیمت‌ها در محدوده فعلی در نوسانات جزیی خواهند بود به ویژه که سنگ آهن و کک ماه جاری در ثبات نسبی بوده اند.

کاهش تاریخی حجم محموله‌های نورد آلومینیوم در ژاپن

در نیمه اول سال ۲۰۲۳ (ژانویه تا ژوئن)، انجمن آلومینیوم ژاپن کاهش در حمل‌ونقل و تولید محصولات آلومینیومی نورد (کل صفحه و اکستروژن) را گزارش کرد. حجم محموله نسبت به سال قبل با ۸.۸ درصد کاهش به ۸۵۹۵۳۶ تن و تولید با ۹.۴ درصد کاهش به ۸۵۰۹۴۸ تن رسید. این نخستین بار در سه سال گذشته است که محموله‌های نیمه اول از زمان شیوع ویروس جدید کرونا به زیر ۹۰۰۰۰۰ تن (تن) رسیده است. از نظر نوع محصول، محموله‌های ورق آلومینیوم نورد با ۱۱.۱ درصد کاهش به ۵۳۰۹۳۷ تن رسید، در حالی که تولید با ۱۱.۹ درصد کاهش به ۵۲۹۰۹۷ تن رسید. تقاضا برای محصولات نوشیدنی خانگی نیز به ۱۹۶۷۹۶ تن کاهش یافته است که ۳.۱ درصد کاهش نشان می‌دهد، عمدتاً به این دلیل که مردم فرصت بیشتری برای بیرون رفتن داشتند. با این حال، پیشرفت مثبتی در مواد خودرو رخ داد که به دلیل بهبود تولید داخلی، با ۷.۱ درصد افزایش به ۹۷۶۴۱ تن رسید. از سوی دیگر، صادرات با کاهش قابل توجه ۲۷.۲ درصدی به ۶۷۲۸۵ تن، محموله فویل با ۱۰.۹ درصد کاهش به ۵۳۱۷۸ تن رسید و محموله‌های الکترونیک و تجهیزات ارتباطی با کاهش شدید ۷۰.۱ درصدی به ۳۶۹۸ تن رسید.

برای اکستروژن، محموله‌ها با ۴.۹ درصد کاهش به ۳۲۸۵۹۹ تن رسید و تولید با ۵.۱ درصد کاهش به ۳۲۱۸۵۱ تن رسید. بخش ساخت‌وساز با کاهش ۵.۵ درصدی تقاضا برای آلومینیوم نورد با ۱۹۶۷۹۶ تن حمل‌ونقل کاهش یافت. این امر به تاخیر در ساخت‌وساز به دلیل نرخ بالای مصالح و کمبود نیروی کار، همراه با کاهش شروع مسکن و کاهش مصرف آلومینیوم در هر واحد نسبت داده شد.از جنبه مثبت، فروش خودرو با ۱۱.۴ درصد افزایش به ۶۳۶۳۵ تن رسید که ناشی از بهبود فروش کامیون است. با این حال، فویل ساخته شده از تخته به عنوان فلز پایه با کاهش ۱۲.۲ درصدی به ۴۹۸۷۹ تن و تولید با کاهش ۱۲.۷ درصدی به ۴۹۴۵۴ تن در حمل‌ونقل و تولید کاهش یافت. تولید باتری‌های لیتیوم یونی نیز با ۱۲.۷ درصد کاهش به ۱۳۹۶۹ تن و فروش خازن‌ها با ۱۵.۱ درصد کاهش به ۱۱۰۰۶ تن رسید.

در حالی که فروش قطعات خودرو همچنان قوی بود، تقاضای ضعیفی برای محصولات مصرفی وجود داشت. در صنایع غذایی، خرید قنادی به دلیل افزایش قیمت‌ها کاهش یافت که منجر به افزایش استفاده از مواد بسته‌بندی خارجی شد. در نتیجه، بخش مواد غذایی با ۱۰۷۸۴ تن صادرات، ۹.۵ درصد کاهش یافت.

کاهش معاملات ورق فولادی گالوانیزه کره جنوبیطبق داده‌های انجمن فولاد کره، صادرات ورق فولادی الکتروگالوانیزه کره جنوبی (EGI) در طول ژانویه تا ژوئن ۲۰۲۳، نیمه اول سال ۲۰۲۳ در مجموع به ۲۹۶۵۹۹ تن رسید که ۱۱.۵ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل از ۳۳۵۲۱۳ تن در مدت مشابه سال قبل، کاهش داشت.

این کاهش به دلیل کاهش تعداد لوازم خانگی در حال تولید بوده است.

یادداشت

یک ماموریت معدنی

جان تئو
مدیر ارشد منابع انسانی بریک گولد

تام پرایس، متخصص کالاهای تجاری از یک ساختمان کوچک خنده‌دار در جنوب غربی چین بازدید کرد. این ساختمان انباری بود که شرکت تجاری محلی فانیا در آن فلزاتی از قبیل گالیوم، جرمانیوم و اینریوم را انبار می‌کرد. این ذخایر در جعبه‌هایی بر روی قفسه‌ها قرار داشتند. اما همین مقدار اندک در مورد برخی از فلزات بخش بزرگی از ذخایر جهانی بود. یک سال بعد دولت چین شرکت فانیا را تعطیل کرد و کنترل ذخایر و همچنین کارگاه‌های تولید آن را در دست گرفت. امروز کشورهای غربی آرزو می‌کنند کاش آنها هم توان تولید بیشتری داشتند. چین در ۴ جولای اعلام کرد صادرات گالیوم و جرمانیوم را کاهش می‌دهد. این کشور در سال ۲۰۲۲ به ترتیب ۹۸ و ۶۰ درصد از عرضه جهانی این فلزات را در دست داشت. اگر این فلزات در مقادیر بسیار اندک تولید شوند ارزش تجاری زیادی ندارند اما برای برخی تجهیزات نظامی از جمله لیزر، رادار و ماهواره‌های جاسوسی حیاتی هستند. این تصمیم چین نشان می‌دهد که مواد معدنی حساس صرفاً به فلزاتی مانند نیکل یا لیتیوم که در رشد اقتصادی موثرند محدود نمی‌شوند. ده‌ها فلز گمنام دیگر نیز وجود دارد که برای یک نیاز اساسی‌تر یعنی نگهداشت ارتش‌ها ضرورت دارند.

قدمت این خانواده از مواد معدنی نظامی به چندین نسل قبل بازمی‌گردد. آنتیموان (Antimony) که در عصر باستان به عنوان دارو و ماده آرایشی به‌کار می‌رفت اکنون به عنوان محافظ آتش در روکش کابل‌ها و گلوله‌ها استفاده می‌شود. وانادیوم که از دهه ۱۹۰۰ به خاطر مقاومت در برابر فرسودگی شهرت یافت به همراه آلومینیوم در ساخت بدنه هواپیما به‌کار می‌رود. ایندیوم که فلزی نرم و چکش‌خور است از زمان جنگ جهانی دوم در پوشش یاتاقان موتور هواپیما کاربرد دارد. این خانواده در زمان جنگ سرد به سرعت گسترش یافت. مدت‌ها قبل از آنکه کبالت به عنوان فلز مورد استفاده در باتری شناخته شود آزمایش‌های هسته‌ای دهه ۱۹۵۰ نشان داده بود که این فلز در برابر دمای زیاد مقاوم است. این فلز آبی به زودی برای ساخت گلوله‌هایی به‌کار رفت که زره‌ها را می‌شکافت. تیتانیوم که به سختی فولاد اما ۴۵ درصد سبک‌تر است نیز به یک فلز مطلوب در میان مواد نظامی تبدیل شد. تنگستن نیز محبوب شد چون بالاترین دمای ذوب را در میان فلزات دارد و برای ساخت کلاهک‌های جنگی ضروری است. اگر مقدار اندکی از بریلیوم با مس مخلوط شوند یک رسانای فوق‌العاده برق و گرما می‌سازد که در طول زمان در برابر تغییر شکل مقاومت می‌کند. دیگر ابرقدرت‌ها در میان مواد معدنی دهه‌ها بعد و در زمان جهش فناوری‌های نظامی شناخته شدند. از گالیوم در تراشه‌های سامانه‌های ارتباطی، شبکه‌های فیبر نوری و حسگرهای الکترونیک هوانوردی استفاده می‌شود. جرمانیوم که پرتو مادون قرمز را از خود عبور می‌دهد در ساخت عینک‌های دید شب کاربرد دارد. خاک‌های کمیاب در آهن‌رباهای پرقدرت به‌کار می‌روند. اگر مقدار بسیار اندک -به اندازه ۲۰۰ گرم در هر تن- نیوبیوم را به فولاد اضافه کنید سختی آن چند برابر می‌شود. این فلز به کرات در موتورهای جت مدرن به کار می‌رود.

این مواد معدنی پرقدرت علاوه بر ویژگی‌های خاص خود چندین ویژگی مشترک دارند. اول آنکه آنها را نمی‌توان در طبیعت به شکل خالص پیدا کرد و اغلب محصول جانبی پالایش دیگر فلزات هستند. به عنوان مثال ترکیبات گالیوم و جرمانیوم را می‌توان به میزان اندک در سنگ روی پیدا کرد. وانادیوم در بیش از ۶۰ ماده معدنی مختلف یافت می‌شود. بنابراین تولید آنها پرهزینه، فنی، انرژی‌بر و آلاینده است. از آنجا که بازار جهانی این مواد کوچک است کشورهایی که قبل از دیگران در تولید آنها سرمایه‌گذاری کرده‌اند می‌توانند هزینه‌ها را پایین نگه دارند و این مزیتی فوق‌العاده برای آنها خواهد بود. به همین دلیل تولید مواد معدنی جنگی به شدت متمرکز شده است. به ازای هر کدام از ۱۳ ماده نظامی، سه صادرکننده برتر بیش از ۶۰ درصد عرضه جهانی را بر عهده دارند. چین بزرگ‌ترین تولیدکننده هشت مورد از این مواد است. کنگو که کشوری ناآرام است برتری را در تولید دو ماده دیگر در دست دارد. برزیل که شریک تجاری قابل اعتمادی به‌شمار می‌رود ۰/۹ نیوبیوم جهان را تولید می‌کند هرچند اکثر آن به چین صادر می‌شود. برای بسیاری از این مواد امکان پیدا کردن جایگزین آن هم در آینده نزدیک و در کاربری‌های پیشرفته نظامی وجود ندارد. هرکجا که جایگزینی امکان‌پذیر باشد کیفیت معمولاً آسیب می‌بینند. ترکیب تولید متمرکز، پالایش پیچیده و کاربری حساس باعث می‌شود که تجارت تحت نظارت شدید صورت گیرد

حجم مبادلات اندک و گروه‌های معامله‌کننده محدود هستند و امکان تشکیل بازار سرمایه وجود ندارد. از آنجا که تراکنش‌ها لحظه‌ای نیستند قیمت‌ها گزارش نمی‌شوند. خریداران باید به برآوردها اتکا کنند ولی آنها هم بسیار متغیرند. وانادیوم نسبتاً ارزان است و هر کیلو ۲۵ دلار می‌ارزد. در مقابل همین مقدار هافنیوم ۱۲۰۰ دلار ارزش دارد. این امر ساخت زنجیره‌های عرضه جدید را دشوار می‌کند. آمریکا برای ساخت تاسیسات خالص‌سازی فلزات کمیاب در تگزاس سرمایه‌گذاری کرده و قرار است این تاسیسات در سال ۲۰۲۵ راه‌اندازی شوند. این کشور همچنین استرالیا و کانادا را که منابع مناسبی دارند به تولید و صادرات بیشتر تشویق می‌کند و نهایت تلاش خود را انجام می‌دهد تا پیوندهایی را با بازارهای نوظهور منطقه اقیانوس آرام-هند برقرار کند. این کشورها ذخایر دست‌نخورده مناسبی دارند.

به گفته اسکات یانگ از موسسه مشاورتی «گروه اوراسیا»، حتی در این صورت هم ارتش آمریکا حداقل تا سال ۲۰۳۰ در برابر تنگنای عرضه آسیب‌پذیر خواهد بود. ذخایر بزرگ جنگ سرد این کشور پس از سقوط دیوار برلین کاهش یافت و ذخایر راهبردی آن اکنون عمدتاً از کالاهای تجاری انرژی شامل نفت و گاز تشکیل می‌شود.اروپا، ژاپن و کره جنوبی که نه ذخایر و نه قدرت دیپلماتیک آمریکا را دارند برای رفع وابستگی به چین به دهه‌ها زمان نیاز دارند. این بدان معنا نیست که ارتش‌هایشان دچار کمبود فلزات فناوری بالا می‌شود اما احتمالاً مجبور می‌شوند آنها را از آمریکا بخرند که قیمت بالاتری می‌گیرد.

بحران گازی سال گذشته که به خاطر جنگ اوکراین پدید آمد وابستگی اروپا به سوخت آمریکایی را چند برابر کرد. کمبود این فلزات باعث می‌شود عموسام کشش بیشتری برای مقامات تدارکات در این کشورها پیدا کند.

روی موج معدن

تابش نور امید از دل زمین

پنج نقطـه معدنی جدید در استـان کهگیلویه و بویراحمد کشـف شد. این معادن در مناطق خونگـاه شهرستان دنا، ده برآفتاب، بیلوخر شهرستان مارگون، کوه سیاه چرام و کوه لار شناسایی شده‌اند.

ایـن معـادن در مناطقی واقـع شده‌اند که مـردم آن‌ها از محرومیت زیادی رنـج می‌برند و از نظر اقتصادی و اجتماعی با چالش‌های زیادی روبرو هستند. بخشی از مردم این مناطق با فقـر، بیکاری، و کمبـود زیرساخت ها دسـت و پنجه نرم می‌کنند. کشـف این معادن می‌تواند امید و انگیزه را در مردم این مناطق ایجاد کند.

شرکـت ایمیـدرو، مسـئولیت اکتشـاف این معـادن را بر عهده دارد، این شرکت دولتی است که مسـئولیت اکتشـاف و بهره‌بـرداری از معادن در ایران را بر عهده دارد. این شرکت بـا همکاری سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کهگیلویه و بویراحمد، مطالعات اکتشافی این معادن را انجام داده است.

به گفته احسان عسـکری؛ معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار کهگیلویه و بویراحمد، کشـف ایـن معادن می‌تواند فرصتی ارزشمند بـرای توسعه اقتصادی و اشتغالزایی در این استان باشد. این معادن می‌توانند به افزایش درآمدهای استان از محـل صادرات مـواد معدنی کمک کننـد و زمینه را برای ایجاد اشتغال جدید در بخش معدن فراهم کنند.

وی اضافه کـرد: همچنین، این معـادن می‌توانند به ایجاد صنایـع معدنی و فرآوری مواد معدنـی در استان منجر شوند که می‌توانند اشتغالزایی در بخش‌های مختلف اقتصادی مانند ساخت‌وساز، حمل‌ونقل، و خدمات را در پی داشته باشد.

مردم این مناطـق اغلب با فقر، بیکـاری، و ناامیدی دست و پنجه نرم می‌کنند. کشـف این معادن می‌تواند نشـان دهد که این مناطـق دارای ظرفیت‌های اقتصـادی و معدنی قابل توجهی هستند و می‌توانند آینده‌ای روشن داشته باشند. این امر می‌تواند امید و انگیزه را در مردم این مناطق ایجاد کند و آنها را برای مشارکت در توسعه استان ترغیب کند.

یـک جوان روستایی در روسـتای خونگاه می گوید:»من از بچگی در این روستا زندگی می کنم. همیشـه آرزو داشتم که روزی شغلـی داشته باشم تا بتوانم از خانواده ام حمایت کنم. کشـف این معادن امیدی برای من و جوانان این روستا ایجاد کرده است.“

کشـف این معادن می‌تواند باعـث ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در این مناطق شود. این معادن می‌توانند زمینه را برای ایجـاد اشتغال در بخش معـدن و صنایع معدنی فراهم کنند. همچنین، این معادن می‌تواننـد به بهبود زیرساخت‌های این مناطـق کمک کنند که می‌تواند منجر بـه ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در بخش‌های دیگر شود.

یـک معدنچـی در روستای بیلوخـر مـی گوید:»من یک معدنچی هسـتم. سال هاست کـه در مناطق مختلف کار می کنم. کشـف این معادن مـی تواند به ایجـاد اشتغال و رونق اقتصادی در این منطقه کمک کند و من می توانم به روستای خود بازگردم.“

ایجاد فرصت‌های شغلی جدیـد می‌تواند به بهبود وضعیت اقتصـادی و اجتماعی مردم این مناطق کمـک کند. این امر می‌توانـد به کاهش فقر و بیکاری کمک کند و کیفیت زندگی مردم را بهبود بخشد. همچنین، می‌تواند به توسعه این مناطق و ایجاد زیرساخت‌های جدید کمک کند.

یک زن روستایی در روستای ده برآفتاب نیز می گوید: «ما سـال هاست که با فقر و بیکاری دست و پنجه نرم می کنیم. کشف این معادن می تواند به بهبود وضعیت زندگی ما کمک کند. امیدواریم که مسئولان دولتی از این فرصت برای توسعه اقتصادی و اجتماعی این مناطق استفاده کنند.“

استـان کهگیلویه و بویراحمد از نظر اقتصادی و اجتماعی با چالش‌های زیادی روبرو است. این استان یکی از محروم‌ترین استان‌های ایران محسوب می‌شود. نرخ بیکاری در این استان از میانگین کشوری بالاتر است و مردم این استان اغلب با فقر و ناامیدی دست و پنجه نرم می‌کنند.

بخشـی از مردم این استان از فقـر و ناامیدی رنج می‌برند. این امـر می‌توانـد منجر بـه افزایش آسیب‌هـای اجتماعی ماننـد اعتیاد، طـلاق خانواده هـا و نا امیـدی جوانان شود. زیرساخت‌های این استان در مقایسه با سایر استان‌های کشور در وضعیت نامناسبی قرار دارد. این امر می‌تواند مانع از توسعه اقتصادی و اجتماعی این استان شود.

کشـف پنج نقطـه معدنی جدیـد در این استـان می‌تواند فرصتی بـرای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی این استان باشد. این معـادن می‌توانند به افزایـش درآمدهای استان از محـل صادرات مواد معدنی کمک کنند و زمینه را برای ایجاد اشتغال جدیـد در بخش معدن فراهم کننـد. همچنین، این معـادن می‌توانند به بهبود زیرساخت‌هـای این استان کمک کننـد که می‌تواند منجر به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در بخش‌های دیگر شود.

با توجـه به این موارد، می‌توان گفت که کشـف پنج نقطه معدنی جدید در استان کهگیلویه و بویراحمد می‌تواند فرصتی ارزشمنـد برای توسعه این استان باشـد. با بهره‌برداری پایدار از ایـن معادن، می‌توان امید و انگیـزه را در مردم این استان ایجاد کـرد و آینده‌ای روشن را برای این استان رقم زد. برای بهره‌بـرداری پایدار از این معادن و دستیابی به حداکثر منافع از آنها دولت و بخش خصوصی باید با همکاری یکدیگر زمینه بهره‌برداری از این معادن را فراهم کنند. این همکاری می‌تواند منجر به ایجاد یک برنامه جامع برای بهره‌برداری از این معادن شود که منافع همه ذینفعان را در نظر بگیرد.

یـک فعال محیط زیسـت در شهرستان دنا مـی گوید:»ما نگران هسـتیم که توسعه این معادن به محیط زیست منطقه آسیـب برساند. امیدواریم که مسـئولان دولتـی برای حفظ محیط زیست اقدامات لازم را انجام دهند.“

باید به تأثیرات اجتماعی و زیست‌محیطی بهره‌برداری از این معـادن نیز توجه شود. بهره‌برداری از معادن می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی بر جامعه و محیط زیست داشته باشد. بنابراین، لازم اسـت که این تأثیرات به دقـت ارزیابی شوند و اقدامات لازم برای کاهش تأثیرات منفی و تقویت تأثیرات مثبت انجام شود.

لازم اسـت که از ظرفیت‌های مردمی بـرای بهره‌برداری از این معادن استفـاده شود. مردم محلی می‌توانند نقش مهمی در توسعـه و بهره‌برداری از این معادن داشته باشند. بنابراین، لازم است که فرصت‌های شغلی و اقتصادی برای مردم محلی فراهـم شود و آنها در تصمیم‌گیری‌های مربوط به بهره‌برداری از ایـن معـادن مشـارکت داده شوند. با توجه بـه این موارد، می‌تـوان امیدوار بود که کشـف پنج نقطـه معدنی جدید در استان کهگیلویه و بویراحمد منجر به توسعه پایدار این استان شود و زندگی مردم این استان را بهبود بخشد.

نقش «ورق خودرو چهار محال و بختیاری» در کیفیت بدنه خودروها

شرکت ورق خودرو چهار محال و بختیاری حدود ۲۵ درصد از نیاز صنعت خودروی کشور به ورق را تامین می‌کند و نقش مهمی در توسعه صنعت خودروسازی دارد.

صنعـت خودروی کشـور در تـلاش است تا محصولـی با کیفیت را به بـازار عرضه کنـد. این در حالی است که بارها مصرف کننده نهایی یعنی مردم، نسـبت به کیفیت محصولات عرضه شده نقد های بسـیاری داشته اند. بخشـی از این نقدها به این دلیل است که خودرو گران اما کیفیت لازم را به همراه ندارد.

اخیـرا نیز ویدیوهایی در شبکه هایی اجتماعی دسـت به دست می شود که حاکی از کیفیـت پایین بدنه برخـی خودروها است. اما از سویی دیگـر شرکت های فولادی همچون شرکت ورق خودرو چهار محال و بختیاری ، بخشی از نیاز خودروسازان داخلی به ورق را تامین می کند.

درنتیجـه باید پاسخ ایـن موضوع را در مجموعه ورق خـودرو چهارمحال بختیاری جستجو کرد.

ایـن مجموعه در سال ۱۴۰۱، ۵۰ درصد کـل فروش محصولات یعنی رقمی معادل ۱۴۷ هزار تن به گرید ویژه مورداستفاده در صنایع خودروسازی و لوازم‌خانگی کشـور اختصاص داد. از سویی دیگر این شرکت با تمام ظرفیت در حال تأمین ۲۵ درصد ورق گالوانیزه خودرویی کشـور است که می تواند سهم زیادی در کیفیت بدنه خودروهای تولیدی داشته باشد.

البتـه در این بین نکته مهم آن است که به گفته مدیر عامل آن، این مجموعه موفق به دریافت پاسخ مثبت تست‌های آزمایشگاهی گروه صنعتی ایران خودرو به نمونه‌های ارسالی ورق های استحکام بالای ویژه استفاده بدنه نمایان خودرو(mc) شده است.

در ایـن بـاره نیز صـادرات ۱۶ هزار تنی محصـولات کیفی به بازارهـای اروپایی و خاورمیانه نشان می دهد ، ورق خودرو چهارمحال و بختیاری توانسته در بازارهای بین المللی نیز نقش آفرینی داشته باشد.

فـولاد spfc۳۴۰ از گـروه فولادهای استحکام بالا (مطابق بـا استاندارد jis ژاپن) با قابلیت فرم پذیری بالا و استحکام تسـلیم حداقل ۱۷۵ مگاپاسکال و استحکام کششی حداقـل ۳۴۰ مگاپاسکال یکی از محصولات این مجموعه است که در حال تولید بوده و بـه دسـت خودروسازان می رسد. به نظر می رسـد این مجموعه در تلاش است تا با افزایـش تولید در سال جاری سهم خود در تامین ورق خودرو را افزایش دهد اما نکته مهم آن است که شائبه کیفیت بدنه خودروها از سوی تامین کننده مواد اولیه نشـات می گیرد؛ یا خودروساز مسئول آن است؟

سهم استان‌ها از حقوق دولتی معادن بررسی شد:

مفقوده و ناچیز

امیر ساجدی

حقـوق دولتـی و نحـوه هزینه کـرد آن یکی از چالش‌برانگیزترین موضوعاتی است که فعالان بخش معدن با آن مواجه هسـتند. به گفتـه کارشناسان بازگشـت درآمدهای حاصل از حقوق دولتی معادن بـه این بخش می‌تواند توسعـه در معادن و در کل بخش را محقق کند.

ایـن در حالـی اسـت کـه در بنـد (ه) تبصره۷ لایحه بودجه سـال۱۴۰۲ نیز آمده است که دولت موظـف است سهـم ۱۵درصـدی حقـوق دولتی معـادن را هر سه‌ماه یک‌بار به خزانه معین استان یا شهرستان‌هایی که معدن در آنها قرار دارد، واریز کند تا جهت توسعه زیرساخت‌های آن و رفع آسیب‌های محیط‌زیستی اختصاص یابد. اما این مهم همچنان نادیده گرفته می‌شود و همواره مسـئولان استان‌ها از این موضوع گله‌مند هستند و در این حال خبر از حذف شورای معادن استانی در برنامه هفتم توسعه به گوش می‌رسد که راه بازگشـت حقوق دولتی به استان‌ها را با دست‌اندازهای بیشتری روبه‌رو خواهد کـرد. در گزارش امروز نگاهی داریم به این موضوع و تبعات بی‌توجهی به آن.

▣ حذف شـورای معادن اسـتانی در برنامه هفتم توسعه

رئیس سازمـان صنعت معدن و تجـارت استان کرمان از حـذف ماده ۴۳ در برنامـه هفتم توسعه خبـر داد و گفت: اصـلا در برنامه هفتـم، شورای معـادن استانی وجود ندارد. بـه گزارش ماین نیوز، مهدی حسـینی‌نژاد در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی درصد پهنه‌های معدنی، اکتشافی، پروانـه بهره‌بـرداری و ... را در حـدود ۴ درصد از مسـاحت استان اعلام کرد و گفت: معادن ما هنوز روی اکتشـافات قدیمی کار می‌کنند و اکتشـافات جدیـدی صورت نگرفته و ما بـا تکنولوژی قدیمی کـار را پیش می‌بریم. حذف مـاده ۴۳ و شوراهای معادن استانی در این برنامه در حالی صورت گرفته است که استان کرمان در هیچ سالی نتوانسته است سهم استانی خود از حقـوق دولتی را دریافت کند و برگشـت حقوق دولتی به استان را در قالب سهم قانونی خود داشته باشد و با حذف این شورا شرایط سخت‌تر خواهد شد.امسـال بالغ‌بر وصول ۴۸ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان حقوق دولتی پیش‌بینی‌شده که حدود ۱۵ هـزار میلیارد تومان آن سهم کرمان است و تاکنـون بیش از یک‌سـوم آن وصول شده است. رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمان گفت: بیش از ۱۶۰ هزار کیلومترمربع از ۱۸۰ هزار کیلومتر مساحت استان به‌عنوان محدوده‌های معدنی ثبت‌شده اما کاری روی آن انجام نمی‌شود.

▣ کرمان بلوکه شده است

حسینی‌نـژاد اظهار کرد: بیش از ۳۰ درصد ارزش تولید مواد معدنی کشـور مربـوط به استان کرمان است و می‌تواند خیلی بیش از این باشد. وی با اشاره به اینکه بر اساس آمـار از ۵۶ درصد سهم صنعت، معـدن و تجـارت در GDP، ۳۱ درصد مربوط به معـدن است، افزود: ۵۲۷ پروانه اکتشـاف فعال در استان کرمـان داریم که ۲هزارو ۸۰۰ کیلومترمربع از مسـاحت استـان را اشغال کـرده و ۴۹۰ پروانه بهره‌برداری با ۴هزارو ۶۰۰ کیلومتر مساحت داریم و درمجموع حدود ۴درصد مسـاحت استان در این حوزه فعال است. حسینی نژاد ادامه داد: اما واقعیت این است بیش از ۱۶۰ هـزار کیلومترمربع از ۱۸۰ هزار کیلومتر مسـاحت استان پر است و محدوده‌ها توسط افـرادی ثبت‌شده اما کـاری روی آن انجام نمی‌شود و تقریبا کل مساحت استان بلوکه‌شده که باید برای این وضعیت کاری انجام و این محدوده‌ها تعیین تکلیف شود. رئیـس سازمان صنعت، معدن و تجـارت استان کرمان با اشاره بـه اینکه بیش از ۹۰ درصد معادن استان کوچک و متوسط هستند، اظهار کرد: ۸ میلیارد تن ذخایر قطعی شناخته‌شده استان کرمان است.

▣ سهم ناچیز همدان از حقوق دولتی

فتح الله توسلی، نماینده مردم بهار و کبودرآهنگ در مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه کسـی مخالـف معدن نیسـت، گفـت: معدنکـاری باعث تخریـب روستاها می‌شود که باید بازگشـت حقوق دولتـی در این حوزه هزینـه شود.به گزارش معدن نامـه، توسلـی گفت: بازگشـت ۱۵ درصـد و یک درصد حقـوق دولتی معادن بایـد در محل معادن هزینه شود، اظهار کـرد: از ۱۹ هزار میلیارد تومان بابـت ۱۷ درصد به استان‌هـا داده شود درحالی‌که سهم همدان بسـیار ناچیز اسـت. وی با بیان اینکه بازگشـت ۱۵ درصد و یک درصد حقوق دولتی ۱۹ هزار میلیارد تومان بوده است، گفت: سهم همدان از تبصره ۶ قانون معدن در زمینه بازگشت ۱۵ درصد و یک درصد حقوق دولتی در سال گذشته ۱۱ هزار میلیارد تومان بوده که بسـیار ناچیـز است. وی با اشـاره به اینکـه استان همدان ظرفیـت بالایی در صنایع تبدیلی دارد، افزود: اقلیم همدان کشـاورزی اسـت اما بـه علـت تغییـر اقلیم و خشـک‌سالی محیط جدیدی ایجادشده کـه این شرایط را برای مـا سخت‌تر کرده است و باید فکـری برای صنایع تبدیلی شود.توسلـی با اشاره به اینکه گاز صنایع و بازگشـت ارز نیز از مشـکلات صنعت استان است، بیان کرد: توزیـع متوازن امکانات صنعتی در حوزه صنعـت و معدن پیـاده شود.نماینده مـردم بهار و کبودرآهنـگ در مجلس شورای اسلامی بر تکمیل زنجیـره تولید تاکید کرد و ادامه داد: استان همدان بهتریـن معدن آهن را دارد امـا زنجیره آن تکمیل نشده است.

▣ جای خالی حقوق دولتی در آذربایجان شرقی

زین‌العابدین رضـوی خرم، استانـدار آذربایجان شرقی هم چندی پیش با گلایه از پرداخت نشـدن ۱۵ درصـد از حقوق دولتی بـه استان گفت: منابع حاصـل از حقـوق دولتی معـادن استـان به‌طور کامـل باید به خـود استان اختصـاص یابد و بنده به‌عنـوان خادم مردم از ایـن موضوع کوتاه نخواهم آمـد. به گـزارش ایرنـا، عابدین خرم بـا اشاره به اینکـه مخالف توسعـه معادن به‌ویـژه معدن مس سونگون نیسـتیم، افزود: ما بـه توسعه این صنعت و ایجاد صنایـع پایین‌دسـتی آن معتقدیم، اما در مقابل مسـئولیت‌های اجتماعی این معدن هم باید عملیاتی شود.

▣ عوارض ۱۲۰ میلیارد تومانی آلایندگی

نماینده مردم ورزقان و خاروانا در مجلس شورای اسلامی نیز گفت: یـک درصد درآمد سالانه معدن مـس سونگـون از بابـت عـوارض آلایندگی ۱۲۰ میلیـارد تومـان است که بـا صرف ایـن مبلغ در جنگل‌های ارسباران می‌توان آنها را از نابودی نجات داد و باید تلاش شود تا این مبلغ به استان تخصیص یابـد. الله‌وردی دهقانـی بـه ایرنا گفـت: بر اساس قانـون بایـد ۱۵ درصد از حقوق دولتـی معادن به شهرستان‌ها و بخش‌هـای دارنده معادن واریز شود و بایـد دستگاه‌های ذی‌ربط این مـورد را پیگیری کنند تا در برنامه بودجه امسال تحقق یابد، زیرا در قانون برنامه‌وبودجه سال‌های گذشته مبلغ ناچیزی از آن اختصاص می‌یافت.وی با تاکید بر اینکه معدن مـس سونگون واقعـا آلاینده اسـت، اظهار داشت: گردوخـاک حاصل از فعالیت‌هـای معدنی بر روی برگ درختـان این منطقه می‌نشـیند و روزنه‌های تنفسی آن ها را می‌بندد و با این روند به‌تدریج ۵۰ تـا ۱۰۰ سال آینده جنگل‌هـای این منطقه از بین خواهـد رفت.وی ادامـه داد: در سال‌های ۹۱ و ۹۲ دادگاه این معدن را حدود ۷۸ میلیارد تومان از بابت عـوارض محکوم کرد که حـدود ۴۰ میلیارد تومان آن را بـه خزانه واریز کرده‌انـد و از این محل مبلغ قابل‌توجهی بـرای احیای این جنگل‌هـا به استان بازنگشـته تا اقدامات لازم برای بازآفرینی و توسعه جنگل‌ها برداشته شود.

بر اسـاس قانون معادن درآمـد حاصل از حقوق دولتـی به ترتیب در موارد زیر مـورد استفاده قرار می‌گیـرد: ۶۵ درصد برای اجـرای بهینه تکالیف و ماموریت‌هـای توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشـور در اختیار وزارت صمت قـرار می‌گیرد، ۱۵ درصد به اعتبارات استان محل معدن اضافه می‌شود تـا تمام اعتبـار یادشده جهت زیرساخـت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت‌بخشـی که معدن در آن واقع‌شـده اختصاص یابد. ۱۲ درصـد درصورتی‌که محـدوده عملیات معدنـی در منابع ملی و طبیعی واقع‌شده‌باشد در اختیار وزارت جهاد و کشـاورزی قرار می‌گیرد تا برحسب مورد و در عملیات معدنی نسبت به احیا و بازسازی محل عملیات معدنی اقدام شـود. ۵ درصد دیگر برای حمایـت از فعالیت‌های صندوق بیمـه سرمایه‌گـذاری فعالیت‌های معدنی در اختیـار صندوق مذکور قرار می‌گیرد و ۳ درصد صرف کمک بـه سازمان نظام‌مهندسی معدن برای انجـام وظایف قانونی خود خواهـد شد. پس اهالی یک منطقه معدنی باید از منافع معدن منتفع شود که درواقع این اتفاق هم با ایجاد فرصت‌های شغلی، توسعه زیرساخت‌ها، ایجاد مجموعه‌های آموزشی و ... رخ می‌دهد.

امضای تفاهم‌نامه ذوب آهن اصفهان و انجمن سازه‌های فولادی ایران

آییـن امضای تفاهم‌نامه همکاری‌های علمی پژوهشـی و آموزشی فی مابین ذوب آهـن اصفهـان و انجمن سازه‌های فـولادی ایـران در حاشیـه سیزدهمین کنگره بین‌المللی عمران با حضور مدیر عامل ذوب آهن و رئیس انجمن مذکور در دانشـگاه علم و صنعت ایران برگزار شد.

آیین امضای تفاهم نامه همکاریهای علمی پژوهشـی و آموزشی فی مابین ذوب آهن اصفهان و انجمن سازه های فولادی ایران در حاشیه سیزدهمین کنگره بین المللی عمران سـه شنبـه ۲۵ مهرماه با حضور مهدی کوهی مدیر عامـل ذوب آهن و سیامک ایپکچی رئیـس انجمن مذکور در دانشـگاه علم و صنعت ایران برگزار شـد. مدیرعامل ذوب آهن اصفهـان در خصوص این تفاهم نامه گفت: با توجه به افزایش حجم پروژه های ساخت و سـاز این امر ضرورت دارد که پروژه ها از حالـت سنتی به روش‌های نوین ساخت و ساز صنعتـی و انبوه سازی هدایت گردد. مهمترین مزایای ساخت و سازهای صنعتی عواملی همچون سبک سازی مقاوم سازی، صرفه جویی در مصالح مصرفی و افزایش دوام و طول عمـر ساختمان و نظارت دقیق بر اجرامـی باشد. وی افزود: این مجتمع عظیم صنعتی با ۵۲ سـال سابقه در تولیـد مقاطع ساختمانی و صنعتی، نقـش مهمی در توسعه صنعت ساختمـان دارد و امروز با تولید انوع تیرآهن هـای بال پهن می تواند نقش موثرتری نیز ایفـا کند. امیدواریـم از طریق همکاری با انجمن سازه‌های فـولادی ایران بتوانیم دراین راستا گام های موثری برداریم. رئیس انجمن سازه‌های فولادی ایران نیز در این خصوص گفت: تفاهم نامه با ذوب آهن اصفهان به منظور گسترش همکاری‌ها و تعاملات سازمانی اثربخـش در خصـوص موضوعات آموزشی و پژوهشـی در بخش مسـکن به ویژه تحقق اهداف کلان کشـور در طرح نهضت ملی مسـکن و نوآوری و تحول همه جانبه در سازه هـای فولادی است. ایپکچی اظهار داشت: در ایـن راستا و با هدف اصلاح الگوی مصرف محصولات فولادی با معرفی تیرآهن‌های بال پهن، همکاریها و تعاملات ذوب آهن اصفهان به عنوان بزرگترین تولید کننده و پیشرو در توسعه صنعت ساختمان با انجمن سازه‌های فولادی انجام می شود.

سرمایه گذاری چینی‌ها در آلومینیوم سازی هشترود

فرماندار هشـترود از سرمایه گذاری سه هزار میلیـارد تومانی چینی‌ها در صنعت آلومینیوم سازی در این شهرستان خبر داد.

ابوالفضل پاشایی در نشسـت خبری اظهار کرد: ساخت شهرک صنعتی خصوصی، ساخـت کارخانـه کاغذ سازی، ساخت نیروگاه خصوصی تولیـد برق و ایجاد شهرک تولیـد مـواد خوراکی و دارویی در این شهرستان با کمـک فرمانداری در حال انجام است.

وی افزود: زیر ساخت‌ها برای سرمایه گذاری در هشترود آماده بوده و تمامی ادارات دخیل در امر سرمایه گذاری موظف به همکاری با سرمایه گذاران هستند. وی با بیان این که راه نجات منطقه هشـترود تولید محصولات مختلـف است و باید در این راه اقدامات موثری انجـام داد تا شاهد به صفر رسیدن آمار بیکاری در سطح شهرستان باشیـم، گفت: رضایت کشـاورزان و الگوی کشـت بایـد در دستور کـار اداره جهاد کشـاورزی قرار گیرد تا وضعیت کشـاورزی منطقه بهبود یابد و در مصرف آب صرفه جویی شود. پاشایی ادامه داد: در روستاها با مشکل آب آشامیدنی و راه مناسب روبرو هستند و تمامی سعی ما بر این است که بر این مشکلات غلبه کنیم. فرماندار هشترود از ایجاد کشتارگاه صنعتی و کشتارگاه مرغ خبر داد و گفت: ایجاد کارخانجات صنایع غذایی یکی از نیازهای منطقه می‌باشد و عدم نظارت مناسب و عدم مصالحه درست از طرف دولتی‌ها، مشکلاتی را برای مردم بوجود آورده است و این مهم، نیاز به ترمیم دارد. وی خاطرنشـان کرد: ساخت چهار پـل آسیب دیده در سیل سال‌های گذشته در حـال اتمام اسـت و در آینده نزدیک به بهره بـرداری خواهد رسید. وی از بهبود وضعیت تصفیه خانه آب شرب هشترود در آینده خبر داد و افزود: احیای چهار تالاب موجود در منطقه الزامی بوده و ما برای ساماندهی این تالاب‌ها از ظرفیت سد سهند استفاده خواهیم کرد. وی اظهار کرد: طبق بخشـنامه‌ای که در فرمانداری منعقد شد به کارگیری هر گونه اتباع افغانی در تمامی حوزه‌های کاری در این شهرستان ممنوع است و افغانستانی‌ها نباید در سطح منطقه مشاهده شوند.

گل گهر، رشد را در «تولید اقتصادی» و «محصول صادرات محور» پیگیری کند

رئیـس هیات عامل ایمیدرو با اعلام اینکه پیشـگامی شرکت سنگ آهن گل گهر برای توسعه زنجیره فولاد، جای خرسندی دارد، تاکید کرد: گل گهر مسیر رشد را در «تولید اقتصادی» و «محصول صادرات محور» پیگیری کند.

محمدرضـا موثقی نیا در جلسـه کارگروه کنترل مدیریـت شرکت گل گهر ضمن بیـان این مطلب گفـت: از تیم یکپارچه، مصمم و جدی در گل گهر به دلیل رویکرد توسعه ای و اجرای طرح های مختلف در زنجیره فولاد تشکر می کنم. ما در ایمیدرو از پیشبرد این روند حمایت می کنیم.

وی افزود: طبق گزارش ارائه شده، این شرکت ۴۹ طرح با سرمایه گذاری ۵ میلیارد یورو در حال اجرا دارد. از این میزان، ۱۳ طرح، جزو طرح های پیشران است.

پیگیری موضوع افزایش تولید صادرات محور

موثقـی نیا با اشاره به اینکه مـا در وزارت صنعت، معدن و تجارت موضوع افزایش تولیـد صادرات محور را پیگیـری می کنیم، اظهار داشـت: افزایش تولید به صورت اقتصادی و افزایش صادرات محصولات، ۲ موضوعی است که باید همزمان انجام شود و امیدواریـم شرکت ها اعـم از شرکت گل گهر با اراده موجود، در این زمینه به طور جدی گام بردارند. وی افزود: ایمیدرو در جلسات آتی، موضوع افزایش تولید صادرات محـور در شرکت هـا را بررسی و پیگیری می کند. تحـول منطقه گل گهر در سال ۱۴۰۵ ایمان عتیقی، مدیرعامل شرکت گل گهر در این جلسه با اشاره به اینکه طرح هـای توسعه ای این شرکت تا سال ۱۴۰۵ به بهره برداری می رسند و این منطقه را متحـول می سازند، گفت: این شرکت طرح های توسعه تولید و زیربنا را به عنوان ۲ بال توسعه ای پیش می برد و در سه سال آینده به عنوان یک شرکت ویژه در صنعت فولاد مطرح خواهد شد. وی ادامه داد: این شرکت طی ۶ ماهه نخست امسال به رغم قطعی برق، ۱۲ رکورد کیفی و ۴ رکورد کمی در تولید داشت. به طوری که در باطله برداری ۲۳ درصد، استخراج سنگ ۱۶ درصد، معدنکاری ۲۲ درصد و تولید گندله ۷ درصد افزایش عملکرد داشته ایم.

معادن کرمانشاه در خطرند

رئیس خانه معدن استان کرمانشاه با انتقاد از ارقام بالای حقوق دولتی معادن در کرمانشاه، ادامه این روند را باعث تعطیلی و رکود معادن دانست.

محمدعارف ابراهیمی در جلسـه۲۶ مهر شورای معادن استان کرمانشاه با بیان اینکه از ۲۲۰ معدن دارای پروانه بهره‌برداری در کرمانشاه ۱۸۰ معدن فعال است، گفت: از نظر ذخایر معدنی جزو استان‌های متوسط به پایین کشور هستیم. وی با اشاره به وضعیت موجود معادن استان که عمده آن‌ها رسوبی و سنگ لاشه هستند، افـزود: میزان حقوق دولتی در نظر گرفته شده برای ۱۲ نوع ماده معدنی که در کرمانشاه استخراج می‌شود بسیار بالا بوده و نیازمند بازنگـری است، زیرا درصد سودی که برای این معادن لحاظ شده بسـیار بالا می‌باشـد و حقوق دولتی نیز متناسـب با درصد سود تعیین می‌شود.

رئیس خانه معدن کرمانشاه تداوم این شیوه اخذ حقوق دولتی را باعـث غیرفعال شدن و تعطیلی معادن استان از یک سو و عدم تمایـل به سرمایه‌گـذاری در حوزه معدن از سوی دیگر دانسـت و اظهـار کرد: نباید فراموش کنیم معادن موتور محرک بسـیاری از صنایـع بوده و رکود معادن بر وضعیـت صنایع معدنی هم اثر می‌گـذارد. به گفته ابراهیمی، چنانچـه یک واحد معدنی تعطیل شـود، راه‌انـدازی مجدد آن بسـیار دشوار و زمان‌بـر خواهد بود.

وی خواستار بازنگـری حقوق دولتی معادن کرمانشـاه متناسب بـا ظرفیت معادن، میزان درآمد آن‌هـا و میزان سودی که دارند، شـد. محمدرضا کارگر نائب رئیس خانه معدن استان کرمانشـاه نیز از مشـکلات عدیده پیش روی بخش معدن یاد کرد و درباره اعلام خطر برای معادن کرمانشـاه هشـدار داد. وی معتقد است، مشـکلاتی که پیش روی معادن قرار دارد و بخش زیادی از آن از سوی دستگاه‌ها ایجاد می‌شـود مغایر با سیاست‌های رونق تولید و ایجـاد اشتغال است و حتی می‌توانـد اشتغال موجود معادن را نیز تهدید کند.

کارگـر با بیان اینکه معادن کرمانشـاه خصوصـا از نظر حقوق دولتی باید متفاوت از استان‌هایی که از نظر معدن برخودار و غنی هستند دیده شود، افزود: تقاضا داریم نامه‌ای با امضای استاندار به شورای ملی معادن بـرای اصلاح ارقام فعلی حقوق دولتی معادن کرمانشاه ارسال شود.

نائـب رئیس خانه معدن استـان کرمانشـاه از افزایش سرسام آور قیمـت مـواد ناریه مورد نیاز معادن نیز یاد کـرد و ادامه داد: اردیبهشـت سال گذشته انفجار یک معـدن حدود ۲۷۰ میلیون تومـان هزینه برمی‌داشت که این رقم در اردیبهشـت امسـال به ۶۰۰ میلیون تومان و طی چند وقت اخیر به ۷۵۰ میلیون تومان رسیده است.

گام بلند دولت برای احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر

جعفر محمدنژاد سخنگوی سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهروری انرژی برق ایران در گفت و گو با برنامه رادیویی اقتصاد، اظهار داشت: با توجه به پتانسیل کشور، دولت سیزدهم ۱۰ هزار مگابایت نیروگاه تجدیدپذیر در طی ۴ سال احداث خواهد کرد و از طریق سازمان ساتبا وزارت نیرو با برنامه ریزی چندساله ۷ هزار مگابایت نیروگاه خورشیدی و ۳ هزار مگابایت نیروگاه بادی و باقی نیروگاه‌ها تقسیم می‌شود.

محمدنژاد افزود: در مدل جدید تولید انرژی، دولت منابع مالی تعیین شده ای برای احداث نیروگاه در بخش خصوصی در نظر گرفته چون در مدل قبلی محدودیت وجود؛ در قوانین ماده ۱۲ بناست نیروگاه‌ها از طریق فرایندهایی از منابع مالی صرفه جویی شده و محل سوخت وزارت نفت که در اختیار قرار می‌گیرد و با کمک ساتبا که محل نیروگاه‌ها و پتانسیل و ظرفیت‌ها را بررسی و زیرساخت‌ها را آماده و بعد به مناقصه می‌گذارد نیروگاه‌ها احداث شود.

وی با اشاره به حسب ضرورتی که نیروگاه برق برای تأمین ناترازی‌ها دارد ادامه داد: مسیری منطقی‌تر از نیروگاه خورشیدی نداریم چون از قیمت تمام شده برخی نیروگاه‌ها کوتاه‌تر بوده و مدت کمتری به بهره برداری می‌رسد.سخنگوی سازمان انرژی‌های تجدیدنظر و بهره وری انرژی برق ایران بیان داشت: بنابر تصمیم معاون ریاست جمهوری و وزرای مرتبط با حوزه‌ها، وزارت نیرو مقرر شد ۱۰ هزار مگابایت در مدت زمانی ۳ ساله احداث شود که ۴ هزار و ۵۰۰ مگابایت اولیه از طریق هزار و پانصد مگابایت سرمایه گذاری‌های بخش خصوصی به شبکه وصل شود.محمدنژاد با اشاره به توانمندی‌های فنی در داخل کشور در تولید نیروگاه‌های تجدیدپذیر تصریح کرد: بیش از ۳۰۰ شرکت تأیید صلاحیت شده در کوچک مقیاس، فعال هستند و در کنار آن توسعه واردات و استفاده از تجهیزات و سرمایه گذاری‌های خارجی با توجه به مدت زمان برنامه‌ریزی شده مورد بهره برداری قرار می‌گیرد.وی در ادامه گفت: علیرغم گستردگی و پهناوری سرزمین‌مان وزارت نیرو چندسالی است به صورت جدی در توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر فعال است. در مدل جدید هماهنگی برای زیرساخت‌ها با متولیان انجام شد تا در مدل مناقصه به بخش خصوصی واگذار شود.محمدنژاد افزود: برای درخواست‌های متعدد روش‌های مختلف داریم؛ قراردادهای ۲۰ ساله برای قراردادهای کوچک مقیاس با تعرفه‌های جذاب در تمام استان‌ها ادامه دارد و برای متقاضیان بخش صنعت هم برای رهایی از محدویت‌های قطعی برق در تابستان با هماهنگی توانیر و شرکت مدیریت شبکه‌مسیری باز شد تا بخشی از نیازهای مصرف را با احداث نیروگاه تأمین کنند تا از محدودیت قطعی برق مستثنی باشند.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا:

اثرات کمبود آب به وضوح قابل مشاهده است

مهدی کاوه‌ای

به گزارش روزگار معدن، معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا گفت: علیرغم تغییرات در میزان بارش‌ها و دمای کشور که منجر به کاهش حدود ۳۰ میلیارد مترمکعبی در منابع آب تجدیدشونده کشور شده، میزان مصرف آب رشد فزاینده‌ای داشته و بنابراین اثرات کمبود آب در برخی مناطق کشور به وضوح قابل مشاهده است.

محمد جوان‌بخت در گردهمایی منطقه‌ای تغییر اقلیم (اثرات و سازگاری)، با بیان اینکه امروزه تغییر اقلیم به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های عصر حاضر شناخته می‌شود، افزود: تغییر اقلیم یا دگرگونی اقلیم، پدیده‌ای است که منجر به افزایش میانگین دمای زمین و اقیانوس‌ها شده است.

به گفته وی بر اساس یافته‌های هیأت بین‌الدول، تغییرات آب و هوایی (IPCC)، نقش بشر در ایجاد و گسترش تغییرات جوی غیرقابل انکار است. فعالیت‌های انسانی از قبیل جنگل‌زدایی و تغییر کاربری زمین، مصرف سوخت‌های فسیلی و دامپروری‌های صنعتی از مهمترین عوامل تشدید شرایط تغییر اقلیم به حساب می‌آیند.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا گفت: تغییرات اقلیم با اثرگذاری بر دما و افزایش آن، علاوه‌بر تغییر دادن الگوی بارش و افزایش تبخیر و تعرق گیاهان، موجب کاهش کمیت و کیفیت منابع آب شده است.

جوان بخت با بیان اینکه چرخه هیدرولوژیکی بیشترین اثرپذیری را از تغییر اقلیم دریافت می‌کند، خاطرنشان کرد: به احتمال زیاد تا پایان این قرن، بارش باران‌های شدید در عرض‌های میانی زمین و مناطق مرطوب گرمسیری بیشتر خواهد شد. این در حالی است که در همین دوره، انتظار افزایش شدید تعداد خشکسالی‌ها و افت جریان‌های سطحی نیز وجود دارد.

وی گفت: طبق گزارش مراجع معتبر، موقعیت جغرافیایی ایران در محدوده‌ای است که بیشترین تبعات منفی تغییر اقلیم متوجه آن است. تبعات این تغییرات، محدود به متوسط متغیرهای آب و هوایی نیست، بلکه به‌شدت وقایع هیدرولوژیکی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. رخدادهایی از این دست طی سال‌های اخیر، به طور مکرر در کشور ایران و همسایگان قابل مشاهده بوده است.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا اظهار کرد: امروزه کشورهای مختلف جهان نحوه تعامل و رویارویی با پیامدهای نامطلوب اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی تغییر اقلیم را به عنوان مؤلفه‌ای با اولویت بالا در دکترین امنیت ملی خود قرار داده‌اند، بنابراین، باید این پدیده در برنامه‌ریزی‌های توسعه از جمله توسعه طرح‌ها و زیرساخت‌های آبی و بهره‌برداری از آن‌ها به رسمیت شناخته شده و مورد توجه قرار گیرد.

طبق اعلام وزارت نیرو، جوان بخت خاطرنشان کرد: توجه به راهکارهای سازگاری با پیامدهای تغییر اقلیم، در کنار تسکین یا کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای از وظایف حاکمیتی به حساب می‌آید. جهت انجام این کار و انتخاب گزینه‌های مناسب، باید بیش از هر اقدامی، ارزیابی دقیقی از شرایط آتی انجام داد. سپس با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین، به‌خصوص فناوری‌هایی که توجه آن‌ها در جهت صرفه‌جویی مصرف آب یا افزایش بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف مصرف است، توان سازگاری را افزایش داد. همچنین با پایش مستمر میزان ردپای کربن در محصولات و کالاهای تولیدی، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای مورد توجه قرار گیرد.

وی توانمندسازی سازمان‌های رسمی و جامعه برای آمادگی در جهت سازگاری با پدیده تغییر اقلیم، را امری گریزناپذیر دانست و بیان کرد: امروزه ما بیش از هر زمانی نیاز به توسعه سازمان‌های یادگیرنده داریم، سازمان‌هایی که دانش فرا می‌گیرند، دانش تولید می‌کنند، دانش به اشتراک می‌گذارند و توانایی لازم را برای تعامل با تغییرات محیطی دارند.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا افزود: از طرفی ارتقای حکمرانی آب در جهت تطبیق تصمیم‌گیری‌های بخش آب برای مدیریت تبعات این پدیده بسیار ضروری است. ضمن آنکه با توجه به فرابخشی بودن موضوع آب، تحقق این امر تنها معطوف به وزارت نیرو و بخش آب نیست.

جوان‌بخت گفت: مطابق توصیه IPCC جهت افزایش سازگاری با شرایط جدید اقلیمی و کاهش آسیب‌پذیری ناشی از آن، همزمان باید هم بر افزایش عرضه و هم بر مدیریت تقاضا توجه داشت.

وی به ضروری‌ترین اقدامات سازگاری بیشتر با تغییرات اقلیمی در بخش تقاضا اشاره کرد و اظهار کرد: بهبود راندمان آب مصرفی از جمله از طریق بازیافت و بازچرخانی آب، کاهش تقاضای آب برای کشاورزی از طرق تغییر الگوی کشت، روش‌های کشاورزی، زمان کاشت، مدیریت آب مجازی و غیره، کاهش شدت مصرف آب در بخش صنعت، اصلاح الگوی مصرف شرب و کاهش هدررفت، توسعه بازار آب از جمله ضروری‌ترین اقدامات است.

جوان‌بخت با تشریح ضروری‌ترین اقدامات برای سازگاری بیشتر با تغییرات اقلیمی در بخش عرضه، از برداشت آینده‌نگر از منابع آب زیرزمینی و مدیریت تؤامان آبهای سطحی و زیرزمینی، مدیریت ریسک، پیش‌بینی کوتاه‌مدت و میان‌مدت و بلندمدت و استفاده از آنها در به‌هنگام‌سازی قواعد بهره‌برداری از تأسیسات آبی، توسعه استفاده از منابع آب نامتعارف، استحصال آب باران و استفاده از منابع تجدیدپذیر و کاهش وابستگی به منابع محدود انرژی و به‌نوعی تنوع‌بخشی به سبد منابع انرژی نام برد.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا با بیان اینکه کشور ما نیز به شدت تحت تأثیر پدیده تغییر اقلیم قرار دارد، بیان کرد: طی یک دوره ۵۵ ساله از آمار بارش در کشور، میزان متوسط بارندگی تقریباً هر ۱۰ سال یکبار کاهش محسوس داشته به نحوی که میزان بارش از حدود متوسط ۲۴۸ میلی‌متر به ۲۲۴ میلی‌متر طی ۱۵ سال اخیر رسیده و میزان دما نیز حدود ۱.۱ درجه سانتی‌گراد طی بیش از ۵۰ سال افزایش داشته است.

جوان‌بخت گفت: بنابراین ما در بخش آب کشور باید برنامه‌های سازگاری و تسکین اثرات پدیده تغییر اقلیم را با جدیت دنبال کنیم. از این منظر جای بسی خوشوقتی است که این کارگاه منطقه‌ای با ابتکار مرکز مدیریت آب شهری در کشور ما برگزار می‌شود و با حضور خبرگان ملی و بین‌المللی می‌توانیم از تجربیات آنها برای مدیریت این پدیده استفاده کنیم.

وی خاطرنشان کرد: امیدوارم این نشست تخصصی بتواند به چند سؤال اساسی پاسخ بدهد و دبیرخانه این نشست علمی- تخصصی جمع‌بندی لازم را انجام و نتیجه را به عنوان یکی از دستاوردهای این نشست در اختیار وزارت نیرو قرار دهد.

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا بیان کرد: یکی از سؤالات اساسی که در این نشست مهم تخصصی باید به آن پاسخ داده شود این است که چه معیارهایی را باید در طراحی زیرساخت‌های آبی در نظر گرفت تا بتوانیم آسیب‌پذیری کمتری از پیامدهای تغییر اقلیم داشته باشیم؟

جوان‌بخت ادامه داد: ما در این زمینه از سناریوسازی و تحلیل حساسیت استفاده می‌کنیم. مثلاً برای طراحی سازه‌های تأمین و انتقال آب از دوره‌های درازمدت آماری استفاده می‌کنیم تا امکان پوشش‌دهی پدیده‌های حدی خشکسالی و سیل فراهم باشد. اما در مورد طراحی شبکه‌های آبیاری و زهکشی از دوره‌های کوتاه‌مدت استفاده می‌کنیم. آیا این این اقدام درست و کافی است یا باید به‌گونه دیگری اقدام کرد.وی خاطرنشان کرد: به هر حال نمی‌توان با ابزار سنتی و معمول، تهدید و چالش تغییر اقلیم را به فرصت تبدیل کرد. اصولاً در رویارویی با چالش‌های جدید نیازمند استفاده از ابزارها، روش‌ها، راهنماها و دستورالعمل‌های نو جهت سازگاری هستیم. این ابزارها و روش‌ها کدامند؟معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا در پایان گفت: امیدوارم ضمن پاسخگویی به این سؤال مهم، بتوان مسیر جدیدی را برای سازگاری با پدیده تغییر اقلیم در پیش گرفت.

صادرات ۲۲ میلیارد دلاری در ٦ ماهه نخست سال

رئیس هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفتی گفت: میزان صادرات اعضای اتحادیه در بخش قیر، هیدروکربن و روغن در ۶ ماهه نخست امسال، ۲.۳ میلیارد دلار است.

احمد معروف‌خانی، رئیس هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران در جمع خبرنگاران اظهار داشت: درخصوص بحث معافیت‌های صادراتی در بخش فرآورده‌های نفتی در لایحه برنامه هفتم، از سال گذشته مکاتباتی با دولت و مجلس داشتیم و پیشنهاداتمان را ثبت کردیم، جلسات مفیدی را با هیأت رئیسه مجلس و اعضای کمیسیون تلفیق برگزار کردیم.

وی افزود: امیدواریم در بحث‌های مرتبط با رونق صادرات فرآورده‌های نفتی در برنامه هفتم توسعه، خروجی بسیار خوبی حاصل شود، البته خیلی بهتر می‌شد که بررسی و تصویب برنامه هفتم با سال آخر و زمان انتخابات مجلس همزمان نمی‌شد تا نمایندگان بتوانند با فراغت بیشتری و کار کارشناسی بهتری فرآیند بررسی لایحه برنامه هفتم را انجام دهند.

رئیس هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی با اشاره به اینکه "امیدواریم برنامه هفتم توسعه یک برنامه مشوق‌محور برای بحث توسعه صادرات فرآورده‌های نفتی باشد"، گفت: اساس برنامه باید حمایتی باشد و ماهیت اقتصادی را بتوانیم حمایت از صادرات به‌خصوص در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی را پررنگ‌تر کنیم.

معروف خانی خاطر نشان کرد: در ۶ ماهه نخست امسال نزدیک به ۲۲ میلیارد دلار صادرات و ۳۰ میلیارد دلار واردات در مجموع در کشور داشتیم که اگر سیاست‌های بازگشت ارز دولت صحیح تدوین شود می‌تواند این گپ را پوشش دهد.

رئیس هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی در خاتمه یادآور شد: میزان صادرات اعضای اتحادیه در بخش قیر، هیدروکربن و روغن در ۶ ماهه نخست امسال، ۲.۳ میلیارد دلار است.

مسیر جدیدی برای توسعه روابط نفتی

وزیر نفت با اشاره به سفر معاون اول رئیس جمهور و هیأت همراه به بلاروس از اعلام آمادگی ایران برای تأمین و تعمیر تجهیزات پیشرفته نفتی بلاروس خبر داد.

جواد اوجی، وزیر نفت در خصوص همکاری‌های نفتی ایران و بلاروس توضیح داد: در راستای توافقات سال ۱۴۰۱ رؤسای جمهور دو کشور در حاشیه اجلاس سران سازمان شانگهای در سمرقند، یک هیأت عالی رتبه نفتی طی سفر به تهران در مهر ماه سال ۱۴۰۱ و ملاقات با مقامات و مدیران ارشد وزارت نفت و سازندگان تجهیزات نفتی، مسیر جدیدی را برای همکاری‌های اقتصادی در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی باز کرد.

وی افزود: اخیراً نیز هیأت‌های نفتی بلاروسی به ایران سفر کرده و متقابلاً برخی از سفرها از سوی طرف ایرانی به بلاروس صورت گرفته است. مذاکرات خوبی بین طرفین درباره همکاری‌های تخصصی نفتی آغاز شده که باید تلاش کنیم در سفر پیش روی معاون اول رئیس جمهور به بلاروس به نتایج مطلوبی منتهی شود.

اوجی با اشاره به تنها همکاری دو کشور در یک پروژه نفتی در سال ۱۳۹۱ که به دلیل فشار کشورهای غربی به نتیجه نرسید، تاکید کرد: تغییر رویکرد سیاست خارجی بلاروس و گسترش روابط با کشورهای شرقی از جمله ایران طی چند سال اخیر، بستر مهمی برای توسعه همکاری‌های دو کشور ایجاد کرده که با حضور معاون اول رئیس جمهور و هیأت همراه پس از دو دوره سفر رئیس جمهور و نخست وزیر این کشور به ایران، می‌تواند زمینه ساز تعاملات بیشتر خصوصاً در حوزه نفت و گاز و پتروشیمی باشد.

وی از اعلام آمادگی ایران برای تأمین تجهیزات صنعت نفت، پتروشیمی، قطعات صنعتی و ماشین آلات شرکت‌های بلاروسی خبر داد و اظهار داشت: به صورت متقابل از سرمایه گذاری طرف بلاروسی در توسعه میادین نفتی جدید ایران و امکان فعالیت مشاوران و پیمانکاران ایرانی در اجرای طرح‌های انتقال و توزیع گاز بلاروس استقبال می‌کنیم.

قیمت نفت قابل پیش بینی نیست

نماینده پیشین ایران در هیات عامل اوپک گفت:نمی‌توان قیمت معینی را برای بازه زمانی بلند مدت در نظر گرفت چرا که عوامل موجود در آن برهه از زمان را باید مورد ارزیابی قرار داد.

محمد علی خطیبی نماینده پیشین ایران در هیأت عامل اوپک با اشاره به اینکه قیمت نفت تابعی از عرضه و تقاضا است، گفت: اکنون قیمت نفت ۹۰ دلار است به طوری که قیمت نفت تابعی از یکسری عوامل است که مهمترین آن عرضه و تقاضا است.

وی ادامه داد: با توجه به اینکه هرچه به فصل سرد نزدیک می‌شویم تقاضای فصلی افزایش پیدا می‌کند اما از طرفی هم تصمیم اوپک پلاس مبنی بر کاهش عرضه و ادامه دار شدن این روند و حتی کاهش‌های داوطلبانه که مهمترین آنها از سوی عربستان و روسیه اعلام شد از اهمیت ویژه ای دارد.به گفته این کارشناس انرژی تا زمانی که این رویه ادامه داشته باشد قیمت نفت بین ۹۰ تا ۱۰۰ دلار است و در صورتی که این کاهش‌ها از بین رود و کاهش‌های داوطلبانه قطع شود و افزایش تولید را شاهد باشیم قیمت‌ها متناسب با آن تنظیم می‌شود.وی در پاسخ به این سوال که آیا پیش بینی‌های صورت گرفته برای سال ۲۰۳۵ که قیمت جهانی نفت همچنان در ۱۰۰ دلار است، گفت: نمی‌توان قیمت معینی را برای بازه زمانی بلند مدت در نظر گرفت چرا که عوامل موجود در آن برهه از زمان را باید مورد ارزیابی قرار داد و بر اساس عرضه و تقاضای آن زمان قیمت گذاری کرد.

به عنوان مثال برای سال جاری می‌توانیم ارزیابی و پیش بینی قیمت داشته باشیم اما برای سال آینده خیر.خطیبی با اشاره به اینکه اتفاقات اخیر در منطقه منجر به کاهش عرضه نشد، ادامه داد: اتفاقات اخیر در منطقه بر روی عرضه تأثیری نداشته اما در صورتی که کشورهای صادرکننده‌های مهم اعلام کنند به دلیل حمایت از فلسطین و مردم آنجا تولید خود را کاهش و یا قطع می‌کنند قطعاً بر قیمت نفت تأثیرگذار است.

اهمیت برق در توسعه اقتصادی

برق یک زیرساخت بسیار حیاتی کشور است و اصلاً مصرف برق یکی از نشانه‌های توسعه‌یافتگی کشورهاست.

برق اساساً با رشد و توسعه اقتصادی گره خورده و بدون آن باید قید هر نوع توسعه‌یافتگی را از اساس زد.

خروجی روند فعلی که می‌بینیم، این است که برقی که نقطه قوت اقتصاد ما بود، حالا از یک تکیه‌گاه اقتصادی تبدیل به یک نقطه‌ضعف شده است.

با ورود بخش خصوصی و همچنین تمرکزی که دولت بر افزایش ظرفیت‌های برق گذاشت، ظرفیت نیروگاه‌ها و همچنین ظرفیت تولید برق نیز افزایش یافته است اما آن چیزی که اصلاً به آن توجهی نشده -به خصوص از نیمه دوم دولت احمدی‌نژاد و سال ۸۸ به بعد- و اوضاع به‌شدت خطرناکی پیدا کرده است، وضعیت زیرساخت‌های انتقال و توزیع برق کشور است.

ما اکنون با دو چالش مواجه هستیم که یکی از آنها، این است که اساساً به دلیل مشکل کمبود آب امکان ساخت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی بیشتر از مقداری که اکنون وجود دارد، در فلات قاره ایران نیست.

این در حالی است که این نوع نیروگاه‌ها، ایده‌آل‌ترین مدل نیروگاه‌های تولید برق برای ایران هستند.

طراحی شبکه‌ای برق شهرهای بزرگ ما، به چند دهه قبل بازمی‌گردد. برای مثال کلان‌شهر تهران، یک نمونه بارز مشکلات زیرساختی توزیع منابع است زیرا طراحی شبکه‌اش به سال ۵۲ و زمانی که تهران یک شهر سه یا چهار میلیونی با دمای بسیار پایین‌تر از امروز بوده بازمی‌گردد.

اوضاع در آن زمان به گونه‌ای بود که خیلی از خانه‌های تهران، حتی کولر آبی نداشتند اما اکنون الگوی مصرف بسیار تغییر کرده است.

الان همه خانه‌های ویلایی تبدیل به برج شده و باغی که پیش از این در آن دو یا سه خانواده زندگی می‌کردند امروز تبدیل به یک برج با حدود ۹۰ خانواده شده که هرکدام ماشین ظرفشویی، لباسشویی و دیگر وسایل برقی پرمصرفی دارند.

لوازم الکترونیک و برقی هریک از این خانواده‌ها سهم زیادی از مصرف برق پایتخت را به خود اختصاص داده است.

خروجی این سبک زندگی آن بود که چگالی مصرف برق در تهران، از محدوده یک مگاوات در کیلومتر مربع، به ۹ تا ۱۰ مگاوات در کیلومتر مربع رسیده است.

اما انتقال نیرو کماکان ۲۳۰ کیلو ولت، فوق توزیع ۶۳ و خود توزیع با فشار ضعیف انجام می‌شود. برای اصلاح شبکه برق کشور مجبور به تصمیم‌گیری‌های سخت هستیم. متاسفانه ما همیشه با برق سیاسی رفتار کردیم و هرگز تکلیف آن را مشخص نکردیم.

بالاخره ما داریم راجع به یک کالای تجاری صحبت می‌کنیم که باید با شرایط بازار قیمت خود را بیابد و سازوکار تعیین و تکلیف قیمت آن هم مکانیزم‌های بازار است. در صنعت برق راهکار کوتاه‌مدت نداریم؛

هر پروژه‌ای که در بخش زیرساخت یا شبکه شروع شود حدود دو یا سه سال زمان می‌خواهد و بنابراین چیزی با عنوان راهکار کوتاه‌مدت وجود ندارد.

یادداشت

ابزارهای نوین در صنعت نفت

فریدون کرد زنگنه
کارشناس انرژی

موضوع تأمین مالی همواره به عنوان یکی از گلوگاه‌های مهم فعالیت‌های تولیدی مطرح بوده و در خصوص پروژه‌های کلان اعم از پروژه‌های نفت و گاز یا حتی پروژه‌های عمرانی، به واسطه نیاز بیشتر به سرمایه‌گذاری، اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند. با توجه به سرمایه‌بر بودن پروژه‌های شرکت ملی نفت ایران و نیز شرایط تحریمی کنونی، اتخاذ رویکرد نوین در تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های این شرکت می‌تواند نویدبخش رونق بیشتر به این صنعت و در حالت کلی به وضعیت اقتصادی کشور باشد. یکی از مهم‌ترین اقدامات در این خصوص تأمین مالی پروژه‌های بالادستی شرکت ملی نفت ایران از طریق بازار سرمایه است. استفاده از بازار سرمایه برای تأمین مالی پروژه‌ها به شرکت ملی نفت ایران امکان دسترسی به منابع مالی بیشتری را داده و این شرکت از تنوع روش‌های کسب منابع مالی برخوردار می‌شود.با این رویکرد، شرکت ملی نفت ایران می‌تواند از توانایی و اعتبار خود به عنوان یکی از بزرگترین شرکت‌های نفتی جهان برای جذب سرمایه نیز بهره ببرد.لازم به ذکر است که در سال‌های اخیر و با تشدید تحریم‌ها این رویکرد تا حدودی مورد توجه سیاستگذاران شرکت ملی نفت قرار گرفته که البته با عنایت به مزایای عدیده که در ذیل به آن اشاره می‌گردد صنعت نفت ایران نیازمند اقبال بیشتر از این بازار در سال‌های آتی جهت تأمین مالی پروژه‌های خود خواهد بود. براساس گزارش بانک تسویه بین‌المللی (bis) رابطه مثبتی میان رشد اقتصادی کشورهای نوظهور و توسعه بازار سرمایه این کشورها وجود دارد. به عبارت دیگر بخش‌های عمومی و خصوصی در این کشورها همزمان با افزایش تولید خود تمایل بیشتری به فعالیت در بازار سرمایه به عنوان محلی برای تأمین مالی مورد نیاز خود پیدا می‌کنند. از سوی دیگر یک بازار سرمایه توسعه یافته ضمن افزایش کارایی اقتصادی، آسیب‌پذیری کشورها به بحران‌های مالی را کاهش داده یا موجب تخفیف در اثرات این بحران‌ها می‌شود، چرا که این بازارها هنگام کمبود منابع بانکی یا سایر بحران‌های مالی در واقع یک بازار جایگزین برای تأمین مالی شرکت‌ها محسوب می‌شوند.با توجه به شرایط ایران که نیاز به توجه کافی به بدهی‌های دولت از یک سو و حمایت از شریان درآمدزایی کشور (فروش انرژی) از سوی دیگر را دارد، هدایت منابع مالی به سمت پروژه‌های صنعت نفت کانون توجه قرار می‌گیرد تا بتوان با توسعه این‌گونه منابع، توان تولیدی و ثروت افزایی کشور را تقویت کرد. در ادامه به تجزیه و تحلیل برخی از این ابزارها متناسب با رویکرد تأمین مالی پروژه‌های صنعت نفت از طریق بازار سرمایه پرداخته خواهد شد.

تأسیس صندوق سرمایه‌گذاری پروژه

یکی از روش‌های نوین تأمین مالی پروژه‌ها که می‌تواند منجر به اشتراک‌گذاری ریسک نیز شود، تأسیس صندوق سرمایه‌گذاری پروژه از طریق بازار سرمایه است.در این روش سرمایه‌گذاران مالک نهایی پروژه احداث شده بوده و لذا در سود اقتصادی طرح شریک می‌شوند. با توجه به سرمایه‌بر بودن پروژه‌های بخش بالادستی نفت و گاز، در تأمین مالی با این روش در بازار سرمایه، سرمایه‌های خرد جامعه نیز در پروژه به کار گرفته می‌شود و لذا از دیدگاه کلان، تلاطم‌های اقتصادی نقدینگی کنترل می‌شود.مزایای صندوق مزبور از دیدگاه کلان اقتصادی کنترل، هدایت نقدینگی‌های خرد به سمت تولید و از دید شرکت ناشر، صرفه‌جویی مالیاتی و مدیریت نقدینگی است. البته بهره‌مندی از این ابزار در صنعت نفت با چالش‌هایی مواجه است. چالش اصلی در صنعت نفت و گاز مالکیت تأسیسات و تجهیزات احداث شده نفتی است که طبق قانون جزو انفال بوده و در اختیار حاکم اسلامی قرار دارد. لذا بایستی مالکیت مزبور به دولت انتقال یابد و ارزش تجهیزات از محل سودآوری پروژه به سرمایه‌گذاران منتقل شود.از طرفی با توجه به منافع صندوق پروژه از جمله کنترل نقدینگی خرد جامعه و استفاده از آن در بخش واقعی اقتصاد و مدیریت نقدینگی و شفافیت پروژه لازم است با تشکیل کارگروهی علمی از متخصصان اقتصادی، فنی، حقوقی و فقهی سیاستگذاری‌های لازم بر گسترش و استفاده هر چه بیشتر از این ابزار به عمل آید.

انتشار اوراق مالی اسلامی (صکوک)

این ابزار، ضمن سازگاری با اصول فقهی و رفع شبهات ربوی بودن که در مورد فاینانس مطرح می‌شود، به عنوان روشی کارا در تأمین مالی پروژه‌ها مطرح شده است. البته لازم به ذکر است که شرکت ملی نفت ایران در سال‌های اخیر تجارب موفقی در خصوص به کارگیری این رویکرد، نظیر انتشار اوراق مشارکت، منفعت و سلف جهت تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های خود داشته است.مهمترین چالشی که در به کارگیری این ابزار می‌توان مطرح کرد، عدم تناسب ابزار مورد استفاده با نیاز و خواسته بانکی است. به عبارت دیگر، استفاده از این اوراق الزامات و محدودیت‌هایی از جمله تعیین و تأیید سود یا زیان واقعی طرح، توسط شرکت واسط و ارتباط تنگاتنگ فرایند اجرا با تأمین مالی در جهت حفظ حقوق تأمین مالی کنندگان را در پی دارد. درحالی که به دلیل محیط متغیر اجرا، تنظیم نقشه راه ثابت اولیه امکان‌پذیر نبوده و تغییرات بعدی باید به تأیید امین برسد. علاوه بر این نظام تصمیم‌گیری در این صنعت، به اندازه کافی نیست و لذا انتشار اوراق می‌تواند فرایندی زمانبر تلقی شود. امید است با اتخاذ رویکرد مناسب و به کارگیری ابزار نوین در تأمین مالی پروژه‌های شرکت ملی نفت ایران موجبات رونق اقتصادی این صنعت و به طبع آن کشور بیش از پیش فراهم شده و در این راستا تمهیدات لازم جهت رفع چالش‌ها و موانع موجود صورت پذیرد.

موج انرژی

تامین آب شرب دغدغه اصلی وزارت نیرو است

مدیرکل بحران شرکت مهندسی آبفای کشور گفت: تامین آب شرب دغدغه اصلی مجموعه وزارت نیرو است و اینکه هیچ مشترکی در «شرایط عادی» دچار تنش آبی نباشد.«ناصر اکبری» اظهار کرد: در حال حاضر وضعیت تأمین آب شرب شهر بجنورد نرمال است و شرایط تأسیسات و سد، شرایط بهینه‌ای به خود گرفته که تا شب مشکل قطعی آب رفع خواهد شد.

روزگار معدن

E-mail:info@madandaily.com • https://t.me/rozegarmadan • www.twitter.com/Madandaily • www.instagram.com/Madandaily • www.rouzegaremadan.ir

شنبه
• ۲۹ مهر ۱۴۰۲
• ۵ ربیع الثانی ۱۴۴۵
• ۲۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم
• شماره ۱۱۷۳

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن: ۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر: ۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲
امور مشترکین: ۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه: صمیم

عرضه ۲۷۳ هزار تن مقاطع فولادی در بورس کالا

عرضه ۲۷۳ هزار تن مقاطع فولادی در بورس کالا روز چهارشنبه ۴۵۶.۹ هزار تن انواع کالا و محصول در تالارهای بورس کالا عرضه شد.

بیشترین عرضه نیز برای انواع مقاطع فولادی به میزان ۲۷۳ هزار تن بود.تالار محصول‌های صنعتی و معدنی میزبان عرضه ۲۲۸ هزار و ۱۳۴ تن میلگرد، ۱۹ هزار و ۳۰۰ تن ورق گرم، ۱۵ هزار و ۱۶۰ تن تیرآهن، ۴ هزار و ۴۳۶ تن نبشی، ۳ هزار و ۷۱۰ تن ناودانی و ۳ هزار تن شمش چدن بود.

همچنین ۵۰ هزار تن کنسانتره سنگ آهن، ۴۰ هزار تن آهن اسنفجی بریکت، ۲۳ هزار و ۹۷۰ تن قیر، ۱۰ هزار تن گوگرد گرانوله، ۶۰۰ تن عایق رطوبتی در تالار صادراتی عرضه شد.

تالار حراج باز نیز شاهد عرضه ۳ هزار و ۵۰۴ تن استایرن منومر، یک هزار و ۹۲۸ تن دی اتیل هگزانول، ۹۰۰ تن ارتوزایلن، ۵۵۰ تن منومر وینیل استات، ۵۰۰ تن تولوئن دی ایزو سیانات و ۲۷۰ تن متیلن دی فنیل دی ایزوسیانات خالص بود.

گفتنی است تالارهای بورس کالا میزبان عرضه ۴۵۶ هزار و ۹۵۳ تن انواع کالا و محصول هستند.

کارتن

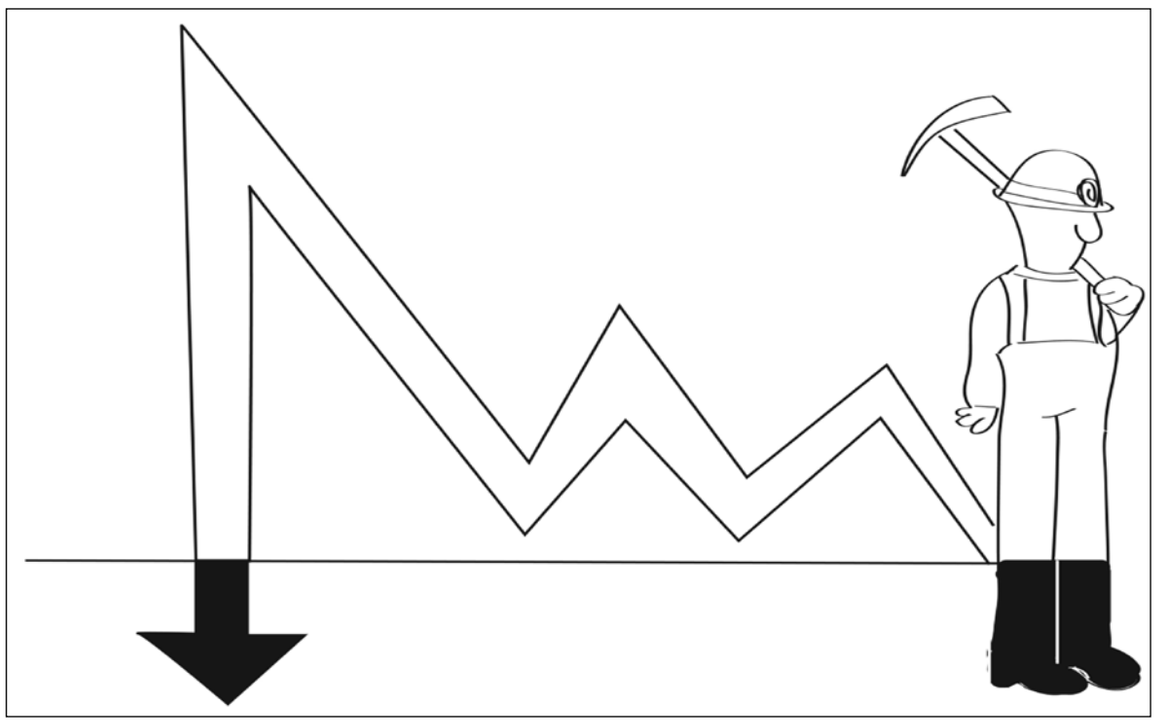

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

وضعیت بازار سهام بررسی شد:

پایان ترس در بورس

پوریا نوری: بورس تهران از روز یکشنبه از فضای منفی و رکودی حاکم بر سهام فاصله گرفت و دماسنج اصلی بورس ۳روز پی‌درپی سبزپوش بوده است. اگرچه در این ۳ روز فرآیند خریدهای حمایتی از سمت سرمایه‌گذاران حقوقی پابرجا بوده و شاهد خروج پول حقیقی بوده‌ایم، اما روند مذکور تا حدودی باعث شد روند ریزش قیمت سهام متوقف شود و پرچم سرخ در این بازار پایین کشیده شود. اما آیا می‌توان روند کنونی را پایانی بر بورس‌هراسی سرمایه‌گذاران نامید؟ مباحث زیادی پشت پرده این پرسش کمین کرده است.

به گفته کارشناسان بازار سرمایه، حجم معاملات در مقطع کنونی گویای یک نکته مهم است و آن این است که بازیگران چندانی برای عرضه در بازار وجود ندارد. بااین‌حال باید دید در روزهای اخیر چه بر سر تالار شیشه‌ای گذشته و چه عواملی سبب فرازوفرود در این بازار پرحاشیه شده است. بازار سهام در هفته گذشته شاهد جو منفی توأم با اصلاح تدریجی قیمت‌ها بود که طی آن شاخص‌کل حتی تا کف کانال ۲میلیون واحد نیز عقب‌نشینی کرد. لغزش ارزش معاملات به سطح ۳هزار و۱۸۷میلیارد تومان در ۱۰ روز گذشته نمایانگر وضعیت غیرعادی در بازار سهام ناشی از اوج‌گیری تنش‌های منطقه‌ای است.

این در حالی است که در اواخر شهریورماه به نظر می‌رسید با فرا رسیدن پاییز و انتشار عملکرد ۶ماهه شرکت‌ها، ورود پول با سرعت بیشتری محقق شود، اما وضعیت رکودی کنونی کار را به جایی رسانده که نمی‌توان چشم‌انداز روشنی از روند معاملات به تصویر کشید. براساس آنچه طی هفته گذشته اتفاق افتاده است، عوامل مختلفی در به وجود آمدن وضعیت رکودی بازار دخیل بوده‌اند، اما برخی از متغیرها در ادامه این تحولات به داد بازار رسیدند تا شاخص‌های سهامی در مدار نزولی میخکوب نشوند. در روزهای گذشته و با انتشار برخی از گزارش‌ها، رویکرد سهامداران نسبت به خروج پول با احتیاط بیشتری همراه بوده است. بررسی رفتار معامله‌گران در هفته‌های گذشته نشان می‌دهد سهامداران به‌کرات از استراتژی احتیاط پیروی کرده‌اند.

به عبارت دیگر، وضعیت بازار به گونه‌ای بوده است که همزمان با تشدید ریسک‌های سیستماتیک و تردیدهای معاملاتی، سمت تقاضا در معرض خطر بی‌رغبتی بوده است. نااطمینانی در سمت خرید و تمایل پیوسته به فروش یکی از نکات مشترک در رفتار سرمایه‌گذاران طی ماه‌های گذشته بوده، به طوری که با پررنگ شدن ابهامات در این بازار، رفتار محتاطانه سرمایه‌گذاران و خواندن دست معامله‌گران قابل‌پیش‌بینی بوده است.

اما بر اساس گفته‌های کارشناسان بازار سرمایه، به نظر می‌رسد کاهش مداوم قیمت سهام همسو با روند نزول قیمتی در بازارهای دارایی متوقف شود؛ به ویژه آنکه همگام با قرار گرفتن بازارهای ارز، طلا و سکه در سراشیبی سقوط، نزدیک شدن به دومین ماه پاییز و مقاومت قیمت دلار برای صعود به ارتفاعات بالاتر سبب خواهد شد میل چندان زیادی به خرید ارز باقی نماند. به همین دلیل است که غلبه احتیاط بر روح سرمایه‌گذاری وضعیت جدیدی را نمایان می‌کند. هم‌زمان با عقب‌نشینی شاخص‌های قیمتی در بازارهای دارایی، خریدهای انجام‌شده در بازار سهام نیز با تغییراتی همراه بوده است.

در روزهای اخیر اقبال به سمت نمادهای غیردلاری و چراغ سبز به سمت سهام ریالی و نمادهای کوچک یک پیام مشخص را در بر دارد و آن این است که فارغ از ارزندگی قیمت سهام، ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران در محدوده‌های حساس قرار گرفته است. این موضوع سبب شده نمادهایی در صدر انتخاب سهامداران قرار بگیرند که از افزایش میزان بازدهی بیشتری نسبت به سایر سهام برخوردارند. بدون‌شک عوامل بسیار زیادی بر روند معاملات در طول این ماه تاثیر گذاشته است. با بررسی پیشینه این قبیل رفتارها درمی‌یابیم در ماه‌های قبل و تا قبل از آغاز جنگ جدید، ابرمانع رشد قیمت سهام، یعنی «پافشاری بر سیاست‌های کنترل‌گرانه و قیمت‌گذاری دستوری»، توانسته بر مسیر تصمیم‌گیری و دیدگاه «احتیاطی سرمایه‌گذاران» در طول این مدت اثر بگذارد.

بااین‌حال شکی نیست که یکی از مهم‌ترین اتفاقات رخ‌داده از خردادماه در بورس تهران به تصمیمات سیاستگذاران در مورد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و رفت‌وبرگشت‌های عرضه خودرو در بورس کالا مرتبط بوده است که پس‌لرزه‌ها و آثار آن در ماه‌های بعد از آن نیز قابل‌مشاهده است. در روزهای پایانی اردیبهشت، بازار سهام با موجی از ابهام و نگرانی پیرامون سرنوشت نرخ خوراک مواجه شد، به طوری که تا زمان شفاف‌سازی شایعات و شنیده‌ها در خصوص نرخ خوراک و افزایش نرخ تسعیر و نرخ پایه محصولات در بورس‌کالا در جهت تصمیم ارزی بانک مرکزی، شاخص کل بورس ۵ کانال را از دست داد. این در حالی است که بازار سهام هرگز گرفتار حباب قیمتی نبوده است.

اما وضعیت کنونی بازار سهام چه پیامی برای هواداران بورسی دارد؟ برای پاسخ به این سوال می‌توان به چند نکته مهم اشاره کرد. نخست آنکه در طول هفته‌های اخیر برخی از سرمایه‌گذاران کوتاه‌مدت از چرخه معاملاتی حذف شده‌اند. اگرچه این موضوع می‌تواند به تعمیق رکود در کوتاه‌مدت بینجامد، اما از طرفی به طور طبیعی فضا برای منطقی شدن دادوستدها فراهم می‌شود. سرمایه‌گذاران در داخل کشور به دلیل بی‌ثباتی‌های حاکم بر اقتصاد کلان، در دوره‌های مختلف برای حفظ دارایی‌های ریالی خود به سمت سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت روی آورده‌اند. این پدیده سبب شده بازارها برخی مواقع رشد حباب‌وار قیمتی را تجربه کنند و در برخی مواقع نیز با بی‌توجهی مفرط مواجه شوند.در چنین ساختاری زیان گسترده‌ای به بازارها تحمیل شده که یکی از آنها را می‌توان اتفاقات مرتبط با سال ۹۹ عنوان کرد؛ بورسی حبابی که سرانجامی جز «بورس‌هراسی» در بر نداشت. اتفاقاتی که در خلال آن رخ داد هم بازار را با خروج گسترده پول مواجه کرد و هم بنابر محدودیت‌هایی که اعمال شد (همانند قوانین دست‌وپاگیر دامنه نوسان) نقدشوندگی بازار را مختل کرد. در همین رابطه فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه، با بیان اینکه تالار شیشه‌ای تا حدود زیادی خود را با شرایط جدید منطقه‌ای وفق داده است، اظهار کرد: با بررسی روند بازار سهام از یکشنبه هفته قبل، مشاهده می‌کنیم همه بازارهای دارایی به‌سرعت توانستند به روال سابق خود بازگردند. کامودیتی‌ها برخلاف بیشتر سناریوهایی که حول محور کاهش شدید قیمت حتی در ماه‌های آینده می‌چرخیدند، با سرعتی فوق‌العاده پس‌لرزه‌های جنگ را پشت‌سر گذاشتند و به وضعیت عادی برگشتند. بااین‌حال باید دید بازارهای دارایی تا قبل از وضعیت اضطراری خاورمیانه، در چه شرایطی به سر می‌بردند.

بازار سهام در هفته‌های گذشته از منظر قیمتی در محدوده‌های جذابی قرار داشت، به همین دلیل پس از شوک نخست جنگ، به‌مرور توانست از سرعت افت قیمت‌ها جلوگیری کند؛ ضمن اینکه به محض قرار گرفتن شاخص کل در کف کانال ۲میلیون واحد، بازار به‌سرعت جمع شد. بنابراین می‌توان این‌طور استنباط کرد که سایه «تهدیدهای بیشتر» از سر بازار برداشته شده است. موضوعی که سبب خروج پول حقیقی شده بود حالا می‌تواند با اندکی تعدیل، امیدواری را به چرخه دادوستدها بازگرداند.به گفته این کارشناس، بازار سهام در مقایسه با بازارهای موازی نتوانسته خود را با شرایط تورمی سال ۱۴۰۱ وفق دهد و از منظر قیمتی از بازارهای دیگر عقب است. این در حالی است که به اعتقاد کارشناسان اقتصادی، بازارهای ارز و سکه همچنان درگیر حباب هستند. این امر می‌تواند به منزله کم‌ریسک شدن بورس در این مقطع قلمداد شود. لذا تغییر وضعیت منفی در بورس و بازگشت به ریزش‌های پی‌درپی از روی میز سرمایه‌گذاران برداشته شده است. او در مورد برخی احتمالات در خصوص رشد معنادار نماگرهای سهامی در کوتاه‌مدت اظهار کرد: این سناریو نیز در کوتاه‌مدت مردود است. در توضیح این مطلب باید به سیاستگذاری‌های انجام‌شده از سوی مسوولان و رغبت زیاد آنها به کنترل بازار پرداخته شود. بازار سهام همچنان تاوان سیاستگذاری‌های دستوری و شوک‌های ناشی از آن را می‌دهد، به طوری که بخش عمده‌ای از بی‌اعتمادی حک شده در بازار مزبور به همین امر بازار می‌گردد. در هفته‌های گذشته برخی از مدیران شرکت‌های پتروشیمی با اشاره به عملکرد ضعیف این صنایع طی ماه‌های قبل معتقدند که این صنعت به دلیل دخالت سیاستگذار و اعمال قوانین غیرکارشناسی با چالش مواجه شده است. به این ترتیب پیش‌بینی می‌شود در این صنعت شاهد کاهش چشمگیر حاشیه سود باشیم.ایجاد محدودیت در فروش محصولات و حواشی ایجادشده در خصوص نرخ خوراک سرنوشت این صنعت را با ابهام بزرگی مواجه کرده است. حجم معاملات نیز گویای یک نکته مهم است، اینکه بازیگران چندانی به عنوان عرضه‌کننده در بازار وجود ندارد. خریدار نیز در انتظار افت بیشتر قیمت‌هاست. درحالی‌که بازار در رکود است برخی از نمادها کمتر از نیم درصد نوسان منفی را طی روز ثبت می‌کنند. این موضوع نشان‌دهنده آن است که بازار در آستانه بازگشت به مدار تعادلی است. اگر در خلال این وضعیت شوک‌های دیگری به بازار وارد نشود، با سرعت بیشتری شاهد حرکت در مدار تعادلی خواهیم بود. فردین آقابزرگی در پایان تاکید کرد: بازی ندادن سهامداران خرد در سیاستگذاری‌ها بر التهاب بازار افزوده است و انتظار سهامداران این است که سازمان بورس مستقل از ارگان‌های دولتی عمل کند.

فاصله بورس تا پویایی

دو کارشناس بازار سرمایه با اشاره به اثر اجباری شدن تجدید ارزیابی شرکت ها در تصمیمات آسیب زای دولت به بورس، معتقدند تا چند عامل اصلاح نشود، امیدی به بهبود وضعیت فعلی نیست.

حسن حسین‌زاده، به‌نظر می‌رسد در مقطع فعلی هنوز تقاضای قوی و مورد نیاز و نقدینگی خاصی هم وارد بازار نشده است.

شرایط به نحوی تصحیح شده تا فقط عرضه کمتری صورت گیرد.

بخش تقاضا هنوز تحریک نشده که یکی از معضلات فعلی بازار است. چنانچه تغییراتی در فعالیت شورای رقابت در عرصه خودرو ایجاد شود، خبر بسیار خوشی برای بازار سرمایه خواهد بود.

برخی ریسک‌های سیستماتیک دیگر نیز همچنان وجود دارد. بنابراین اگر روند کنترل عملکرد بازارگردان‌ها که مورد نقد جدی است، تداوم پیدا کند بخش عرضه تا حدودی کنترل می‌شود و بازار می‌تواند در شرایط نسبتا پایایی بماند اما برای رسیدن به شرایط پویایی کامل باید مشوق‌های کافی و خبرهای خوش بنیادی به بازار مخابره شود و بخش تقاضا و تسهیل ورود نقدینگی نیز تحریک شود.بورس از نظر عملکرد اشخاص و سهامداران کاملا شفاف است. این شرایط در بازارهای خودرو و مسکن دیده نمی‌شود و عملا تخمین میزان دارایی افراد در بازارهای رقیب به شفافیت بورس ممکن نیست. بنابراین پول‌هایی که به‌دنبال ریسک‌هایی متناسب با نرخ بازدهی هستند از بازاری که شفافیت زیادی دارد به بازاری که نوسان‌های خاصی داشته و می توان به سوداگری پرداخت، رجوع کند. برای اصلاح این چرخه باید بحث مشوق‌ها ایجاد شود و سیاست گذار وضع قوانین جذاب برای بورس را بررسی کند.اینجا مشکلی نیز درخصوص حاشیه سود شرکت‌ها وجود دارد. این همان بحث تجدید ارزیابی اجباری است. چون سرمایه ثبتی شرکت‌ها اغلب بروز نمی‌شود و برخی شرکت‌های بزرگ با سرمایه ثبتی قدیمی به فعالیت ادامه می‌دهند، سود سالانه آنها رشد کرده اما هزینه‌ها نیز رشد کرده و تورم در رشد دارایی در صورت‌های مالی و جزو حقوق سهامداران در صورت‌های مالی درج نمی‌شود.بوی بهبود نمی‌آیدمحمد خبری‌زاد، بازار سرمایه متاسفانه شرایط پایداری ندارد و حتی با حمایت‌های صورت‌گرفته، شرایط فعلی به عوامل خارجی برمی‌گردد. هنوز در دستگاه ها و نهادهایی که قوانینی تصویب کردند یا دستورالعمل‌هایی دادند و بازار را به این روز انداختند تغییری دیده نمی‌شود. بنابراین نمی‌توان انتظار داشت اوضاع تغییر کند.

بین دلار بازار آزاد و نیمایی همچنان اختلاف ۲۵ تا ۳۰ درصدی وجود دارد.

استفاده از فناوری‌های نوین برای تغییر شکل بازار سرمایه

رئیس سازمان بورس با اشاره به سهم ۳۰ درصدی تامین مالی از بازار سرمایه از ضرورت طراحی ابزارهایی برای انعکاس نوسانات حوزه مسکن و تدوین مصوبه ای جدید برای استفاده از فناوری‌های نوین خبر داد.

مجید عشقی در نشست حکمرانی تامین مالی از طریق بازار سرمایه، اعلام کرد: مقایسه سهم دو بازار سرمایه و پول در تامین مالی درست نیست.

چرا که منابع انباشته شده از بانک‌ها طی سال‌ها با میزان تامین مالی از بازار سرمایه در یک سال گذشته مقایسه می‌شود. با این حساب ۳۰ درصد تامین مالی اقتصاد از بازار سرمایه است.

برای افزایش این تامین مالی ملزومات حقوقی لازم است. سازمان بورس با طراحی ابزارهای مختلف این بستر را فراهم کرده و این امر تا حدودی محقق شده است.

بحث بعدی توسعه نهادهای مالی است که در سال های اخیر از کارگزاری تا شرکت‌های رتبه بندی و صندوق های سرمایه گذاری راه اندازی شد تا سطوح مختلف ریسک برای سلایق مختلف معرفی شود.

نهادهای مالی تا چند سال نمی‌توانستند مجوز بگیرند اما در دوره کنونی مجوز ۱۱ شرکت سرمایه گذاری و سبدگردان صادر شد.

رکن دیگر تامین مالی، ابزارها هستند که در این حوزه ابزارهای بدهی صکوک، گواهی سپرده، اوراق مرابحه و اوراق عقود اسلامی توسط دولت و بخش خصوصی منتشر می‌شود. سعی بر افزایش سهم تامین مالی از سمت بخش خصوصی است. هدف توسعه ابزارهای ترکیبی اعم از اوراق بدهی و سرمایه‌گذاری است.

با توجه به تورم موجود بسیاری از سرمایه گذاران نیازمند این اوراق هستند و خیلی افراد قابلیت سرمایه گذاری در برخی پروژه‌ها را ندارند. بنابراین ابزارهای مالی قابلیت پر کردن ظرفیت را دارند.

عمده سرمایه‌گذاری در مسکن توسط بخش خصوصی بوده و همیشه این حوزه پیش قدم بود. ابزارهای مالی برای تامین سرمایه مسکن خالی بوده که بتواند به صورت مستقیم تامین مالی پروژه‌های مسکونی را از بازار سرمایه داشته باشد.

ابزارهای قبلی مستقیما در ساخت و ساز مشارکت نداشته که باید ابزارهایی طراحی شود نوسانات حوزه مسکن در این ابزار منعکس شود و از آن استفاده کرد.بحث بعدی عدم‌آشنایی و آگاهی مردم است که یکی‌از اهداف جدی تسریع فرایندها، تامین مالی و توسعه خدمات آموزشی است.

دارایی‌های دیجیتال یکی‌از بحث‌های جدی بازارهای مالی دنیا است که بسیاری کشورها در آن بلاتکلیف هستند.

یادداشت

شفافیت در بورس کالا

حمیدرضا جیهانی
کارشناس بورس

ماه گذشته مباحثی در خصوص تامین نیاز طرح‌های مسکن حمایتی به فولاد و سیمان از سوی وزارت راه و شهرسازی مطرح شد که باید توجه شود همه این مباحث برای تحقق اهداف بزرگ دولت برای ساخت مسکن است. از سوی دیگر اما شاید بهتر بود همانند امروز که ستاد اقتصادی دولت به یک جمع‌بندی بهینه و منطقی رسید، از ابتدا این موارد در نشست‌های کارشناسی مطرح و بررسی می‌شد و ریسک‌های غیرمنطقی به بازار سرمایه و امنیت سرمایه‌گذاری فعالان اقتصادی تحمیل نمی‌شد.

به هر حال تحقق طرح‌های مسکن حمایتی به درستی در دستور کار دولت قرار دارد و تسریع در جهت ساخت و تکمیل این پروژه‌ها امری ضروری است به گونه‌ای که مجریان امر احتمال دارد در مسیر خود با موانعی مواجه شوند و سعی کنند هر چه سریعتر این موانع را کنار بزنند اما موضوع مهم، نگاهی کارشناسی و دقیق به مسائل است. به این ترتیب موضوع تامین نیاز سیمان و فولاد برای طرح نهضت ملی مسکن به میان آمد و از همان ابتدا مشخص بود که دولت به خروج این محصولات از بورس کالا رای نخواهد داد چراکه مهم‌ترین مولفه در معاملات بورسی، شفافیت حداکثری است که همین شفافیت به گفته رییس‌جمهوری عامل اصلی حذف رانت و فساد در اقتصاد کشور است.

وقتی از معاملات یک کالا در بورس کالا صحبت می‌کنیم یعنی امروز می‌توانیم ریز معاملات حتی سال‌های گذشته کالاها از جمله فولاد و سیمان را در اختیار داشته باشیم؛ نام کالا، قیمت پایه و نهایی کالا، میزان عرضه و تقاضا و شرکت خریدار و فروشنده و دلایل تغییرات قیمتی همگی به واسطه شفافیت داده‌ها در بورس کالا در دسترس متولیان و سیاست‌گذاران بازار قرار دارد و این شفافیت یک روزه و به سادگی به دست نیامده است و با ملاحظه عملکرد چندساله اخیر بورس کالا مزایای مهم آن از جمله تامین نیازمندی‌های همه صنایع کشور با بهترین قیمت و کیفیت را مثال زد. با این تفاسیر وقتی رشد شفافیت و عدالت اقتصادی، شعار و هدف اصلی دولت سیزدهم است طبیعتا خروج یک کالا از بورس کالا محلی از اعراب ندارد، و سوال برانگیز خواهد بود، پس چه بهتر آنکه با مشورت خبرگان و نشست‌های تخصصی میان متولیان امر و فعالان بازار و تولیدکنندگان به یک جمع‌بندی دقیق و کارشناسی برای بهبود روند معاملات یک کالا در بورس کالا رسید.

مثلا به اشتباه عنوان می‌شود که دلالان در بورس کالا حضور دارند و برخی کالاها را خریداری می‌کنند اما آگاهان بازار به خوبی می‌دانند که بورس، نقشی در تعیین قیمت یک کالا یا حضور یا عدم حضور خریداران به تالار معاملاتی ندارد بلکه براساس سامانه‌های نظارتی از جمله سامانه بهین‌یاب وزارت صمت، متقاضیانی که تولیدکننده واقعی و دارای پروانه‌های ساخت و بهره‌برداری صنایع هستند احراز می‌شوند و آنها حق خرید مواد اولیه تولید از بورس را دارند.

به این ترتیب فیلترهای ورودی خریداران مواد اولیه، تولیدکنندگان واقعی را شناسایی کرده و به بورس کالا اعلام می‌کند پس این مدل اطلاع‌رسانی کمکی به بهبود و تعادل بخشی در بازار نمی‌کند. موضوع مهم دیگر این است که اصولا انگیزه دلالی چگونه در بازارها شکل می‌گیرد؟ طبیعتا هر جا به واسطه برخی سیاست‌ها شاهد دو نرخی شدن قیمت یک کالا باشیم، عده‌ای با هدف و انگیزه دلالی وارد بازار می‌شوند که در ظاهر تولیدکننده هستند اما در باطن به دلیل اختلافات قیمتی در بازار رسمی و آزاد به فعالیت دلالی روی می‌آورند؛ پس اینجا نیز بازار سرمایه و بورس کالا مقصر نیست بلکه سیاست‌ها باید به گونه‌ای پیش رود که راه و انگیزه برای دلالی در کشور مسدود شود.

امروز بهترین تصمیم از سوی ستاد اقتصادی دولت در حوزه تامین مصالح ساختمانی مورد نیاز مسکن‌های حمایتی گرفته شد که آن، هماهنگی وزارت صمت و راه با استفاده از ظرفیت بازار شفاف بورس کالا در این حوزه است. یکی از مهم‌ترین معضلات تحقق طرح نهضت ملی مسکن، تامین مالی سازندگان است و ما در بازار سرمایه بسترهای بسیار خوبی برای حل این موضوع در اختیار داریم، توصیه بنده به مسوولان وزارت راه و شهرسازی آن است که رویکرد تعاملی در پیش گرفته و ظرفیت بهره‌گیری انبوه‌سازان از ابزارهای مالی کارآمد بورس کالا از جمله انعقاد قراردادهای نسیه، آتی، موکول به آینده (سلف) بر پایه فولاد و سیمان، سپرده کالایی و همچنین راه‌اندازی صندوق‌های کالایی فولاد و سیمان به‌طور حتم می‌تواند دغدغه وزارت راه در حوزه تامین بلندمدت نیازهای مسکن ملی را مرتفع سازد؛ این رویه یعنی استفاده از ابزارهای مشتقه برای پوشش ریسک نوسانات قیمتی و تامین نیاز کالاها در آینده همان مسیر بهینه مد نظر دولت است به‌طوری‌که روزانه حجم انبوهی از کالاها طبق این قراردادها در دنیا معامله می‌شود و بورس کالا نیز در حوزه بازار مشتقه تجربیات موفقی دارد.

دنیای رمز ارز

خالق اتریوم سرانجام علت فروش رمزارزهایش را لو داد!

ویتالیک بوترین، خالق و هم‌بنیانگذار اتریوم، اخیراً توضیحاتی را در مورد نقل و انتقالات اخیر ارائه داد و اظهار داشت که از سال ۲۰۱۸، هرگز ETH را برای منافع شخصی نفروخته است.بوترین در چند روز گذشته نقل و انتقالات گسترده‌ای در زمینه ارزهای دیجیتال انجام داده و باعث ایجاد سر و صدا در بازار شده بود. همان‌طور که در خبرهای قبلی رمزارز نیوز هم گزارش شد، او اخیراً ۱۵ میلیون دلار USDC را به صرافی جمینی انتقال داد.در حالی که جامعه ارزهای دیجیتال در مورد انگیزه پشت این انتقال‌ها سردرگم شده، بنیانگذار اتریوم سرانجام قصد خود را از فروش این رمزارزها توضیح داد.بوترین در یکی از پست‌های اخیر خود خاطرنشان کرد:اگر خبری می‌بینید که می‌گوید ویتالیک XXX مقدار ETH را به یک صرافی فرستاد، در واقع این من نیستم که می‌فروشم. تقریباً همیشه این من هستم که به یک موسسه خیریه یا غیرانتفاعی یا پروژه دیگری کمک مالی می‌کنم، و گیرنده آن را می‌فروشد؛ زیرا آنها باید هزینه‌ها را پوشش دهند. من از سال ۲۰۱۸، اتریومی را برای منافع شخصی نفروخته‌ام.ویتالیک بوترین اغلب تعدادی ارز دیجیتال تازه راه‌اندازی‌شده را در کیف پول خود دریافت می‌کند که توسط تیم توسعه‌دهنده آن پروژه، برای خالق اتریوم ارسال می‌شود. بوترین نیز به طور منظم تمام رمزارزهای دریافتی خود را اهدا می‌کند. لازم به ذکر است که بوترین دردوران کووید-۱۹ نیز، میلیون‌ها دلار برای کمک به قربانیان این همه‌گیری اهدا کرده بود.

آسیب‌پذیری امنیتی گوگل کروم رمزارزهای کاربران را به باد داد!

در تاریخ ۱۷ اکتبر، کانال تلگرام فانتوم گزارش داد که این پلتفرم بلاکچینی قربانی یک سوءاستفاده امنیتی روز صفرم در گوگل کروم شده است.در این حمله، مهاجم با هدف قرار دادن یکی از کارکنان فانتوم، موفق به دسترسی غیرمجاز به برخی از کیف پول‌های داغ فانتوم و سرقت بیش از ۵۵۰ هزار دلار ارز دیجیتال شد.بنیاد فانتوم، این حمله را تأیید و ادعا کرد که بیشتر وجوه دزدیده‌شده متعلق به سایر کاربران است و ۹۹ درصد از سرمایه بنیاد امن است. این تیم در حال حاضر در حال بررسی این حمله است.محققان امنیت بلاکچین در ابتدا گزارش دادند که مهاجم تقریباً ۷ میلیون دلار ارز دیجیتال را سرقت کرده است. بنیاد فانتوم بعداً بیانیه‌ای رسمی منتشر کرد و گفت که برخی از کیف پول‌ها توسط مرورگرهای بلاکچین به اشتباه برچسب «فانتوم: کیف پول بنیاد» خورده بودند، ولی همه وجوه دزدیده‌شده از بنیاد نیستند.به گفته این تیم، برخی از کیف پول‌های آسیب‌دیده در ابتدا متعلق به بنیاد بود، اما بعداً به یکی از کارمندان فانتوم واگذار شد و دیگر جزو دارایی‌های شرکت محسوب نمی‌شود. بنیاد فانتوم، توسعه‌دهنده شبکه فانتوم، یک پلتفرم قرارداد هوشمند سازگار با ماشین مجازی اتریوم است. طبق داده‌های ارائه‌شده توسط پلتفرم DefiLlama، این شبکه بیش از ۴۵ میلیون دلار دارایی دارد که در قراردادهایش قفل شده است. طبق گزارش‌ها، این حمله علیه بنیاد و سایر کاربران کیف پول فانتوم بود، نه علیه شبکه فانتوم.در حالی که بنیاد فانتوم به کاربران خود اطمینان داده که بیشتر دارایی‌هایش به طور ایمن در کیف پول‌هایسرد ذخیره می‌شوند و تحت تأثیر قرار نگرفته‌اند، این شرکت هنوز میزان کامل ضررها را فاش نکرده است.

سقوط شوکه‌کننده و غیرمنتظره ارز دیجیتال شبکه ردیت!

ارز دیجیتال مون (MOON) که ارتباط نزدیکی با پلتفرم اجتماعی ردیت (Reddit) دارد، شاهد کاهش ۹۰ درصدی ارزش خود بوده که جامعه کریپتو را در شوک فرو برده است.این فروپاشی بسیاری از سرمایه‌گذاران و علاقه‌مندان را گیج کرده و حرکات اخیر ردیت را زیر سوال برده است. این کاهش شدید به اطلاعیه اخیر ردیت نسبت داده می‌شود. این پلتفرم اخیرا از تصمیم خود را برای متوقف کردن سرویس پاداش‌دهی مبتنی بر بلاکچین خود با نام Community Points، تا اوایل ماه نوامبر خبر داد. این بدان معناست که کاربران دیگر امتیاز بیشتری در Vault حساب ردیت خود کسب نخواهند کرد. این سیستم امتیازدهی یکی از کاربردهای اصلی رمزارز مون بود که تقاضا برای آن را افزایش می‌داد و باعث ایجاد انگیزه برای کاربران جهت تعامل با این پلتفرم می‌شد.

در واقع، ارزش رمزارز MOON از بسیاری جهات به این اکوسیستم گره خورده بود.تیم ردیت، محدودیت‌های مربوط به مقیاس‌پذیری و اقدامات نظارتی را به عنوان دلایل اصلی توقف سیستم امتیازدهی خود، عنوان کرده است. با بررسی دقیق‌تر نمودار مون، می‌توان مشاهده کرد که حجم معاملات این ارز دیجیتال نیز افزایش چشمگیری داشته است. این افزایش حجم معاملات را می‌توان به عنوان یک مهاجرت یا فروش گسترده از سوی سرمایه‌گذارانی که سعی در کاهش زیان خود دارند، تفسیر کرد. کندل‌های نزولی بلند، همراه با حجم معاملات بالا، تصویری از فروش وحشتناکی است که کاهش قیمت رمزارز MOON را بیشتر تسریع می‌کند.